

Aalborg Universitet
Juridisk Institut

JURIDISK KANDIDATSPECIALE

Retsvirkningerne af afbrydelses- og suspensionsreglerne i relation til forældelse af gæld

The legal effects of interruption and suspension rules in regard to debt
limitation

Cand.merc.(jur.)

19. maj 2020

Maria Huusom Thorø (Studienr.: 20153393)

Vivi Lam (Studienr.: 20153409)

Vejleder: Anders Ørgaard

Antal anslag: 164.137

Abstract

The Danish Limitation Act 2008 replaced the old regulations from the Act of 1908 and DL-5-14-4. Previously, the DL-5-14-4 and the 1908 Act were the basis of limitations of claims. Among other things, the Limitation Act 2008 altered the rules of interruption and suspension. Nonetheless, in practice, controversies and uncertainties regarding the use of the rules still exist.

The purpose of this thesis is to examine which legal effects the rules of interruption and suspension in the current Limitation Act have on claims which originate in debt. Initially, the thesis presents the different limitation periods, followed by a description of the previous Limitation Act and its connection to the current Limitation Act. Moreover, the regulations regarding the creditor's options to interrupt and suspend the limitation period are also described. Furthermore, the regulations are interpreted while relying on case law analysis and the legislative history. Case law is an essential part of the thesis in order to provide the reader with a comprehension of how the regulations on interruption and suspension are to be interpreted and understood in practice.

Lastly, the thesis discusses the legal effects of interruption and suspension upon the limitation period. Different legal effects apply depending on whether the limitation period is interrupted or suspended. However, in overall terms the legal effect is that the creditor protects oneself from limitation, and thus does not lose the creditor's claims against the debtor.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
1.1. <i>Problemformulering</i>	6
1.2. <i>Metode</i>	6
1.2.1. Retsdogmatisk metode	6
1.2.2. Ordlydsfortolkning og modsætningsfortolkning	7
1.3. <i>Retskilder</i>	7
1.3.1. Loven	7
1.3.2. Retspraksis	8
1.3.3. Praksis fra ankenævn	9
1.3.4. Forarbejder	9
1.3.5. Retslitteratur	9
1.3.6. Cirkulære	10
2. Historik	11
2.1. <i>Ændringer i reguleringen af forældelse</i>	11
2.1.1. Forældelsesfristen og begyndelsestidspunktet	11
2.1.2. Afbrydelse af forældelse	12
2.1.3. Suspension af forældelse	13
3. Forældelse	14
3.1. <i>Indledning</i>	14
3.2. <i>Lov nr. 522 af 6. juni 2007</i>	14
3.2.1. Anvendelsesområde	14
3.2.2. Lovens fravigelighed	15
3.3. <i>Forholdet til andre retsområder</i>	15
3.3.1. Reklamations- og fristregler	16
3.3.2. Særregler om forældelse	16
3.4. <i>Den almindelige forældelsesfrist og fristens begyndelsestidspunkt</i>	16
3.5. <i>Særlige forældelsesregler</i>	17
3.5.1. Særlige retsgrundlag, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 1 og 3	18
3.5.2. FORÆL. § 6	21
3.6. <i>Overgangsreglerne</i>	23
4. Afbrydelse af forældelse	25
4.1. <i>Indledning</i>	25
4.2. <i>Afbrydelse af forældelse</i>	25
4.3. <i>Egentlig afbrydelse</i>	25
4.3.1. Erkendelse af skyld	26
4.3.2. Iværksættelse af retslige skridt	37
4.4. <i>Den nye forældelsesfrist for afbrydelse ved retslige skridt</i>	46
4.5. <i>Foreløbig afbrydelse</i>	47
4.5.1. Foreløbig forældelse efter FORÆL. § 20	48
4.5.2. Foreløbig afbrydelse efter FORÆL. § 21, stk. 5	50
4.6. <i>Sammenfatning</i>	51
5. Ukendskab til skyldners opholdssted og andre hindringer	52

5.1.	<i>Ukendskab til skyldnerens opholdssted</i>	52
5.2.	<i>Hindringer som ikke skyldes fordringshavers egne forhold</i>	55
6.	Suspension af forældelse	56
6.1.	<i>Suspension</i>	56
6.1.1.	Ubekendt med skyldneren	57
6.1.2.	Ubekendt med fordringen.....	59
6.1.3.	Undtagelse til hovedreglen om retsvildfarelse	63
6.2.	<i>Aftalt suspension</i>	67
6.3.	<i>Sammenfatning</i>	71
7.	Konklusion	73
8.	Litteraturliste:	75
8.1.	<i>Retslitteratur</i>	75
8.2.	<i>Juridiske artikler</i>	76
8.3.	<i>Love og forarbejder</i>	76
8.3.1.	Lovgivning	76
8.3.2.	Forarbejder	76
8.4.	<i>Retspraksis</i>	76
8.4.1.	Ugeskrift for Retsvæsenet (U).....	76
8.4.2.	Utrykt retspraksis	77
8.4.3.	Fuldmægtigen (FM).....	77
8.4.4.	Tidsskrift for skatter og afgifter (TfS)	77
8.4.5.	Skatteministeriets offentliggørelse af domme, kendelser, afgørelse (SKM).....	77
8.5.	<i>Cirkulære fra SKAT (Den juridiske vejledning)</i>	77

1. Indledning

Forældesspørgsmålet har været et diskuteret emne igennem mange år. Den nuværende forældelseslov af 2008 (FORÆL. eller forældelsesloven) afløste de daværende regler om forældelse i Kong Christians den Femtis Danske lov af 15. april 1683 (DL-5-14-4) og Lov nr. 274 af 22/12/1908 om forældelse af visse fordringer (1908-loven). Forældelsesloven bygger på de samme principper som efter de forhenværende reguleringer om forældelse. På trods af, at der gælder en fuldstændig regulering af forældelsesreglerne i forældelsesloven, opstår der i praksis fortsat tvister og uklarheder om, hvorledes forældelsesreglerne vedrørende gæld skal forstås og anvendes. Især spørgsmålet om afbrydelse og suspension af forældelse har givet anledning til tvivlsspørgsmål. Formålet med denne afhandling er efter nugældende ret at behandle reglerne om afbrydelse og suspension af en forældelsesfrist, og hvilke retsvirkninger disse har for krav, der udspringer af gæld.

I nærværende afhandling er reglerne om afbrydelse af forældelsesfristen blevet belyst. Afbrydelse af en forældelsesfrist iværksættes, hvis en fordringshaver vil undgå, at vedkommendes fordring fortabes. Reglerne om afbrydelse fremgår af FORÆL. §§ 15-22 og deles op i egentligt og foreløbig afbrydelse. Disse regler angiver kravene til de foranstaltninger, som skal iværksættes af fordringshaver for, at forældelsesfristen afbrydes.

Reglerne om suspension reguleres i FORÆL. § 3, stk. 2. Denne omhandler det forhold, at en fordringshaver ikke kender til enten skyldneren eller fordringen. Såfremt dette er tilfældet, kan der ske suspension, hvor forældelsesfristen udskydes i den periode, hvor fordringshaver er uvidende om skyldneren eller fordringen. Der gælder også en regel om ukendskab til skyldnerens opholdssted efter FORÆL. § 14, stk. 1. Denne var tidligere en suspensionsregel, men er nu en regel om tillægsfrist.

I afhandlingen er lovreglerne blevet fortolket og samtidig hermed er der støttet ret på retspraksisanalyse og lovforarbejderne. Retspraksis er en essentiel del af afhandlingen, da det skal give læseren en forståelse af, hvorledes lovreglerne om afbrydelse og suspension skal fortolkes og forstås i praksis.

1.1. Problemformulering

I relation til ovenstående vil afhandlingen belyse, hvordan reglerne om afbrydelse samt suspension af en forældelse bliver anvendt på krav, der udspringer af gæld. Heraf skal retsvirkningerne af en suspension eller afbrydelse udledes. Derfor vil følgende problemstilling belyses:

Hvilke retsvirkninger har afbrydelses- og suspensionsreglerne for forældelse af krav, som udspringer af gæld?

Til besvarelsen af ovenstående problemstilling, vil den primære retskilde være den nuværende forældelseslov af 2008. Dog vil der i relation til problemstillingen også blive benyttet både forarbejder til loven samt andre retskilder. Forældelsesloven dækker over et stort område, hvorfor det kun er et udvalgt område, som behandles i afhandlingen.

1.2. Metode

Formålet med dette afsnit er at belyse, hvilken metode der er benyttet til at nå frem til besvarelsen af afhandlingens problemstilling.

1.2.1. Retsdogmatisk metode

Til at besvare problemformuleringen vil der blive foretaget en undersøgelse og analyse af de nugældende regler på området, hvilket vil danne grundlag for en fastsættelse af gældende ret, også kaldet *de lege lata*.¹ Formålet med retsdogmatikken er at beskrive, analysere og systematisere gældende ret.² Afhandlingen søger at beskrive og analysere, hvorledes retsstillingen er for afbrydelses- og suspensionsreglerne vedrørende forældelse af gæld. Analyse af retspraksis er benyttet til at fastslå retstilstanden. Hermed er hensigten at få klarlagt den retstilstand der gælder vedrørende afbrydelses- og suspensionsreglerne og retsvirkningerne heraf.

¹ Munk-Hansen, 2018, s. 214-215

² Munk-Hansen, 2018, s. 64

1.2.2. Ordlydsfortolkning og modsætningsfortolkning

Formålet med en ordlydsfortolkning er at finde den juridiske mening bag ordene. En ordlydsfortolkning tager udgangspunkt i den naturlige forståelse af ordene i bestemmelsen.³ Eksempler på ordlydsfortolkning ses blandt andet i afsnit 3.3 i afhandlingen. Som udgangspunkt er det en ordlydsfortolkning, som benyttes på lovreglerne. Hvis en ordlydsfortolkning ikke er fyldestgørende nok til at klarlægge forståelsen og formålet med reglen, suppleres dette med forarbejderne til loven.⁴ I afhandlingen er der også benyttet modsætningsfortolkning. En modsætningslutning er et udtryk for, at tilfældet ikke omfattes af en regel, men i stedet er retsfølgen af en anden.⁵ Der er dermed mulighed for at slutte modsætningsvist fra en normalt udtømmende retsregel. Dette er benyttet i afhandlingens afsnit 3.2.2. til at forstå, hvad der ikke er omfattet af reglen.

1.3. Retskilder

Til udarbejdelsen af afhandlingen er der anvendt forskelligt litteratur og materialer fra teoretikere, domme, love og lovforarbejder. Det er derfor nødvendigt at fastslå den retskildemæssige værdi af disse retskilder. Dette vil blive behandlet i nærværende afsnit.

1.3.1. Loven

Den første vigtige retskilde i denne sammenhæng er forældelsesloven.⁶ Denne lov er en bindende retskilde, som har forrang i forhold til andre retskilder.⁷ Dog er forældelsesloven underlagt den retlige trinfølge, hvorfor grundloven har forrang i forhold til forældelsesloven.⁸ Dette udspringer af begrebet *lex superior*, som hviler på, at en trindhøjere regel går forud for en trinklavede regel.⁹ Det vil også sige, at såfremt en bestemmelse i en bekendtgørelse strider mod lovens bestemmelser, skal lovens regler gå forud.¹⁰ Det er dog nødvendigt for at anvende *lex superior* princippet, at reglerne er underlagt den samme regulering.¹¹

I afhandlingen benyttes overvejende forældelsesloven,¹² som sidst blev ændret ved L 2018-02-28 nr. 140. Denne lov er en udtømmende regulering af forældelsesreglerne. Forinden den nuværende forældelseslov blev reglerne om forældelse reguleret i DL-5-14-4 og 1908-loven. Princippet om *lex posterior* gælder i denne sammenhæng, som betyder, at den yngre lov går

³ Evald, Retskilderne og den juridiske metode, 2000, s. 54

⁴ Munk-Hansen, 2018, s. 300

⁵ Munk-Hansen, 2018, s. 308

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015

⁷ Evald, Retskilderne og den juridiske metode, 2000, s. 27

⁸ Munk-Hansen, 2018, s. 289 og Evald, Retskilderne og den juridiske metode, 2000, s. 28

⁹ Munk-Hansen, 2018, s. 311

¹⁰ Munk-Hansen, 2018, s. 311

¹¹ Munk-Hansen, 2018, s. 311

¹² Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015

forud for den ældre. Dette er et princip, som fortolkeren kan anvende, men det er ikke et krav,¹³ da det fremgår af retslitteratur, at hvor det er muligt, så skal *lex superior* princippet anvendes.¹⁴

1.3.2. Retspraksis

Analyse af retspraksis anvendes i afhandlingen til at fortolke retstilstanden i relation til problemformuleringen. Analyse af retspraksis benyttes som supplement til lovfortolkning.¹⁵ Retspraksis anses som en central retskilde, da de danske domstole tager stilling til fortolkning af en retsregel, og herefter fastlægger de retlige standarder i form af retspraksis.¹⁶ I forhold til retspraksis som er benyttet i afhandlingen, er den retskildemæssige værdi for disse forskellige. Den retskildemæssige værdi er højest ved Højesteret, da afgørelser fra Højesteret er bindende for de underordnede instanser. Da Højesteret er den højeste instans, vil afgørelserne afsagt herfra have en høj præjudikatsværdi.¹⁷ Præjudikatsværdi betyder, hvor stor en betydning den enkelte dom har for fremtidige afgørelser på området. Afgørelser fra Højesteret har derfor en højere præjudikatsværdi end eksempelvis landsretsdomme, som har en større præjudikatsværdi end byretsdomme.

I afhandlingen er der primært benyttet landsretsdomme og højesteretsdomme for at sikre en højere retskildemæssig værdi. Der er både benyttet retspraksis, som behandles efter de gamle lovregler om forældelse, samt retspraksis, som behandles efter de nye lovregler om forældelse. Retspraksis fra før lovændringen har en historisk værdi, da disse har været med til at fastslå reglerne om forældelse. Retspraksis fra før lovændringen kan fortsat benyttes på nogle områder, til at fastslå retstilstanden på den nuværende forældelseslov, på trods af, at der er sket en lovændring. Det er dog vigtigt at bemærke, at det ikke er alt retspraksis fra før lovændringen, som kan benyttes. Dette skyldes, at nogle forældelsesregler i ældre lovgivning er blevet ophævet. Retspraksis som er behandlet efter de nye lovregler, er med til at fastslå gældende ret på området.

¹³ Munk-Hansen, 2018, s. 312

¹⁴ Munk-Hansen, 2018, s. 312

¹⁵ Munk-Hansen, 2018, s. 330

¹⁶ Munk-Hansen, 2018, s. 316

¹⁷ Tvarnø, Christina D et. al., 2017, s. 141-142

1.3.3. Praksis fra ankenævn

Udover retspraksis fra Højesteretten og Landsretten er der også blevet benyttet et beskedent bidrag af retspraksis fra private ankenævn i afhandlingen. Betegnelsen om ankenævn er ikke beskyttet, og enhver har derfor mulighed for at oprette et privat ankenævn.¹⁸ Ankenævnet er bundet af sin egen retspraksis, og har også mulighed for at forpligte parterne, som den indbragte sag vedrører.¹⁹ Afgørelserne fra Ankenævnet forpligter ikke domstolene eller andre. Det vil derfor sige, at ankenævnspraksis ikke kan sidestilles med en retskilde, men må i stedet i henhold til afhandlingen ses som supplerende praksis på området.

1.3.4. Forarbejder

Lovens forarbejder bidrager også væsentligt til afhandlingen. Der er delte meninger i retslitteraturen om, hvorvidt lovforarbejder udgør en retskilde. Umiddelbart vil det ikke være hensigtsmæssigt at give lovforarbejderne status som en retskilde.²⁰ Derfor vil lovforarbejderne i afhandlingen i stedet udgøre et fortolkningsbidrag til forældelsesloven. For at kunne forstå lovens helhed ved den retsdogmatiske metode, er det vigtigt at forstå de bagvedliggende tanker og grundlæggende principper,²¹ hvorfor det er relevant for afhandlingens helhed at benytte lovforarbejder. Ved at anvende lovforarbejderne søges der ydermere at klarlægge lovgivers mening og hensigt med ordvalget i lovteksten.²²

1.3.5. Retslitteratur

I afhandlingen er der også benyttet retslitteratur. Dette anses ikke som en retskilde,²³ hvorfor litteraturen anvendt i afhandlingen, blot bidrager til forståelsen af retstilstanden på området. Dette forhold skyldes, at de afspejler forfatterens egne holdninger omkring retsområdet på baggrund af viden om retsområdet. Det vil sige, at når retslitteraturen benyttes i afhandlingen, vil der være retskilder, som understøtter disse fakta. Dette er eksempelvis i form af retspraksis eller forældelsesloven.

I afhandlingen er der i høj grad blevet henvist til *Forældelse efter forældelsesloven af 2007*, som er skrevet af Bo Von Eyben. Dette skyldes, at der ikke er skrevet meget retslitteratur efter lovændringen, hvorudover bogen grundigt gennemgår de relevante emner. For at afhandlingen bevarer sin troværdighed, er værket af Bo von Eyben ikke benyttet selvstændigt.

¹⁸ Munk-Hansen, 2014, s. 345

¹⁹ Munk-Hansen, 2014, s. 345

²⁰ Munk-Hansen, 2018, s. 261

²¹ Evald et. al., 2004, s. 219 og 222-223

²² Munk-Hansen, 2018, s. 299

²³ Munk-Hansen, 2018, s. 372-374

1.3.6. Cirkulære

Udover ovenstående er der også benyttet SKAT's juridiske vejledning. Denne giver udtryk for skatteforvaltningens opfattelse af gældende praksis på området, og har status som et cirkulære.²⁴ Cirkulære kan udstedes af overordnede myndigheder til underordnede myndigheder uden hjemmel i lov.²⁵ Den myndighed, som cirkulæret er henvendt til, vil som udgangspunkt være bundet heraf.²⁶ Domstolene er ikke bundet af cirkulærer, og kan derfor efterprøve disse.²⁷ Borgerne har ofte en forventning om at blive behandlet som andre borgere, hvorfor domstolene sjældent ser bort fra cirkulærer.²⁸ Der er ved et cirkulære ikke tale om en selvstændig retskilde, men bidrager i afhandlingen som fortolkning af reglerne i forældelsesloven. I afhandlingen benyttes den juridiske vejledning med andre retskilder.

²⁴ Munk-Hansen, 2018, s. 341-342

²⁵ Munk-Hansen, 2018, s. 338

²⁶ Munk-Hansen, 2018, s. 338

²⁷ Evald, 2000, Retskilderne og den juridiske metode, s. 34

²⁸ Munk-Hansen, 2018, s. 399

2. Historik

I dette kapitel vil DL-5-14-4²⁹ og 1908-loven³⁰ blive gennemgået. Derudover vil forskellen på disse love og den nugældende forældelseslov blive belyst. Det er reglerne om afbrydelse og suspension for forældelsen, der er centrale igennem dette kapitel for den videre analyse.

2.1. Ændringer i reguleringen af forældelse

2.1.1. Forældelsesfristen og begyndelsestidspunktet

Tidligere gjaldt der som hovedregel en forældelsesfrist på 20 år, jf. DL-5-14-4.³¹ Denne lov vedrørte gældsbreve og andre fordringer, som var støttet på et særligt retsgrundlag.³² Hovedreglen om den 20-årige forældelsesfrist er efter nugældende lov forkortet til en absolut frist på 10 år.³³ Hovedreglen er dog nu, at der gælder en forældelsesfrist på 3 år.³⁴ DL-5-14-4 havde følgende ordlyd:

*"Alle Gjeldsbreve, som ere ældre end tyve Aar, skulle være døde og magtisløse, med mindre de inden fornævnte Tid med skyldnerens Paaskrivelse, eller med nye Brev, eller Creditorens Opsigelse, eller Beskikkelse, eller Tingsvidne, ere fornyede"*³⁵

Indtil 1908 var det kun denne bestemmelse i DL-5-14-4, som var gældende. I 1908 kom dog en ny regulering omkring forældelse, hvor DL-5-14-4 og 1908-loven gjaldt sideløbende,³⁶ jf. 1908-lovens § 4, som havde følgende ordlyd:

*"Den almindelig Forældelsesfrist af 20 Aar vedbliver ved Siden af den i § 1 fastsatte"*³⁷

1908-lovens § 1, stk. 1 havde en 5-årig forældelsesfrist. Denne er ændret til en 3-årig forældelsesfrist efter den nuværende forældelseslov.³⁸ 1908-lovens § 1, stk. 1 omfattede en lang række dagligdags fordringer, der vedrørte aftaler om løsøre køb, krav i henhold til arbejdsaftaler, krav på forfalden rente med mere. Det fremgik dog af 1908-lovens § 1, stk. 2, at den 5-årige forældelsesfrist ikke omfattede fordringer udstedt som gældsbreve eller andre særlige retsgrundlag, hvorved fordringens tilblivelse og størrelse ville være anerkendt af skyldneren eller fastslået på en anden måde.³⁹ Disse var i stedet omfattet af den 20-årige forældelsesfrist i DL-5-14-4.

²⁹ Danske Lov 5-14-4 af 15/04/1683

³⁰ Lov nr. 274 af 22/12/1908

³¹ Einersen, 1999, s. 16.

³² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 62

³³ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5589

³⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2005, lovkommentar 17, s. 10,

³⁵ Oswald, 2008, s. 336

³⁶ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5586

³⁷ Lov nr. 274 af 22/12/1908

³⁸ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5589

³⁹ Bet. 1460/2005, s. 27

Der skete også ændringer for så vidt angår begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen. Efter DL-5-14-4 løb forældelsesfristen fra stiftelsestidspunktet. Formuleringen heri gjorde det klart, at begyndelsestidspunktet skulle løbe fra stiftelsen. Det fremgik heri, at gældsbreve, som var ældre end 20 år skulle være døde og magtesløse, hvis de ikke var fornyede inden førnævnte tid.⁴⁰ Det var derfor klart, at begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen skulle være tidspunktet for gældsbrevets stiftelse.⁴¹ 1908-lovens § 2 havde et andet begyndelsestidspunkt for forældelsesfristen. I bestemmelsen heri fremgik det, at forældelsesfristen begyndte at løbe på det tidspunkt, hvor fordringen kunne "kræves betalt." Dette svarede til forfaldstidspunktet. Der skete herefter ændringer, og i den nuværende forældelseslov gælder der et nyt begyndelsestidspunkt for forældelsesfristen, som er svarende til 1908-lovens. Det vil sige, at forældelsesfristen begynder at løbe fra forfaldstidspunktet, jf. FORÆL. § 2, stk. 1, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

2.1.2. Afbrydelse af forældelse

Tidligere var det muligt ifølge DL-5-14-4 at afbryde forældelsen ved blot at påminde skyldneren om et krav, uanset om påmindelsen var skriftlig eller mundtlig.⁴² Dette fremgik således af reglen, hvor det var anført, at gældsbreve som var ældre end tyve år, skulle være døde og magtesløs, medmindre de inden fristen med skyldnerens *påskrivelse* blev fornyet. Påmindelsen var gyldig ved hvilken som helst tilkendegivelse fra fordringshaver om, at kravet blev fastholdt.⁴³ Det var ikke nødvendigt, at tilkendegivelsen var formuleret som et påkrav. Det var derfor tilstrækkeligt, at den indeholdt en påmindelse om gælden, så skyldneren kunne se, hvilket krav det drejede sig om.⁴⁴ Reglen heri er dog blevet ophævet, som følge af lovændringerne af forældelsesreglerne.⁴⁵

Ifølge 1908-loven skulle en forældelse dog afbrydes på en anden måde end DL-5-14-4. Afbrydelse af en forældelse skulle i stedet ske ved en skylderkendelse eller ved fordringshaverens iværksættelse af retslige skridt med henblik på at inddrive fordringen, jf. 1908-lovens § 2, 2. pkt. Principperne fra 1908-loven om afbrydelse ved skylderkendelse og retslige skridt er overførbare til den nuværende forældelseslov.⁴⁶ Forskellen er, at reglerne er blevet præciseret. Eksempelvis var der ikke tidligere en definition på begrebet retslige skridt i 1908-loven, men det er der derimod i den nuværende lov, jf. FORÆL. § 16, stk. 1. Derudover er der blandt

⁴⁰ Eyben, Forældelse II, 2005, s. 69

⁴¹ Eyben, Forældelse II, 2005, s. 69

⁴² Bet. 1460/2005, s. 313

⁴³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 63

⁴⁴ Bet. 1460/2005, s. 313

⁴⁵ Bet. 1460/2005, s. 336

⁴⁶ Bet. 1460/2005, s. 336

andet også indført regler om foreløbig afbrydelse, som ikke var reguleret i 1908-loven. Retspraksis vedrørende afbrydelse af forældelse ved skylderkendelse og retslige skridt fra 1908-loven kan fortsat benyttes til fortolkning af gældende ret.

2.1.3. Suspension af forældelse

Formuleringen i 1908-lovens § 3 blev ændret ved den nuværende forældelseslov, men indholdsmæssigt er der ingen forskel.⁴⁷ Formuleringen i 1908-lovens § 3 havde følgende ordlyd:

”Naar den Fordringshaver, for Hvem noget af de i § 1 ommeldte Krav er stiftet, paa Grund af utilregnelig Uvidenhed om sit Krav eller om Skyldnerens Opholdssted har været ude af Stand til at gøre sin Ret gældende, regnes den i § 1 omhandlede kortere Forældelsesfrist først fra den Tid, da Fordringshaveren var eller ved sædvanlig Agtpaagivenhed vilde have været i Stand til at Kræve sit krav betalt”⁴⁸

Det vil sige, at såfremt en fordringshaver på grund af utilregnelig uvidenhed om sit krav eller om skyldnerens opholdssted, var ude af stand til at gøre sin ret gældende, løb forældelsesfristen først fra den tid, hvor fordringshaveren ville være i stand til at kræve det betalt.⁴⁹ Forældelsesfristen løb derfor først fra det tidspunkt, hvor fordringshaver fik kendskab til skyldnerens opholdssted eller sit krav mod skyldneren. Forskellen fra denne bestemmelse til den nuværende er, at reglen i FORÆL. § 3, stk. 2 ikke omfatter fordringshaverens ukendskab til skyldnerens opholdssted, men blot varetager fordringshaverens ukendskab til fordringen eller skyldneren.⁵⁰ Fordringshaverens ukendskab til skyldnerens opholdssted er i stedet reguleret i FORÆL. § 14, stk. 1. Derudover var der også en sproglig modernisering af begreberne ”utilregnelig uvidenhed” og ”sædvanlig agtpågivenhed”, som i stedet blev ændret til ”ukendskab” og ”fik eller burde få kendskab til fordringen eller skyldneren.”⁵¹ Der var således ikke tilsigtet nogen realitetsforskel, hvorfor retspraksis fra før lovændringen på området fortsat har betydning.⁵²

⁴⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 19, s. 11

⁴⁸ Lov nr. 274 af 22/12/1908

⁴⁹ Lov nr. 274 af 22/12/1908

⁵⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 22, s. 12

⁵¹ Bet. 1460/2005, s. 100

⁵² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 439

3. Forældelse

3.1. Indledning

Formålet med dette kapitel er at give en præsentation af emnet forældelse. I kapitlet vil de relevante dele af forældelseslovens regler blive belyst, som ligger til grund for besvarelsen af problemstillingen. Derudover vil kapitlet også belyse forældelseslovens regler set i forhold til andre retsområder, der også indeholder forældelsesmæssige elementer.

3.2. Lov nr. 522 af 6. juni 2007

Forældelse defineres som det forhold, at en fordring ophører, når et vist tidsrum er forløbet, uden at fordringshaver forinden har foretaget foranstaltninger til at afbryde eller suspendere forældelsen. Er forældelsen blevet afbrudt, løber der en ny forældelsesfrist.⁵³ Er forældelsen i stedet blevet suspenderet, løber forældelsesfristen ikke i perioden.⁵⁴

Ved lov nr. 522 af 6. juni 2007⁵⁵ blev der gennemført en samlet reform af de almindelige regler om forældelse af fordringer.⁵⁶ Den nugældende forældelseslov ophævede dermed nogle af de hidtil gældende bestemmelser i DL-5-14-4 om forældelse af fordringer og 1908-loven. Forældelsesreglerne er lovhjemlede og lovbundne.⁵⁷

3.2.1. *Anvendelsesområde*

Forældelsesloven⁵⁸ trådte i kraft den 1. januar 2008, men har dog også virkning for fordringer, der er stiftet inden dette tidspunkt, jf. FORÆL. § 30, stk. 1.⁵⁹ Anvendelsesområdet for forældelsesloven gælder for fordringer på penge eller andre ydelser, medmindre der er særlige forældelsesregler i anden lovgivning, jf. FORÆL. § 1. Forældelseslovens definition på begrebet fordring bygger på det almindelige fordringsbegreb, og omfatter dermed alle tilfælde, hvor en person har ret til at kræve en ydelse erlagt.⁶⁰ Det har ingen betydning for forældelsessspørgsmålet, hvordan fordringen er stiftet, hvad dens genstand er, og om den er ensidig eller indgår i et gensidigt bebyrdende kontraktforhold.⁶¹ Det har heller ingen betydning, om fordringen omhandler formueretlige, offentligretlige eller familieretlige krav.⁶²

⁵³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 26 og Eyben, et. al., Lærebog i obligationsret II, 2014, s. 181

⁵⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 441

⁵⁵ Herefter lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11-2015

⁵⁶ Eyben, et. al., Lærebog i obligationsret II, 2014, s. 192

⁵⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 27

⁵⁸ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015

⁵⁹ Eyben, et. al., Lærebog i obligationsret II, 2014, s. 195

⁶⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 1, s. 5 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 98

⁶¹ Eyben et. al., Lærebog i obligationsret II, 2014, s. 196 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 100

⁶² Eyben et. al., Lærebog i obligationsret II, 2014, s. 196

3.2.2. Lovens fravigelighed

Hverken DL-5-14-4 eller 1908-loven indeholdt bestemmelser om mulighederne for at fravige reglerne ved aftale. Det har dog altid været fast antaget, at reglerne ikke ved forudgående aftale kan fraviges til skade for skyldneren, jf. FORÆL. § 26, stk. 1.⁶³ Ordlyden i FORÆL. § 26, stk. 1 er følgende:

”Loven kan ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for skyldneren”⁶⁴

FORÆL. § 26, stk. 1 anfører dermed samme retstilstand, som altid har været fast antaget. Lovens regler kan derfor ikke fraviges ved forudgående aftale, hvis dette er til skade for skyldneren. Forudgående aftaler er, når parterne indgår en aftale inden forældelsesfristen begynder at løbe.⁶⁵ Det kan derfor modsætningsvist antages, at efterfølgende aftaler er gyldige. Eksempelvis kan der indgås aftale om forlængelse af fristen i form af en suspensionsaftale, forudsat at forældelsen er begyndt løbe.

3.3. Forholdet til andre retsområder

I dette afsnit vil forældelseslovens regler blive sat i forhold til andre retsområder, der også giver anledning til forældelsesretlige problemstillinger. Disse retsområder vil dog ikke senere blive anvendt i afhandlingen, da det ikke er relevant i forhold til problemformuleringen. Disse gennemgås blot kort for at give læseren et indblik i, at forældelsesspørgsmålet også behandles i anden lovgivning end forældelsesloven.

I FORÆL. § 28 er der indført en bestemmelse omkring forholdet mellem forældelseslovens regler og forældelsesregler i anden lovgivning.⁶⁶ Ordlyden af bestemmelsen er følgende:

”Når der i anden lov er fastsat særlige forældelsesfrister eller andre særlige bestemmelser om forældelse, finder nærværende lovs bestemmelser anvendelse, i den udstrækning andet ikke følger af den anden lov eller af forholdets særlige beskaffenhed”⁶⁷

Bestemmelsen heri indfører en formodningsregel for, at forældelsesregler i anden lov bliver suppleret med forældelseslovens regler.⁶⁸ Denne formodning gælder, medmindre andet følger af den anden lov eller af forholdets særlige beskaffenhed.⁶⁹ Det er forældelsesloven der gælder, såfremt der ikke er taget stilling til et bestemt forældelsesmæssigt forhold i den anden

⁶³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 131 og Bet. 1460/2005, s. 395

⁶⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, § 26, stk. 1

⁶⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 131 og Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 214, s. 35

⁶⁶ Oswald, 2008 s., 320, Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 165

⁶⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, § 28

⁶⁸ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 225, s. 36

⁶⁹ Eyben, Forældelse af forældelsesloven af 2007, 2019, s. 165

lov.⁷⁰ FORÆL. § 28 gælder endvidere kun for særlige bestemmelser om forældelse og ikke eksempelvis særlige reglers reklamations- og fristregler. De særlige reklamations- og fristregler gælder ved siden af forældelsesloven.⁷¹

3.3.1. Reklamations- og fristregler

3.3.1.1. **Købelovens reklamationsfrister**

I købelovens § 54 fremgår det, at hvis køberen ikke inden 2 år efter genstandens overgivelse påberåber sig en mangel, så kan han ikke senere gøre manglen gældende, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet svigagtigt.⁷² Der er dermed tale om en absolut tidsmæssig grænse på 2 år.

Fordringer som er omfattet af købeloven, er også omfattet af den almindelige 3-årige forældelsesregel, jf. formodningsreglen i FORÆL. § 28, stk. 1. Dog bemærkes det, at købelovens reklamationsregler gælder ved siden af, således at fordringen også kan fortabes ved disse regler.⁷³ Dette betyder at fordringen bortfalder, hvis ikke der reageres indenfor reklamationsfristens udløb.⁷⁴ Overholdes fristen derimod, er kravet undergivet forældelse efter de almindelige forældelsesregler.⁷⁵

3.3.2. Særregler om forældelse

Som nævnt i afsnit 3.3. gælder FORÆL. § 28 kun for lovregler om forældelsesfrister eller andre særlige bestemmelser om forældelse.⁷⁶ Særreglerne kan afvige fra de almindelige forældelsesfrister ved eksempelvis at have en kortere forældelsesfrist.⁷⁷ Eksempelvis ses det i produktansvarsloven § 14, stk. 2, hvor der tages direkte stilling til forældelse.⁷⁸ Herefter gælder der en absolut frist på 10 år for det direktiv-baserede, objektive producentansvar. For så vidt angår det retspraksisudviklede produktansvar gælder de almindelige forældelsesfrister, jf. produktansvarslovens § 14, stk. 1.

3.4. Den almindelige forældelsesfrist og fristens begyndelsestidspunkt

Den almindelige forældelsesfrist er 3 år og er fastlagt i FORÆL. § 3, stk. 1. Dette er hovedreglen, medmindre andet følger af andre bestemmelser.⁷⁹ Disse er blandt andet de særlige

⁷⁰ Oswald, 2008, s. 321 og FT. 2006-07, tillæg A, s. 5608

⁷¹ Oswald, 2008, s. 321

⁷² Lov nr. 140 af 17/02/2014, s. 4

⁷³ Lov nr. 140 af 17/02/2014, lovkommentar 296, s. 53

⁷⁴ Oswald, 2008, s. 321

⁷⁵ Oswald, 2008, s. 321

⁷⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 168

⁷⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 169

⁷⁸ Lov nr. 371 af 07/06/1989

⁷⁹ Eyben et. al., Lærebog i obligationsret II, 2014, s. 198

forældelsesfrister i FORÆL. §§ 4-8, men også regler om andre frister uden for loven.⁸⁰ Dog skal reglen benyttes med forbehold for FORÆL. § 1 nævnt i afsnit 3.2.1. Reglen er derudover også undergivet suspension efter FORÆL. § 3, stk. 2.

Som hovedregel omfatter den 3-årige forældelsesfrist alle typer af fordringer, som var omfattet af 1908-lovens regler.⁸¹ Dette gælder også fordringer som tidligere var omfattet af DL-5-14-4.⁸² Dog er der nogle af de fordringer, som tidligere var omfattet af 1908-lovens § 1, stk. 1, nr. 1, litra e, som ikke er omfattet af FORÆL. § 3, stk. 1. Disse er i stedet omfattet af FORÆL. § 4. Disse er stadig undergivet en forældelsesfrist på 5 år, ligesom det fulgte af 1908-loven.⁸³ Omfattet af den nuværende 3-årige forældelsesfrist er eksempelvis fordringer, der udspringer af låneaftaler,⁸⁴ skatter og afgifter,⁸⁵ samt erstatningskrav uden for kontraktforhold.⁸⁶ I forhold til forældelsesfristernes begyndelsestidspunkter, fremgår det af ordlyden i FORÆL. § 2, stk. 1 følgende:

"Forældelsesfristerne regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser."⁸⁷

Efter reglen heri løber den almindelige forældelsesfrist som udgangspunkt fra fordringens forfaldstidspunkt.⁸⁸ Det vil sige, det tidligste tidspunkt, hvor fordringshaveren kunne kræve sin fordring opfyldt. Medmindre andet følger af andre love, gælder reglerne heri for alle frister i forældelsesloven.

3.5. Særlige forældelsesregler

De særlige forældelsesregler blev fastsat, da de typer af krav det vedrører, ikke kunne indpasses under den almindelig forældelsesfrist på 3 år.⁸⁹ De typer af fordringer, er eksempelvis krav, for hvilke der er tilvejebragt et særligt retsgrundlag, lån og kreditter uden særligt retsgrundlag.⁹⁰ Disse vil blive belyst i nærværende afsnit.

⁸⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 209

⁸¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 215 og Bet. 1460/2005, s. 73

⁸² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 205 og Bet. 1460/2005, s. 73

⁸³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 209

⁸⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 223

⁸⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 227

⁸⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 228

⁸⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, s. 1

⁸⁸ Oswald, 2008, s. 60

⁸⁹ Bet. 1460/2005, s. 195

⁹⁰ Bet. 1460/2005, s. 195

3.5.1. Særlige retsgrundlag, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 1 og 3

Reglerne i FORÆL. § 5, stk. 1 er en undtagelse til hovedreglen om den 3-årige forældelsesfrist omtalt i afsnit 3.4. Tidligere var det således, at der løb en 20-årig forældelsesfrist for fordringer med et særligt retsgrundlag, jf. DL-5-14-4, jf. 1908-lovens § 1, stk. 2. Begrebet *særligt retsgrundlag* omfattede på daværende tidspunkt gældsbreve, skyldnerens skriftlige anerkendelse af fordringens eksistens og størrelse og andet skriftligt grundlag, hvorved fordringen og dens størrelse fastslås.⁹¹ Efter den nugældende forældelseslov er der indsat to bestemmelser i henholdsvis § 5, stk. 1, nr. 1 og § 5, stk. 1, nr. 3, der vedrører gældsbreve og myndighedsafgørelser i form af forlig, dom, betalingspåkrav eller anden bindende afgørelse. Disse udgør særlige retsgrundlag.

Der er således ingen ændringer i forhold til 1908-lovens § 1, stk. 2, men der derimod tale om en videreførelse af denne. Den eneste forskel er som nævnt, at forældelsesfristen er ændret fra 20 til 10 år.⁹² Derfor er der heller ikke nogen ændringer i forhold til retspraksis i henhold til 1908-lovens § 1, stk. 2, og derfor skal praksis omkring de tidligere regler bruges ved fortolkningen af de nugældende regler i FORÆL. § 5.⁹³

3.5.1.1. Gældsbreve, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 1

FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 1 har følgende ordlyd:

*"Forældelsesfristen er 10 år, når der er udstedt et gældsbrev for fordringen"*⁹⁴

Definitionen på begrebet gældsbrev fremgår af ordlyden. Det fremgår dog af lovkommentarerne, at et gældsbrev betegnes som en skriftlig erklæring, der er ensidig og ubetinget. Derudover skal det også vedrøre et pengebeløb.⁹⁵ Der gælder ingen særlige formkrav, og erklæringen behøver ikke at betegne sig som et gældsbrev.⁹⁶ Derudover er det heller ikke et krav, at det skal være et papirdokument. Der skal blot benyttes skrifttegn, og derfor er et digitalt gældsbrev også omfattet af bestemmelsen.⁹⁷

3.5.1.2. Andre særlige retsgrundlag, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 3

FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 3 fastsætter ligeledes en forældelsesfrist på 10 år for andre fordringer med særligt retsgrundlag. Bestemmelsen heri har følgende ordlyd:

⁹¹ Lov nr. 274 af 22/12/1908 § 1, stk. 2 og Bet. 1460/2005, s. 196

⁹² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 699

⁹³ Oswald, 2008, s. 103-104

⁹⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, §5, s. 1

⁹⁵ Lov nr. 333 af 31/03/2014, lovkommentar 4, s. 7

⁹⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 43, s. 16

⁹⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 43, s. 16

"Forældelsesfristen er 10 år, når fordringens eksistens og størrelse er anerkendt skriftligt eller fastslået ved forlig, dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten eller anden bindende afgørelse"⁹⁸

Det kan udledes af bestemmelsen, at en fordrings eksistens og størrelse skal være anerkendt. At fordringens eksistens og størrelse skal være anerkendt betyder, at det ikke er nok, at der eksempelvis kun er fastslået et grundlag for fordringen.⁹⁹ Betingelsen svarer til gældsbrevsdefinitionens krav om, at det skal omfatte en fordring på et bestemt pengebeløb.¹⁰⁰ Eksempelvis er et erstatningsansvar derfor ikke nok til, at den bagvedliggende fordring anerkendes som et særligt retsgrundlag.¹⁰¹ En anerkendelse fra skyldner er en ensidig tilkendegivelse fra skyldneren. Det er derudover en betingelse, at anerkendelsen er skriftlig for at være omfattet af den 10-årige forældelse. Skriftlighedskravet indebærer dog ikke et krav om, at der skal være tale om et papirdokument, hvorfor det også kan være et digitalt dokument.¹⁰² Kravet om skriftlighed indebærer, modsætningsvist, at mundtlige tilkendegivelser således ikke er omfattet.¹⁰³ Bestemmelsen i FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 3 omfatter forlig, afgørelser fra domstolene, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten eller andre bindende afgørelser. Disse vil blive uddybet nedenfor.

Fastslået ved forlig

Bestemmelsen i FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 3 omfatter blandt andet forlig. Definition på et forlig fremgår ikke af ordlyden i bestemmelsen heri. Dog er det defineret kort i lovkommentarerne til forældelsesloven. Med et forlig menes både retsforlig og frivillige forlig.¹⁰⁴ Der gælder ikke en betingelse om, at forliget skal være eksigibelt, hvorfor sondringen mellem retsforlig og frivillige forlig ikke har nogen betydning.¹⁰⁵ Eksigibilitet betyder, at der er mulighed for at tvangsfuldbyrde kravet. Det er en betingelse efter bestemmelsen, at forliget er skriftligt, og at det skal fastslå både fordringens eksistens og størrelse. Derfor vil et forlig, der opfylder disse, normalt være et gælds brev.¹⁰⁶ For så vidt angår gælds brev gælder der et krav om, at gælds brevet skal være skriftligt, ensidigt og i hovedsagen en ubetinget fordring på et bestemt pengebeløb. Et forlig behøver dog ikke være ensidigt og ubetinget, og derfor vil disse betingelser normalt ikke være opfyldt, hvorfor et forlig ikke udgør et gælds brev i dette henseende.¹⁰⁷

⁹⁸ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, § 5, stk. 1, nr. 3, s. 1

⁹⁹ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 46, s. 17 og Oswald, 2008, s. 107

¹⁰⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 731

¹⁰¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 731

¹⁰² Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 47, s. 17

¹⁰³ Oswald, 2008, s. 108

¹⁰⁴ Oswald, 2008, s. 109

¹⁰⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 48, s. 17

¹⁰⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, s. 725

¹⁰⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 725

For så vidt angår retsforlig, omfatter dette stadfæstede tvangsakkorder og kendelser om gældssanering, jf. konkurslovens §§ 14 og 226.¹⁰⁸ Disse udgør et særligt retsgrundlag i forhold til de fordringshavere, da deres krav er anerkendt ved akkorden eller af skyldneren i forbindelse med gældssaneringen.¹⁰⁹ Selve tvangsakkorden eller gældssaneringskendelsen giver dog ikke hele den oprindelige fordring særligt retsgrundlag.¹¹⁰ Der kan dog foreligge en anerkendelse heraf fra skyldnerens side under sagsbehandlingen, som giver hele den oprindelige fordring særligt retsgrundlag. Anerkendelsen skal dog opfylde de almindelige betingelser vedrørende fordringens eksistens og størrelse, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 3.¹¹¹

Domme

Domme er også omfattet af den 10-årige forældelsesfrist i bestemmelsen. Dommen skal fastslå både skyldgrund og skyldens størrelse, og derfor udgør en anerkendelsesdom ikke et særligt retsgrundlag.¹¹² Anerkendelsesdomme kan dog være omfattet af reglen, såfremt kravets størrelse følger eller kan udledes af dommen.¹¹³ Derudover er det væsentligt at bemærke, at der ikke kan stilles krav om, at afgørelsen skal være truffet af de danske domstole.¹¹⁴ En udenlandsk dom kan således også udgøre et særligt retsgrundlag, hvis de betingelser der gælder for de danske domme, også opfyldes af de udenlandske domme.¹¹⁵ Det er dog vigtigt at bemærke, at en dom kun udgør et særligt retsgrundlag for det krav, som den tager stilling til.¹¹⁶ Såfremt parterne under behandlingen tilkendegiver et krav, kan et sådan kun udgøre et særligt retsgrundlag, hvis de almindelige betingelser for en anerkendelse er opfyldt.¹¹⁷

Betalingspåkrav

Et betalingspåkrav påtegnet af fogedretten er ligeledes omfattet af den 10-årige forældelsesfrist, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 3. Et betalingspåkrav til fogedretten udarbejdes eksempelvis i forbindelse med krav, der udspringer af et gældsforhold mellem to parter. Hovedreglen er, at fogedretsafgørelser ikke giver kravet særligt retsgrundlag.¹¹⁸ Det fremgår dog af retsplejelovens § 477 a, at der nu kan tilvejebringes grundlag for tvangsfuldbyrdelse af forfaldne pengekrav på op til 100.000 kr. ved at indlevere et betalingspåkrav til fogedretten.¹¹⁹

¹⁰⁸ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 48, s. 17

¹⁰⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 735

¹¹⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 735

¹¹¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 735

¹¹² Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2005, lovkommentar 49, s. 18

¹¹³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 732

¹¹⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2005, lovkommentar 49, s. 18

¹¹⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 732

¹¹⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 733

¹¹⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 733

¹¹⁸ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2005, lovkommentar 50, s. 18

¹¹⁹ Lovbekendtgørelse nr. 938 af 10/09/2019, § 477a, s. 66

Anden bindende afgørelse

Andre bindende afgørelser end domme er også omfattet af den 10-årige forældelsesfrist. Dette omfatter blandt andet voldgiftsavgørelser, visse administrative afgørelser og ankenævnsavgørelser.¹²⁰ Udover at afgørelsen skal fastslå fordringens eksistens og størrelse, gælder der et krav om, at afgørelserne skal være bindende. Afgørelsen er bindende, når den ikke kan indbringes for en anden myndighed eller for domstolene, eller ikke bliver indbragt for domstolene inden for tidsfristen.¹²¹

3.5.2. FORÆL. § 6

De særlige forældelsesfrister er som nævnt en undtagelse til hovedreglen om en 3-årig forældelsesfrist. I medfør af FORÆL. § 6, stk. 1 er forældelsesfristen også 10 år. Reglen heri har følgende ordlyd:

"Forældelsesfristen er 10 år for fordringer i henhold til pengelån eller ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter, jf. dog stk. 3"¹²²

3.5.2.1. Pengelån

Faste lån

Begrebet pengelån omfatter långiverens krav om tilbagebetaling af hovedstolen af det aftalte lån.¹²³ Dette gælder uanset om aftalen omfatter et bestemt, på forhånd fastsat lånebeløb eller et variabelt beløb.¹²⁴ Reglerne om begyndelsestidspunktet for 10-års fristen fastlægges efter de almindelige regler i FORÆL. § 2.¹²⁵ Er der dog aftalt et tidspunkt for tilbagebetaling af lånet, løber fristen fra dette tidspunkt.¹²⁶ Det er vigtigt at bemærke, at reglerne i FORÆL. § 6 gælder uafhængigt af, hvem långiveren og låntageren er.¹²⁷ Især i praksis, har reglerne betydning for pengeinstitutters långivning, men reglerne gælder også for private låneforhold.¹²⁸ Der har været uenigheder i retslitteraturen om hvilke lån, der er omfattet af bestemmelsen. Oswald har givet udtryk for, at FORÆL. § 6 kun omfatter lån i pengeinstitutter.¹²⁹ Derimod har Eyben givet udtryk for, at FORÆL. § 6, omfatter alle typer af låneforhold.¹³⁰ Forældelsesudvalget har dog

¹²⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 743

¹²¹ Oswald, 2008, s. 110 og Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 51, s. 18

¹²² Lovbekendtgørelse nr. 1238, 09/11/2015, § 6, stk. 1, s. 1

¹²³ Lovbekendtgørelse nr. 1238, 09/11/2015, lovkommentar 53, s. 18

¹²⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1238, 09/11/2015, lovkommentar 53, s. 18 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 759

¹²⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 759

¹²⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 759

¹²⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 757

¹²⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 757

¹²⁹ Oswald, 2008, s. 135 og 142

¹³⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 757

i lovforarbejderne anført, at FORÆL. § 6 omfatter alle typer af lån¹³¹, hvorfor det også er udgangspunktet for nærværende afhandling.

Kreditter

Variable pengelån, såsom kreditter er omfattet af de samme regler i FORÆL. § 6, stk. 1, som faste pengelån. Forskellen er, at der gælder en særregel om begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen vedrørende kreditter.¹³² I forhold til begyndelsestidspunktet for fristen er der i FORÆL. § 6, stk. 2 fastsat et særligt begyndelsestidspunkt. Begyndelsestidspunktet begynder at løbe fra den seneste indsættelse eller hævning på kontoen, der er foretaget af andre end fordringshaver, dog senest på tidspunktet for gældens opsigelse til indfrielse.¹³³ Har fordringshaveren foretaget indsættelser eller hævnninger, kan dette ikke påvirke begyndelsestidspunktet. Indsættelser og hævnninger skal være foretaget af skyldneren.¹³⁴

Det er ikke alle former for kreditter, som er omfattet af reglen i FORÆL. § 6.¹³⁵ Det er en betingelse, at kreditten er et pengelån. Det vil sige, at denne skal udspringe af en aftale om, at en skyldner kan låne et variabelt beløb.¹³⁶ Begrebet kredit har en bred betydning, idet de også omfatter tilfælde, hvor der eksempelvis er aftalt henstand med betaling for varer og ydelser, eller en kreditaftale, hvor der ydes en forbrugerkredit i form af henstand med betaling, lån eller anden form for finansiel ordning.¹³⁷ Her er det vigtigt at bemærke, at det således kun er lånedelen af denne definition, som er omfattet af FORÆL. § 6.

3.5.2.2. Ubevilgede overtræk

10 års-fristen omfatter dernæst ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter.¹³⁸ Ubevilgede overtræk støttes ikke på nogen aftale om pengelån, men sidestilles med dette.¹³⁹ Det skyldes, at fordringshaveren ikke skal stilles dårligere end skyldneren i de tilfælde, hvor skyldner foretager overtræk på en konto uden samtykke fra fordringshaveren. Ubevilgede overtræk omfat-

¹³¹ Bet. 1460/2005, s. 216

¹³² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 761

¹³³ Oswald, 2008, s. 115 og Bet. 1460/2005, s. 216

¹³⁴ Oswald, 2008, s. 116

¹³⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 761

¹³⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 761 og Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2005, lovkommentar 45, s. 19

¹³⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 762

¹³⁸ Bet. 1460/2005, s. 10

¹³⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 765

ter blandt andet gæld i henhold til overtræk på kassekreditter udover den aftalte kreditramme.¹⁴⁰ Ubevilgede overtræk omfatter også andre indlånskonti, eksempelvis en budgetkonto.¹⁴¹ Der gælder også et særligt begyndelsestidspunkt for forældelsesfristen i disse tilfælde. Fristen begynder at løbe fra den seneste indsættelse eller hævning på kontoen, der er foretaget af andre end fordringshaveren.

3.6. Overgangsreglerne

Forældelsesloven trådte i kraft den 1. januar 2008, jf. FORÆL. § 29, stk. 1 og dermed ophævedes DL-5-14-4 og 1908-loven, jf. FORÆL. § 29, stk. 2. Indledningsvis skal det nævnes, at overgangsreglerne kun skal bruges for fordringer, der er stiftet før den 1. januar 2008.¹⁴² Såfremt fordringen er stiftet fra den 1. januar 2008 og senere, skal overgangsreglerne ikke benyttes, men i stedet benyttes forældelsesloven af 2008.¹⁴³ Udgangspunktet er dermed, at forældelsesloven gælder for alle fordringer, uanset om de er stiftet før eller efter den 1. januar 2008.¹⁴⁴ Der er dog i FORÆL. § 30 fastsat regler, der medfører at DL-5-14-4 og 1908-loven fortsat vil have betydning i en periode. Overgangsreglerne i FORÆL. § 30, stk. 1, har følgende ordlyd:

"Loven finder anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden ikrafttrædelsesdagen er forældet efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 2 og 4. Forældelse indtræder dog tidligst 1. januar 2011, medmindre fordringen inden dette tidspunkt ville være forældet såvel efter denne lovs bestemmelser som efter de hidtil gældende bestemmelser. I det sidstnævnte tilfælde anvendes det seneste tidspunkt for forældelsens indtræden."¹⁴⁵

Udgangspunktet er, at forældelsesloven finder anvendelse på fordringer stiftet før den 1. januar 2008, og som ikke er forældet efter de hidtil gældende regler, jf. dog FORÆL. § 30, stk. 2 og 4. Der er fastsat en 3-årig overgangsperiode af hensyn til fordringshaveren. Overgangsperioden gælder fra 1/1-2008 til 1/1-2011, således at fordringer stiftet før den 1/1-2008 først forældes tidligst d. 1/1-2011, jf. FORÆL. § 30, stk. 1, 2. pkt.¹⁴⁶ Hvis fordringen inden d. 1/1-2011 er forældet både efter de gamle regler og nye regler, indtræder forældelse på det seneste af de to tidspunkter, selvom 3 års perioden ikke er udløbet.¹⁴⁷ Hvis fordringen ikke forældes

¹⁴⁰ Oswald, 2008, s. 115

¹⁴¹ Oswald, 2008, s. 115

¹⁴² Oswald, 2008, s. 299

¹⁴³ Oswald, 2008, s. 299

¹⁴⁴ Oswald, 2008, s. 299

¹⁴⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, s. 4

¹⁴⁶ Bet. 1460/2005, s. 421

¹⁴⁷ Oswald, 2008, s. 300

efter begge regelsæt inden den 1/1-2011, så forældes fordringen den 1/1-2011, medmindre forældelsesloven fører til en senere forældelse.¹⁴⁸ Eksempler på dette er følgende:

1. eksempel

En dom blev afsagt den 1. juni 1988. Efter DL-5-14-4/de gamle regler udløb forældelsesfristen efter 20 år, hvilket vil sige den 1. juni 2008. Efter forældelsesloven/de nye regler udløb forældelsesfristen efter 10 år, hvilket vil sige den 1. juni 1998. Da fordringen ville forælde inden den 1/1-2011 både efter de gamle og nye regler, benyttes det seneste tidspunkt af de 2 dage, hvilket vil sige den 1. juni 2008.

2. eksempel

Et fakturakrav forfaldt til betaling den 4. januar 2006. Efter 1908-loven/de gamle regler udløb forældelsesfristen efter 5 år, hvilket vil sige den 4. januar 2011. Efter forældelsesloven/de nye regler udløb forældelsesfristen efter 3 år, hvilket vil sige 4. januar 2009. Da fordringen ikke ville forælde inden den 1/1-2011 både efter de gamle og de nye regler, forældes fordringen den 1/1-2011.

¹⁴⁸ Oswald, 2008, s. 300

4. Afbrydelse af forældelse

4.1. Indledning

Formålet med dette kapitel er at give en præsentation af, hvordan en forældelse afbrydes og hvad der ligger bag en forældelsesafbrydelse. Herunder vil der i kapitlet blive gennemgået retsvirkningerne af afbrydelse af forældelse ved henholdsvis en erkendelse af gælden eller ved retslige skridt fra fordringshavers side. For at kunne belyse de forskellige former for afbrydelse, er det essentielt at benytte retspraksis på området. Disse domme giver en bredere forståelse af, hvordan retstilstanden er på området, og hvorledes retten vurderer de forskellige problemstillinger. Der benyttes både retspraksis, som tager udgangspunkt i 1908-loven og den nuværende forældelseslov. Slutteligt er der udledt hvilke retsvirkninger en afbrydelse af forældelse har.

4.2. Afbrydelse af forældelse

Reglerne om afbrydelse, som fremgår af forældelseslovens kapitel 5, er de regler, som angiver kravene til de foranstaltninger, som fordringshaver er nødt til at iværksætte, så han ikke fortaber fordringen på grund af forældelse.¹⁴⁹

Når der er tale om en afbrydelse af forældelse, skelnes der mellem en egentlig afbrydelse efter FORÆL §§ 15-19 og en foreløbig afbrydelse efter FORÆL. §§ 20-22. Reglerne om egentlig afbrydelse af forældelse omhandler både skyldners erkendelse af sin gæld, men reglerne gælder også, såfremt fordringshaver vælger at foretage retslige skridt med henblik på at inddrive den fordring, som han har imod skyldner. Ved reglerne om foreløbig afbrydelse gælder der en frist på 1 år, som fordringshaver har til at få forældelsen endeligt afbrudt. Reglerne om egentlig og foreløbig afbrydelse vil blive gennemgået i de næste afsnit.

4.3. Egentlig afbrydelse

Som nævnt i afsnit 4.2 findes reglerne om egentlig afbrydelse i FORÆL. §§ 15-19. En egentlig afbrydelse betyder, at der løber en ny forældelsesfrist, hvor længden på denne afgøres efter forældelseslovens regler.¹⁵⁰ Udgangspunktet vil være, at den nye forældelsesfrist er den samme, som den der afbrydes.¹⁵¹ Der findes forskellige måder at afbryde en forældelse på, og herunder nævnes de typiske handlemåder. En egentlig afbrydelse af forældelsen kan således både gøres ved en erkendelse af skyld, jf. FORÆL. § 15 eller ved iværksættelse af retslige skridt, jf. FORÆL. §§ 16-19. Herunder beskrives de forskellige former for afbrydelse af forældelse.

¹⁴⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 797

¹⁵⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, s. 2 og Oswald, 2008, s. 164

¹⁵¹ Oswald, 2008, s. 166

4.3.1. Erkendelse af skyld

FORÆL. § 15 omhandler den egentlige afbrydelse, når skyldneren erkender forpligtelsen overfor fordringshaver.¹⁵² Lovteksten lyder på følgende måde:

*”Forældelsen afbrydes, når skyldneren over for fordringshaver udtrykkeligt eller ved sin handlemåde erkender sin forpligtelse.”*¹⁵³

Det vil sige, at der sker afbrydelse af forældelsesfristen, både når der er tale om en stiltiende erkendelse eller en udtrykkelig erkendelse af gælden.¹⁵⁴ En skylderkendelse kan både være skriftlig eller mundtlig.¹⁵⁵ Når en skyld bliver erkendt, skal denne skyld angå en gældspost af en bestemt størrelse, men der er ikke krav om, at skyldner skriftligt og udtrykkeligt bekræfter tilblivelsen på gælden og dens størrelse.¹⁵⁶ Der er dog brug for, at der er en vis grad af præcisering af, hvilken skyld der erkendes.¹⁵⁷ Eksempelvis hvis en skyldner har to skyldforhold til fordringshaveren. I forhold til begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen, gælder der naturligvis det, at skyldner skal erkende sin skyld inden forældelsesfristen udløber. Såfremt forældelsesfristen afbrydes ved skylderkendelse, er der ingen forskel på afbrydelsestidspunktet og det tidspunkt, hvor den nye forældelsesfrist begynder at løbe fra, jf. FORÆL. § 19, stk. 2.¹⁵⁸ Spørgsmålet om erkendelse af skyld er blandt andet statueret i Højesterets kendelse 13. februar 2020 i dommen SKM.2020.81.HR:

Sagen vedrørte, hvorvidt et skattekrav underlagt den 3-årige forældelsesfrist var afbrudt ved skyldners underskrivelse og indgivelse af boopgørelse, hvor kravet var anført. En person B fra Færøerne havde i 2010 solgt en ejendom i Danmark, hvor der som følge af salget var en skønsmæssig ejendomsavance på 602.538, - kr. som skulle betales til SKAT. Dette blev fastsat ved en årsopgørelse fra SKAT den 12. december, hvori det fremgik, at restskatten skulle indbetales med 200.846, - kr. henholdsvis den 1. februar, 1. marts og 1. april 2012. Der fremkom ikke indsigelser fra skyldners side. Den 3. januar 2013 kontaktede SKAT de færøske myndigheder TAKS (fordringshaver) med henblik på hjælp med inddrivelse. Fordringshaver anmodede den 6. februar 2013 B om betaling. Den 2. september 2013 afgik B ved døden, hvorefter ægtefællen A (skyldner) overtog gælden. Den 17. september 2013 anmeldte fordringshaver kravet i dødsboet, som blev bekræftet af skyldners advokat. Dødsboet blev afsluttet den 30. maj 2014. Der blev udarbejdet en boopgørelse, hvor kravet fra fordringshaver var indskrevet. Denne blev underskrevet af skyldner. Fordringshaveren anså dette som en erkendelse af skylden, hvorfor de ikke havde anledning til at tro, at der var tvist om kravet. Den 9. december 2015 sendte skyldner et brev til fordringshaver, hvor han gjorde klart, at han var uforstående over for kravet, hvorefter han ønskede at de genoptog sagen til vurdering. SKAT traf

¹⁵² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 806

¹⁵³ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, § 15, s. 2

¹⁵⁴ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5598

¹⁵⁵ Oswald, 2008, s. 168

¹⁵⁶ Bet. 1460/2005, s. 288

¹⁵⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 807

¹⁵⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 802 og FT. 2006-07, tillæg A, s. 5601

afgørelse om ikke at genoptage sagen. Dette blev heller ikke påklaget af skyldner. Sagen blev af skyldner anket til Højesteret, efter at fogedretten og Landsretten kom frem til, at forældelsen blev anset for afbrudt efter FORÆL. § 15. I Højesteret nedlagde fordringshaver påstand om stadfæstelse, hvor skyldner nedlagde påstand om forældelse. For Højesteret handlede dette om, hvorvidt kravet var afbrudt efter FORÆL. § 15. Højesteret udtalte følgende:

”Om afbrydelse af fristen, beror det på en konkret vurdering af en sags samlede omstændigheder, om en skyldner over for fordringshaveren udtrykkelig eller ved sin handlemåde har erkendt sin forpligtelse. Det afgørende for denne vurdering er, om fordringshaveren på grund af skyldnerens adfærd med føje har fået den opfattelse, at der ikke er tvist om kravet, således at der ikke er rimelig anledning for fordringshaver til at foretage retslige skridt.”

Højesteret kom frem til, at eftersom A ikke fremkom med indsigelser mod SKAT's årsopgørelse og deres afgørelse vedrørende skatteansættelsen, gav det ikke fordringshaveren anledning til at tro, at der var tvist om kravet. Derudover lagde de også vægt på, at A ved underskrivelse af boopgørelsen havde erkendt skylden, som havde forældelsesafbrydende virkning efter FORÆL. § 15. Det afgørende moment for, hvorvidt der kan ske afbrydelse ved erkendelse vil ifølge dommen være, hvis fordringshaver er overbevist om, at der ikke er nogen tvist om kravet. Dette var tilfældet, eftersom skyldner ikke fremkom med indsigelser om kravet efter årsopgørelsen og SKAT's afgørelse om ikke at genoptage skatteansættelsen. Dommen kan tillægges en høj præjudikatsværdi, da den statuerer gældende ret på området og dermed skaber præcedens for senere afgørelser.

Derudover gælder der også det faktum, at når der foreligger en skylderkendelse, er der tale om en ensidig handling fra skyldnerens side. Derfor er en accept fra fordringshaver ikke nødvendig for, at der kan ske afbrydelse. Det vil sige, at det eksempelvis ikke er nødvendigt, at der udarbejdes et gældsbrief eller et frivilligt forlig for at erkendelsen har afbrydelsesvirkning.¹⁵⁹ En erkendelse af skyld kan forekomme ved forskellige handlemåder, som belyses i næste afsnit. Indledningsvist vil der blive gennemgået tilfælde, hvor skyldner udtrykkeligt har erkendt sin gæld, hvorefter der gennemgås tilfælde, hvor skyldner har erkendt skylden ved stiltiende erkendelse.

4.3.1.1. Udtrykkelig erkendelse

En udtrykkelig erkendelse kan forekomme på forskellige måder. Eksempelvis ved indrømmelse af fordringens eksistens og ved delvis erkendelse af skylden. Her er det også vigtigt at

¹⁵⁹ Oswald, 2008, s. 168

bemærke, at en sådan erkendelse også kan afgives, såfremt der er givet en fuldmagt til en fuldmagtshaver. Disse situationer vil blive behandlet og analyseret i det følgende afsnit.

Fuldmagt fra skyldner

Der kan foreligge tilfælde, hvor en skyldner giver en anden person fuldmagt til at handle på dennes vegne. Det er således ikke nødvendigt, at erkendelsen gives af skyldneren selv, men kan også afgives af en person, som har fuldmagt til at afgive den.¹⁶⁰ I praksis benyttes ofte en advokat eller lignende, som har ret til at repræsentere skyldneren. Dette var tilfældet i sagen UfR 1975.898.SH

Sagen vedrørte en vareleverance mellem to parter S (skyldnerne) og K (fordringshaver). Skyldnerne havde bemyndiget en advokat A til på egen hånd at forhandle med fordringshaver. Gælden til skyldner udsprang af en vareleverance. Fordringshaver havde leveret varer til skyldner indtil 31. august 1969. I en skrivelse af 15. juli 1969 havde fordringshaverens advokat B rykket skyldnerne for betaling af den gæld, som de havde til fordringshaver. Derefter blev der aftalt en afdragsordning mellem de to parter fra 1. september 1969, som blev overholdt indtil foråret 1970.

Da skyldnerne ikke var i stand til at opfylde afdragsordningen, var der en korrespondance mellem skyldners advokat A og fordringshavers advokat B. Resultatet heraf var, at skyldners advokat A den 2. februar 1971 indrømmede pr. brev til fordringshaveren, hvad kreditormassen var på. Da fordringshaver ikke var enig, lagde han sag an for Sø- og Handelsretten. Fordringshavers advokat B gjorde for Sø- og Handelsretten gældende, at der var sket en afbrydelse af forældelsen, da fordringshaver inden for den gældende 5-års frist i 1908-loven havde erhvervet skyldners erkendelse af fordringen, jf. 1908-lovens § 2, 2. pkt. Dette skyldtes, at skyldnerne måtte være bundet af deres advokats skrivelse af 2. februar 1971, hvori gælden blev erkendt. Fordringen måtte efter fordringshavers advokats overbevisning være underlagt en ny 5-årig forældelse fra denne dato.

Skyldners nye advokat C gjorde gældende som anbringende, at der ikke var sket nogen afbrydelse, hvorfor fordringen måtte være forældet. Den tidligere advokat havde kun fuldmagt til at foretage en ligelig fordeling mellem kreditorerne, men repræsenterede ikke skyldnerne personligt og havde ikke fuldmagt til at erkende gældens størrelse. Spørgsmålet var herefter, om der ved skyldnernes forhenværende advokat A's skrivelse var sket en afbrydelse af forældelsen i form af fuldmagten, som han havde fået af skyldnerne. Sø- og Handelsretten nåede frem til, at skyldnerne havde bemyndiget deres advokat til på egen hånd at forhandle på vegne af dem med deres kreditorer. Derfor måtte de være bundet af de dispositioner, som advokaten havde foretaget. Konklusionen var derfor, at der var sket en afbrydelse af forældelsen ved skrivelse af 2. februar 1971 fra skyldnernes advokat.

Af denne dom kan det udledes, at såfremt der gives en fuldmagt til en advokat, vil det dække over mange ansvarsområder, herunder også en erkendelse af gæld. En forældelse vil derfor

¹⁶⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 808

have den samme afbrydelsesvirkning, uanset om der er tale om en skyldner eller om et fuldmagtsforhold. I dommen blev det også anført, at modtagelsen af skrivelsen fra advokaten A medførte, at fordringshaveren måtte være berettiget til at gå ud fra, at afbrydelsen ikke længere krævede en retssag. Dette faktum bakker også op om tidligere nævnte dom SKM.2020.81.HR. Denne dom fastslog, at såfremt fordringshaver berettiget har fået den opfattelse, at der ikke er tvist om, at der er sket afbrydelse af forældelsen, vil der som udgangspunkt ikke være grund til at foretage restlige skridt.

Handlemåder for udtrykkelig skylderkendelse

Indrømmelse af fordringens eksistens

Den typiske måde, hvor en skyldner erkender sin skyld er tilfælde, hvor skyldneren indrømmer fordringens eksistens. Erkendelsen skal dog angå en bestemt størrelse af gældsposten¹⁶¹, og må ikke være en generel erkendelse. Det vil sige, at gælden skal kunne identificeres.¹⁶² Denne behøver ikke at være skriftlig, men fordringshaver har bevisbyrden for, at forældelsen er rettidigt afbrudt. Derfor er det sjældent, at en skylderkendelse foreligger mundtligt.¹⁶³ Der foreligger dog tilfælde, hvor skyldner indrømmer fordringens eksistens mundtligt. Et eksempel på dette kunne ses i dommen UfR 1962.913 Ø:

Faktum i sagen var, at skyldner havde fået brændsel til en værdi af 1132, - kr., og fordringshaver havde sendt en saldoopgørelse omkring dette den 1. august 1955. Fordringshaver havde sendt en saldogregning til skyldner den 1. september 1955 og flere gange senere, uden at skyldner havde reageret herpå. Herefter havde fordringshaver i januar 1957 rykket skyldner pr. telefon, hvor skyldner ikke bestred sin gæld til fordringshaver. Skyldner var under disse telefonsamtaler klar over, hvor stort kravet var og havde lovet, at han ville se at komme ud af det. Fordringshaver havde i den forbindelse noteret disse opkald. Fordringshaver stævtede i 1962 skyldner til betaling af 1132, - kr. for brændsel. Skyldner hævdede her, at han ikke kunne huske, at han havde erkendt sin gæld pr. telefon. Herefter var spørgsmålet, om der var sket en forældelse af gælden, eller om forældelsen var afbrudt ved telefonsamtalerne.

Østre Landsret nåede frem til, at der i tiden fra 1957-1960 flere gange var rettet henvendelse til skyldner om betaling, og at skyldner havde erkendt rigtigheden af fordringen. Derfor var der sket en afbrydelse af forældelsen, da skyldner havde indrømmet fordringens eksistens og størrelse mundtligt. Denne dom viser et eksempel på, at det i få tilfælde er muligt for fordringshaver at løfte bevisbyrden for, at der er sket en mundtlig erkendelse af gælden. På trods af, at denne dom tager udgangspunktet i reglerne i 1908-loven, har den stadig præjudikatværdi.

¹⁶¹ Oswald, 2008, s. 169 og Bet. 1460/2005, s. 288

¹⁶² Oswald, 2008, s. 169

¹⁶³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 810

Det skyldes, at der som nævnt i afsnit 2.1.2. ikke er den store forskel på reglerne vedrørende erkendelse af gæld.¹⁶⁴

Delvis erkendelse af skyld

Skyldnerens erkendelse behøver ikke omfatte hele den skyld, som er opgjort af fordringshaveren.¹⁶⁵ Der kan også være tale om tilfælde, hvor afbrydelse af forældelsesfristen indtræder for en mindre del af beløbet, som erkendelsen fastslår.¹⁶⁶ Hvis skyldner oplyser, at personen delvis vil opfylde en hovedstol, kan dette derimod også udgøre en erkendelse af hele hovedstolen, hvis det er klart, hvad hele gældsbeløbet er, og den resterende del af gælden ikke bliver bestridt.¹⁶⁷ For at der kan ske en afbrydelse, forudsættes det også, at skyldner præciserer størrelsen af den del, der erkendes.¹⁶⁸

Et andet spørgsmål vedrørende delvis erkendelse er, hvorvidt en afbrydelse af hovedstolen også udgør en afbrydelse af renterne. Såfremt skyldner erkender en del af beløbet, vil der ikke automatisk ske afbrydelse af forældelsen af renter.¹⁶⁹ Et eksempel på, hvor der skete afbrydelse af forældelsesfristen for hovedstolen, men ikke renterne var udtrykt i dommen FM 2017.280.Ø. Der var tale om et krav, som udsprang af et gældsbrev, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 1, som var misligholdt.

Sagen omhandlede en gæld, som skyldnerne havde til fordringshaver på baggrund af et pantebrev, som havde en forældelsesfrist på 10 år, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 1. Gælden havde en hovedstol på 77.125,27- kr. og renterne var på 336.529,98- kr. Skyldnerne havde allerede afdraget med 16.800, - kr., siden den 18. maj 2006. Denne delvise betaling af hovedstolen blev anset som værende en erkendelse af skylden, og derfor blev forældelsen af hele hovedstolen afbrudt, jf. FORÆL. § 15.

Spørgsmålet var herefter, hvorvidt der også skulle ske en afbrydelse af forældelse vedrørende renterne hidrørende til gælden. Hovedstolen var underlagt en forældelsesfrist på 10 år, da der var tale om et gældsbrev, jf. FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 1. Kravet for betalingen af renter var derimod omfattet af FORÆL. § 3, stk. 1, og var derfor uafhængigt af hovedstolen. Landsretten nåede derfor frem til, at det faktum, at der var sket en afbrydelse af forældelsesfristen for hovedstolen, jf. FORÆL. § 15 ikke udgjorde et tilstrækkeligt grundlag for også at afbryde forældelsesfristen for renterne. Derfor blev konklusionen, at skyldnerne kun skulle betale 3 års renter forud for modtagelse af sagen.

¹⁶⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 798

¹⁶⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 817

¹⁶⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 817

¹⁶⁷ Oswald, 2008, s. 170 og Bet. 1460/2005, s. 289

¹⁶⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 817

¹⁶⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 817

I denne sag var både fogedretten og landsretten enige om bedømmelsen. Af dommen kan det udledes, at såfremt der er sket en afbrydelse af forældelsesfristen for hovedstolen, medfører dette ikke automatisk afbrydelse af forældelsesfristen for renterne.

4.3.1.2. Stiltiende erkendelse

En stiltiende erkendelse kan forekomme på mange måder. Det kan eksempelvis være ved omtale eller henvisning til kravet, ved tilfælde, hvor skyldneren anmoder om henstand eller eftergivelse af gælden eller hvor skyldneren betaler en del af gælden, eksempelvis afdrag eller renter.¹⁷⁰ En stiltiende erkendelse indeholder typisk ikke nogen særlig præcisering af gældens størrelse.¹⁷¹ Der gælder dog det krav om, at gældens størrelse skal være nævnt, eller at den skal kunne udledes. Hvis ikke dette er opfyldt, vil skylderkendelsen være for ubestemt, og der kan dermed ikke ske en afbrydelse af forældelsesfristen.¹⁷² Herunder vil der blive uddybet nogle af de forskellige handlemåder for stiltiende erkendelse.

Handlemåder for stiltiende skylderkendelse

Omtale af eller henvisning til kravet

Såfremt skyldner omtaler eller henviser til kravet ved en brevveksling med fordringshaver, vil der være tale om en fristafbrydende erkendelse.¹⁷³ Dette kan også være fristafbrydende, selvom det har været i uforpligtende vendinger.¹⁷⁴ Der skal dog ikke være nogen tvivl om, hvilken gæld, som skyldner henviser til. Der gælder ikke en betingelse om, at skyldneren anfører størrelsen af den gæld, som erkendes, hvis det foreligger klart, hvilken gæld der henvises til.¹⁷⁵ Hvis en fordringshaver over for skyldneren opgør et krav, og skyldneren bestrider eller udviser tvivl om kravet, vil dette ikke have fristafbrydende virkning.¹⁷⁶ Der vil dog være tale om en skylderkendelse, som har fristafbrydende virkning, hvis skylder indrømmer berettigelsen af kravet.¹⁷⁷ Omtale af kravet udgør som udgangspunkt intet særligt retsgrundlag, men kan dog være tilstrækkeligt til at udgøre en skylderkendelse.¹⁷⁸ Når skyldner omtaler eller henviser til gælden, vil det oftest være i tilfælde, hvor fordringshaver har gjort skyldner opmærksom på denne gæld.¹⁷⁹ Et eksempel på, hvor der blev henvist til kravet var i UfR 1959.951.Ø.

¹⁷⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 819

¹⁷¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 815

¹⁷² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 815 og Bet. 1460/2005, s. 472

¹⁷³ Oswald, 2008, s. 169 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 807 og Bet. 1460/2005, s. 288

¹⁷⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 819

¹⁷⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 822

¹⁷⁶ Bet. 1460/2005, s. 288

¹⁷⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 819

¹⁷⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 819

¹⁷⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 819

Skyldner var påstået dømt til at betale 331 kr. til fordringshaver ved stævning af 8. maj 1959 ved byretten for at have fået beklædningsgenstande. Der var tale om et krav, som udsprang af en købsaftale mellem de to parter, som var underlagt den 5-årige forældelsesfrist. Denne svarer i dag til den 3-årige forældelsesfrist efter FORÆL. § 3, stk. 1. Skyldner blev frifundet ved byretten på grund af forældelse af kravet, men ved Landsretten kom der oplysninger fra fordringshaver om, at skyldner i februar 1959 havde betalt et afdrag på 50 kroner og havde nævnt at "hun ville overføre 25 kroner ugentligt og om muligt mere." Landsretten nåede frem til, at det faktum, at skyldner havde betalt af på kravet og samtidig med at hun ville betale med 25 kr. om ugen, blev anset som en henvisning til kravet. Dette havde fristafbrydende virkning for forældelsen.

Af denne dom kan derfor udledes, at en henvisning til gælden udgør en afbrydelse af forældelsesfristen. Reglerne anvendt i denne dom tager udgangspunkt i 1908-loven, men der gælder de samme principper for reglerne som i den nuværende forældelseslov.¹⁸⁰

Skyldner betaler renter

Såfremt skyldneren betaler renterne på gælden, vil der være tale om en stiltiende erkendelse, og derfor vil forældelsen afbrydes.¹⁸¹ Det vil sige, at såfremt skyldner betaler efter den aftalte rentesats, vil det være udtryk for, at skyldner har erkendt hovedskylden indirekte.¹⁸² Det faktum, at FORÆL. § 15 ikke nævner rentebetaling som eksempel på en stiltiende erkendelse, vil ikke have nogen betydning.¹⁸³ Dette er i stedet nedskrevet i kommentarer til loven og betænkning til loven.¹⁸⁴

Det er dog ikke altid tilfældet at betaling af renter virker som en skylderkendelse, men det kommer i stedet an på en konkret vurdering af, om rentebetalingen er udtryk for erkendelse af skylden, som den vedrører.¹⁸⁵ Betingelserne for, at der er tale om en skylderkendelse, når skyldner betaler renter, er tilfældene, hvor det ligger klart, hvad rentebeløbet, hvad rentesatsen er og renteperioden. Det er dog kun én af de 3 betingelser, der skal være opfyldt.¹⁸⁶ Det vil sige, at disse 3 faktorer ikke er kumulative.

Et tilfælde, hvor der ikke er tale om en skylderkendelse foreligger, såfremt skyldner afbetaler et samlet beløb til afvikling af sin gæld som både hidrører rente og afbetaling. Heraf kan det ikke udledes, hvilket beløb der er rente og hvilket der er afdrag. I dette tilfælde kan der ikke udledes noget om restgældens størrelse, hvorfor der ikke vil være en afbrydelsesvirkning, da ydelsen i realiteten kunne være den sidste afbetaling på lånet.¹⁸⁷ Såfremt skyldner betaler

¹⁸⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 798

¹⁸¹ Oswald, 2008, s. 169 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 834

¹⁸² Bet. 1460/2005, s. 289

¹⁸³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 834

¹⁸⁴ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5628

¹⁸⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 835

¹⁸⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 835

¹⁸⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 835

renter, men har indsigelser imod fordringshaverens opgørelse af gælden, vil der heller ikke være tale om en afbrydelsesvirkning i form af skylderkendelse. Dette skyldes, at skyldner ikke anerkender sin gæld.¹⁸⁸

Betaling af afdrag

Såfremt der er tale om betaling af afdrag, er det som udgangspunkt ikke en stiltiende erkendelse af gælden. Det skyldes, at det ville føre for vidt i tilfælde, hvor restfordringens størrelse var omtvistelig.¹⁸⁹ Der vil dog være særlige tilfælde, hvor betaling af afdrag kan udgøre en stiltiende skylderkendelse. Dette ses, hvis betalingen fremstår som en afdragsmæssig betaling af en større gæld, og hvis den præciseres i forbindelse med betalingen.¹⁹⁰ Forældelsesudvalget har i lovforarbejderne udtalt følgende:

"Skyldnerens betaling af afdrag vil udgøre en fristafbrydende erkendelse af hele kravet, hvis betalingen fremstår som en afdragsvis betaling af en større gæld, der præciseres i forbindelse med betalingen. Hvis skyldneren bestrider hovedskyldens størrelse i forbindelse med betalingen af afdrag, eller hvis det ikke klart fremgår, at betalingerne er afdrag på den pågældende gældspost, foreligger der derimod ikke en erkendelse af hele gælden."¹⁹¹

Der kan dermed udledes, at såfremt en skyldner betaler sit afdrag, vil afbrydelsen af forældelsen kun indtræde, såfremt det fremgår, at afdraget vedrører en større skyld, og der ikke fra hverken skyldner eller fordringshavers side er tvist om størrelsen af restfordringen.¹⁹² Dette er en de tilfælde der har mest relevans i praksis, da det ofte er tilfældet, at skyldner afdrager månedligt på sin gæld. Såfremt skyldner bestrider kravet, vil der dog ikke være tale om en fristafbrydende virkning.¹⁹³ Afbrydelsen forudsætter derudover, at forældelsen ikke allerede var indtrådt. Dermed sagt, at såfremt skyldner betaler afdrag efter fordringen var forældet, kan der ikke opnås en afbrydelse af forældelsesfristen.¹⁹⁴ Afdragsbetaling var udgangspunktet for en afbrydelse af forældelsen i FM 2016.64.V.

Sagen vedrørte et frivillig forlig som var underskrevet af en skyldner den 5. februar 2005. Forliget var underlagt den 10-årige forældelsesfrist efter FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 3. Fordringshaver havde i sagen løbende sendt årsopgørelser til skyldner. Skyldner oplyste til retten, at han aldrig havde modtaget disse. Fogedretten lagde til grund, at det var fordringshaver, som havde bevisbyrden for, at opgørelserne var kommet frem til skyldner, og der var derfor ikke noget udgangspunkt for at kunne afbryde forældelsen. Landsretten nåede dog frem til en anden afgørelse. Landsretten lagde til grund,

¹⁸⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 836

¹⁸⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 828

¹⁹⁰ Bet. 1460/2005, s. 289-290 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 828

¹⁹¹ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5628

¹⁹² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 829

¹⁹³ Oswald, 2008, s. 170 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 834

¹⁹⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 832

at skyldneren den 3. februar 2009 til og med den 4. juni 2012 havde betalt afdrag på gælden. Derudover lagde de til grund, at fordringshaver havde sendt kontooversigter fra 2005-2014 til skyldner, uden at de var kommet retur. Fordringshaver godtgjorde herunder for Landsretten rutinerne for postfremsendelsen. Landsrettens konklusion blev herefter, at skyldner måtte have modtaget opgørelserne, og at skyldner måtte have været klar over størrelsen, da han tidligere havde afdraget på gælden. Deraf var forældelsen afbrudt ved betaling af afdrag efter FORÆL. § 15.

I denne dom var fogedretten og Landsretten uenige om udfaldet. Dette skyldes, at fogedretten lagde til grund, at det var fordringshaverens bevisbyrde, at disse opgørelser var kommet frem. Landsretten var da uenig, da skyldner måtte vide, at der var en gæld til fordringshaver, da han havde betalt afdrag på denne gæld. Landsretten gav derfor fordringshaver medhold, og dermed var forældelsesfristen blevet afbrudt, da skyldneren valgte at betale afdrag på gælden. Højesteret har også taget stilling til samme spørgsmål. Dette blev klarlagt i UfR 1967.325 H:

Denne højesteretsdom omhandlede en gæld på 30.927,00 kr., som udsprang af en købsaftale vedrørende fiskerigarn mellem to parter. Mellemværendet var underlagt den 5-årige forældelsesfrist efter daværende lov. Gælden vedrørte perioden den 27. februar 1957 til den 8. december 1959, hvor der blev solgt fiskerartikler. Skyldner modtog i 1958 en opgørelse af skylden fra fordringshaver med den oplyste gæld, hvor dette ikke gav anledning til tvist, da skyldneren fortsatte med at afdrage på gælden. Skyldner havde gennem tiden indtil 1962 afdraget på gælden, og efter den sidste betaling den 13. september 1962 opstod der først en tvist omkring kravets restskyld. I januar 1963 sendte fordringshaveren en endelig opgørelse til skyldneren. Efter modtagelsen af opgørelsen var der fortsat uenighed om kravet. Fordringshaver lagde derefter sag an mod skyldner den 15. februar 1964. Fordringshaver nedlagde påstand om betaling af kravet opgjort i opgørelsen fra januar 1963. Skyldner nedlagde påstand om frifindelse. Til støtte for skyldners påstand gjorde de gældende, at krav der var ældre end 15. februar 1959 var forældet. Fordringshaver gjorde gældende, at forældelsesfristen var afbrudt da skyldneren havde afdraget på gælden i perioden op til 1962. Højesteret kom frem til, at der forelagde en erkendelse af kravet, således at forældelsesfristen kunne anses som afbrudt, eftersom skyldner havde afbetalt på fordringen.

Det kan udledes, at fordringshaveren ikke havde grund til at få forholdet afklaret gennem skyldners erkendelse eller iværksættelse af retslige skridt. Dette skyldtes, at omstændighederne ikke gav fordringshaver anledning til at tro, at der var tvist om restfordringen, og skyldner ellers fortsatte med at afdrage på sin gæld.¹⁹⁵ Derudover kunne forældelse af hele fordringen afbrydes, da der var tale om afdrag på fordringen. Denne dom udgør deraf et godt grundlag for retspraksis vedrørende afbrydelse af forældelse af gæld ved afdrag, da det er en Højesteretsdom, som fastlægger principperne herfor. Især domme, hvor modsatte resultat fremkommer vil ikke have stor betydning, da den ovenstående dom har en stor præjudikatværdi. Andre

¹⁹⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 829

domme omkring samme emne vil blot fastlægge, hvad der allerede gælder på området og eksemplificere og uddybe retningslinjerne, som allerede gælder fra ovenstående dom.¹⁹⁶

Anmodning om henstand eller eftergivelse af gælden

I visse tilfælde vil en skyldner også anmode om enten henstand eller eftergivelse af sin gæld. Skyldner kan enten anmode om at få gælden eftergivet helt eller delvist. Når skyldner anmoder om at få eftergivet sin gæld delvist, kan det også udgøre en erkendelse af hele gælden.¹⁹⁷ Herunder er det et krav, at gældens størrelse kan udledes og at den resterende del af skylden ikke bestrides af skyldneren.¹⁹⁸ Et eksempel på, hvor en anmodning om eftergivelse af hele gælden blev sidestillet med en skylderkendelse ses i UfR 1998.1709.V:

Dommen omhandlede spørgsmålet om, hvorvidt et moms krav var forældet. Told og Skatteregionen (fordringshaver) havde i 1976 et moms krav vedrørende driften under stiftelse af sin virksomhed mod en skyldner, som var underlagt en 5-årig forældelse. Både skyldner og fordringshaveren var den 24. marts 1992 enige om, at kravet bestod. Den 24. maj 1994 skrev skyldners revisor et brev til fordringshaver, hvor han søgte en delvis eftergivelse af gælden. Heri blev det skrevet, at skyldneren tilbød at betale 50 % af den oprindelige gæld på 100.162 kr., svarende til 50.081 kr. Fordringshaver afslog den 6. juni 1994 dette brev. Den 24. juni 1994 skrev skyldners sekundære revisor et brev til fordringshaver med en klage over afslaget, hvor det skyldige beløb blev nedskrevet. Fordringshaver stadfæstede deres afslag. Den 5. november 1997 skrev skyldner til fordringshaver, at han anså kravet for forældet, da der var gået over 5 år siden sidste udlægsforretning. Den 1. december 1997 blev udlægsforretning foretaget mod skyldner. Udlægsforretning blev normalt foretaget hvert 5 år, men denne gang var der gået 5 ½ år, da fordringshaver var overbevist om, at forløbet omkring delvis opfyldelse havde ført til afbrydelse af forældelsen. Tvisten om hvorvidt der var indtrådt forældelse blev afgjort af fogedretten. De tog dog ikke stilling til spørgsmålet om eftergivelse af gælden, men derimod, at der blev foretaget lønindeholdelse, som havde forældelsesafbrydende virkning som udlægsforetagelse. Sagen blev anket af skyldner og kom for Vestre Landsret. Vestre Landsret nåede i sagen frem til, at det ikke var lønindeholdelsen som afbrød forældelsen, men derimod skrivelsen af 24. juni 1994. Denne indeholdt en sådan erkendelse af gælden og kravets eksistens og størrelse, forældelsesfristen for hele gælden kunne afbrydes.

Denne dom understøtter derved det faktum, at der kan ske afbrydelse af forældelsen, såfremt en skyldner tilbyder at opfylde noget af fordringen. Ved en sådan erkendelse har fordringshaveren ret til hele kravet, når det ligger klart, hvor meget gælden vedrører, og skyldner ikke bestrider kravet. Da der er tale om en landsretsdom, kan den blive underkendt af Højesteret, hvis de kommer frem til modsatte resultat. Dog har dommen fortsat præcedens indtil Højesteret har afgjort andet.

¹⁹⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 830

¹⁹⁷ Oswald, 2008, s. 170

¹⁹⁸ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5628

Der kan også opstå tilfælde, hvor skyldneren anmoder om henstand af en gæld. Når en skyldner anmoder om henstand, betyder det, at skyldner ikke behøves at betale af på gælden i vis periode. Forskellen ved henstand af gæld og eftergivelse af gæld ligger i begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen.¹⁹⁹ Der gælder det, at forældelsesfristen udskydes til det nye begyndelsestidspunkt ved henstand af gæld.²⁰⁰ Anmodning om henstand bliver oftest accepteret af fordringshaver, og disse har dermed forældelsesafbrydende virkninger.²⁰¹ Spørgsmålet om henstand kom til udtryk i TfS 1992.576 Ø:

Sagen vedrørte et skattekrav som udsprang af et gældsforhold mellem skattemyndighederne (fordringshaver) og skatteyderen (skyldner). Kravet var underlagt den 5-årige forældelsesfrist i daværende forældelseslov. Skyldneren var af fordringshaveren blevet anset for at være næringskattepligtig af salgsavancer i forbindelse med et salg af aktier i et selskab i 1981, 1982, 1984 og 1985. Fordringshaveren havde herefter forhøjet skyldnerens skattepligtige indkomst med salgsavancerne. Der blev foretaget udlæg den 5. november 1987 vedrørende gælden. Skatteyderen havde den 3. oktober 1988 søgt og fået bevilget henstand i forbindelse med en klage over afgørelsen af skatteansættelsen, som blev indbragt for Landsretten. Skyldneren nedlagde påstand om, at fordringshaveren skulle genoptage skatteansættelsen, og nedsætte den skattepligtige indkomst, som de havde forhøjet. Subsidiært blev der nedlagt påstand om forældelse for så vidt angik forhøjelsen af den skattepligtige indkomst for indkomståret 1981 og for en del af indkomståret i 1982. Fordringshaver nedlagde påstand om frifindelse. For så vidt angik spørgsmålet om forældelse gjorde fordringshaver gældende, at eftersom der blev givet henstand i 1988 havde dette forældelsesafbrydende virkning, da dette ansås som en erkendelse af skylden. Derudover begyndte forældelsesfristen for kravene fra 1981 først at løbe fra 1. januar 1983, hvorfor der ikke var indtruffet forældelse ved foretagelse af udlæg den 5. oktober 1987 samt ved skyldners anmodning om henstand den 3. oktober 1988. Den seneste afbrydelse af forældelsen var derfor sket den 3. oktober 1988, og kravet var derfor ikke forældet, da det blev bragt for Landsretten. Landsretten var enig i dette udsagn, og dermed var kravet fortsat gældende.

Af dommen kan det udledes, at en accept fra fordringshaver om at henstand bevilges, kan have forældelsesafbrydende virkning. I forhold til den retskildemæssige værdi er der tale om en landsretsdom. Denne dom kan derfor blive underkendt af en Højesteretsdom, såfremt Højesteret afsiger afgørelse med modsatte resultat. Dog må dommen indtil videre tillægges præjudikatværdi for senere afgørelser.

¹⁹⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 826

²⁰⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 827

²⁰¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 827

4.3.2. Iværksættelse af retslige skridt

Såfremt fordringshaveren ikke opnår en erkendelse af skyld fra skyldneren, kan der i stedet iværksættes retslige skridt for at kunne afbryde forældelsen.²⁰² Disse regler følger af FORÆL. §§ 16-18. Heraf er FORÆL. § 16 den almindelig regel, hvor reglerne i FORÆL. §§ 17-18 er specialregler, som vedrører universal- og individualforfølgning.²⁰³ De retslige skridt kan inddeles i 4 kategorier. De tre første kategorier omhandler retssag, universalforfølgning og individualforfølgning. Disse kan føre til egentlig afbrydelse. Den fjerde kategori omhandler retslige skridt, som ikke kan føre til egentlig afbrydelse.²⁰⁴ Denne kategori vil derimod føre til foreløbig afbrydelse. Der er forskellige måder, hvorpå en forældelse kan afbrydes ved retslige skridt, som gennemgås i det følgende.

4.3.2.1 Dom, betalingspåkrav, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse

Ifølge FORÆL. § 16 kan der opnås egentlig afbrydelse ved retslige skridt. Såfremt betingelserne for egentlig afbrydelse er opfyldt, vil den gamle forældelsesfrist afbrydes, og der vil løbe en ny forældelsesfrist.²⁰⁵

Der er flere forskellige betingelser, som skal være opfyldt, for at der kan opnås en afbrydelse. Disse er oplistet i FORÆL. § 16, stk. 1, som har følgende ordlyd:

”Forældelsen afbrydes, når fordringshaver foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, og forfølger disse skridt inden for rimelig tid.”²⁰⁶

Betingelser er derfor følgende:

- 1) Fordringshaver skal foretage retslige skridt med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse.²⁰⁷
- 2) Afgørelsen skal fastslå fordringens eksistens og størrelse.²⁰⁸
- 3) Retsskridtet skal forfølges inden for rimelig tid.²⁰⁹

²⁰² Bet. 1460/2005, s. 290

²⁰³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 837

²⁰⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 841

²⁰⁵ Oswald, 2008, s. 176

²⁰⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, § 16, s. 2

²⁰⁷ Oswald, 2008, s. 176 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 838

²⁰⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 841 og Oswald, 2008, s. 184

²⁰⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 880

1. betingelse

Den første betingelse er, at fordringshaveren skal foretage retslige skridt med henblik på at erhverve: Dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse.²¹⁰ Ved indlevering af betalingspåkrav til fogedretten, kan dette medføre en egentlig afbrydelse, såfremt betingelserne herfor er opfyldt. Afbrydelsen vil her ske, når betalingspåkravet kommer frem til fogedretten.²¹¹ Et eksempel på dette findes i sagen 112/2017 fra det finansielle ankenævn:

Sagen omhandlede et krav fra Danske Bank (fordringshaver) mod en tidligere kunde (skyldner). Skyldner havde på sin konto i perioden 8. januar 2008 til 3. december 2008 lavet flere ubevilgede overtræk på i alt 14.414,02- kr. Ved breve af 5. august og 19. august 2008 havde fordringshaver bedt skyldner om at indfri gælden. Fordringshaver opsagde kontoen den 5. september 2008 og overdrogede gælden til inkasso. Fordringshaver sendte i perioden fra 2008-2012 årsoversigter til skyldneren. Fra 2013-2016 var der sendt årsbreve til skyldneren. I januar 2017 blev der fra fordringshaver sendt et betalingspåkrav til fogedretten. Skyldner gjorde indsigelse og påstod ikke at kunne anerkende kravet. Sagen kom for civilretten, hvor fordringshaver fastholdt sit krav. Skyldner bad om, at sagen kom for Ankenævnet. Den 5. april 2017 kom sagen for ankenævnet. Skyldner nedlagde påstand om, at fordringshaver skulle frafalde kravet. Dette gjorde hun med det anbringende, at hun ikke kunne anerkende kravet og ikke havde kendskab til kontonummeret eller posteringerne på kontoen. Fordringshaver nedlagde påstand om frifindelse med den begrundelse, at skyldner hæftede for overtrækket og at skyldner derudover først kom med indsigelser efter betalingspåkravet kom for fogedretten. Derudover gjorde de gældende, at kravet ikke var forældet, da de havde foretaget retslige skridt indenfor den 10-årige forældelsesfrist, som følger af FORÆL. § 6, stk. 1.

Ankenævnet gjorde gældende, at klagerens indsigelser var kommet for sent, da de var fremsat mere end 3 år efter de ubevilgede overtræk var foretaget. Derudover gjorde de gældende, at der ikke var sket forældelse, da der var foretaget retslige skridt indenfor den gældende 10-årige forældelsesfrist, som derfor havde afbrudt forældelsen. Derfor fik skyldner ikke medhold, og var forpligtet til at betale gælden til fordringshaver.

Da der her er tale om en ankenævnsafgørelse, bliver denne ikke bindende for de 3 retsinstanser, som gennemgået i afsnit 1.3.3. Dog er det bindende for selve ankenævnet og kan forpligte parterne, som er involveret i sagen.

²¹⁰ Oswald, 2008, s. 176 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 838

²¹¹ Oswald, 2008, s. 183 og FT. 2006-07, tillæg A, s. 5599

Derudover følger det også af ordlyden, at en forældelse kan afbrydes, såfremt der bliver afgivet en voldgiftskendelse. En voldgiftsaftale aftales mellem parterne for tvister som kan opstå mellem dem jf. voldgiftslovens § 7.²¹² Dermed har domstolene ingen kompetence i disse tvister, medmindre andet følger af voldgiftsloven, jf. voldgiftslovens § 4.²¹³ En sådan kendelse er pr. definition bindende, hvorfor disse kan sidestilles med sagsanlæg.²¹⁴ Afbrydelsen indtræder når fordringshaveren iværksætter, hvad der kan gøres, for at sætte gang i sagen.²¹⁵ Denne regel i FORÆL. § 16, stk. 3, 1. pkt. omfatter alle former for voldgift, hvilket vil sige institutionel voldgift, ad hoc voldgift og både national og international voldgift.²¹⁶

Såfremt der i stedet tages skridt til at få en anden bindende afgørelse, vil der også kunne opnås en afbrydelse af forældelsesfristen. En anden bindende afgørelse omfatter indbringelse af sagen for en administrativ myndighed eller et klage- eller ankenævn.²¹⁷ Det fastslås i FORÆL. § 16 stk. 3, at afbrydelsen vil ske på samme måde som ved en voldgiftssag.²¹⁸ Det forældelsesafbrydende skridt vil i dette tilfælde være selve indbringelsen og dermed det tidspunkt, hvor klagenævnet modtager sagen.²¹⁹ At få bindende afgørelse på dette vil sige, at afgørelsen ikke kan anfægtes ved indbringelse for domstolene eller en anden administrativ myndighed.²²⁰ Betingelsen om, at der skal være en bindende afgørelse er dog opfyldt ved domme, påtegnede betalingspåkrav og voldgiftskendelser, hvorfor betingelsen kun har relevans, såfremt sagen er fra administrative myndigheder eller private klagenævne.²²¹

2. betingelse

Den anden betingelse for at iværksætte retslige skridt er, at afgørelsen skal fastslå fordringens eksistens og størrelse, jf. FORÆL. § 16, stk. 1.²²² Denne betingelse gælder for alle retslige skridt, hvilket vil sige, at den er nødt til at være opfyldt, før den kan indbringes for retten, andre administrative organer med videre.²²³ Betingelsen om, at fordringens eksistens og størrelse skal fastslås, kan sidestilles med reglen i FORÆL. § 5, stk. 1, nr. 3,²²⁴ som er omtalt afsnit 3.5.1.2. At fordringens eksistens og størrelse skal være anerkendt, betyder, at det ikke er nok,

²¹² Lov nr. 553 af 24/06/2005, § 7, s. 1

²¹³ Lov nr. 553 af 24/06/2005, § 4, s. 1

²¹⁴ Bet. 1460/2005, s. 291

²¹⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 857 og FT. 2006-07, tillæg A, s. 5599-5600

²¹⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 857 og Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, § 16, stk. 3, s. 2

²¹⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 859 og Bet. 1460/2005, s. 338

²¹⁸ Oswald, 2008 s. 184

²¹⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 859

²²⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 847

²²¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 847

²²² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 841 og Oswald, 2008, s. 184

²²³ Oswald, 2008, s. 185

²²⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven 2007, 2019, s. 847 og 850

at der eksempelvis kun er fastslået et grundlag for fordringen.²²⁵ Derfor er eksempelvis et erstatningsansvar ikke nok til, at den bagvedliggende fordring anerkendes som et særligt retsgrundlag.

3. betingelse

Den tredje betingelse er, at retsskridtet skal forfølges inden for rimelig tid, jf. FORÆL. § 16, stk. 1.²²⁶ Det er i dette henseende vigtigt at bemærke, at det er selve retsskridtet og ikke afgørelsen, som skal forfølges inden for rimelig tid.²²⁷ Denne betingelse kan opfyldes blot ved, at fordringshaver følger de anvisninger, der kommer fra retten om eksempelvis at fremlægge materiale inden for en vis tidsfrist. Dette vil være tilstrækkeligt til, at sagen anses forfulgt inden for rimelig tid.²²⁸ Kravet svarer til 1908-lovens § 2, 2. pkt. om forfølgning uden uforholdent ophold, og der er ikke tilsigtet nogen ændring af praksis i forhold til det tidsmæssige krav.²²⁹ Kravet er dog af mindre betydning nu efter den gældende forældelseslov, end det var efter 1908-loven, da der nu er regler om tillægsfrister vedrørende foreløbig afbrydelse.²³⁰ Betingelserne er kumulative, hvilket vil sige, at alle 3 betingelser skal være opfyldt. Når disse er opfyldt, kan der opnås afbrydelse af forældelsesfristen, da der er foretaget retslige skridt. Her vil retsvirkningen være, at den gamle forældelsesfrist afbrydes, og der vil løbe en ny forældelsesfrist efter reglerne i FORÆL. § 19, stk. 3.

4.3.2.2 Universalforfølgingsformer

Retslige skridt omfatter som nævnt også universalforfølgning og individualforfølgning. I dette afsnit vil de forskellige universalforfølgingsformer blive behandlet. Disse er oplyst i FORÆL. § 17. Universalforfølgning er tilfældet, når skyldners fordringshavere går sammen for at forfølge deres krav, hvorved boet fordeles mellem de forskellige fordringshavere.²³¹ Der findes flere former for universalforfølgning, som vil blive belyst i dette afsnit.

Konkurs (§ 17, stk. 1, nr. 1 og 2)

Der kan ske en afbrydelse af forældelsesfristen ved, at flere fordringshavere indgiver en konkursbegæring, som støttes på fordringen, jf. § 17, stk. 1, nr. 1.²³² Indgivelsen anses som sket,

²²⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 46, s. 17 og Oswald, 2008, s. 107

²²⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 880

²²⁷ Oswald, 2008, s. 186

²²⁸ Oswald, 2008, s. 186 og Lov nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 116

²²⁹ Lov nr. 274 af 22/12/1908, § 2, 2. pkt., s. 1 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 880

²³⁰ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5630

²³¹ SKAT, Individualforfølgning og modregning i konkurs, 2020

²³² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 894 og Lov nr. 1238 af 09/11/2015

når begæringen er kommet frem til retten.²³³ Afbrydelsen vil dog kun ske på den fordring, som selve konkursbegæringen omhandler, og dermed ikke andre krav, som fordringshaver har mod skyldner.²³⁴ Den egentlig afbrydelse forudsætter også, at fordringen er anerkendt af konkursboet som varetages af en kurator.²³⁵ Hvis konkursbegæringen ikke tages til følge og ikke anerkendes, vil der kun kunne ske en foreløbig afbrydelse af forældelsen efter FORÆL. § 20, stk. 3 og stk. 4.

Forældelsesfristen kan også afbrydes ved anmeldelse af fordringen i et konkursbo, jf. § 17, stk. 1, nr. 2. Dette skridt er dog kun nødvendigt, såfremt det ikke allerede er sket ved indgivelsen af konkursbegæringen. Når forældelsen er afbrudt, behøver fordringshaver ikke foretage sig yderligere. Der gælder derfor ikke i dette tilfælde nævnte betingelse fra afsnit 4.3.2.1. om at retsforfølge kravet indenfor rimelig tid.²³⁶ Det vil sige, at fordringshaver først skal reagere, såfremt fordringen ikke bliver anerkendt i boet.

Afbrydelsen vil ske den dag, hvor anmeldelsen kommer frem til kurator.²³⁷ Såfremt fordringen bliver anerkendt, vil der løbe en ny forældelsesfrist fra boets slutning.²³⁸ Et eksempel på, hvor der skete anmeldelse af en fordring i et konkursbo, kom til udtryk i sagen UfR 2001.481 V:

Sagen vedrørte et aktieselskab som blev taget under konkurs i august 1992. Den 14. september 1992 anmeldte Lønmodtagerens Garantifond (fordringshaver) deres krav på 1.340.000 kr. foreløbigt over for konkursboet (skyldner). Kravet var underlagt den 5-årige forældelsesfrist efter daværende forældelseslov. Beløbet var skønsmæssigt fastsat ud fra sidste års antal beskæftigede lønmodtagere, og skulle kun betragtes som en reservation til dækning af de krav, der ellers ville komme. Den 16. juni 1993 anmeldte fordringshaveren et beløb på 655.327 kr. over for konkursboet. Der var ifølge fordringshaver foretaget flere udbetalinger til lønmodtager, men de havde ikke anmeldt disse udbetalinger, da de gik ud fra, at der kun var delvis dækning til kreditorerne. Men eftersom det i 1998 blev oplyst, at der var fuld dækning, anmeldte fordringshaveren den 20. januar 1999 yderligere et krav på kr. 230.195, som skulle tillægges beløbet på kr. 655.327. Der opstod herefter tvist omkring, hvorvidt det anmeldte krav fra 20. januar 1999 var forældet.

Sagen blev herefter i første omgang indbragt for skifteretten af fordringshaveren. Fordringshaver fastholdt kravet, og nedlagde påstand om, at konkursboet skulle anerkende det anmeldte krav af 20. januar 1999, og at kravet ikke var forældet. De gjorde blandt andet gældende, at anmeldelsen den 14. september 1992 havde forældelsesafbrydende virkning og dermed, at forældelsesfristen først begyndte at løbe fra boets slutning. Subsidiært nedlagde de påstand om, konkursboet skulle tilpligtes at betale kr. 23.083, såfremt første påstand ikke blev taget til følge. Dette beløb vedrørte

²³³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 894

²³⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 894

²³⁵ Oswald, 2008, s. 193

²³⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 896

²³⁷ Oswald, 2008, s. 195

²³⁸ Oswald, 2008, s. 194

marts og april måned 1994, som ifølge fordringshaveren i hvert fald ikke måtte være forældet. Konkursboet nedlagde påstand om frifindelse. De lagde til grund, at anmeldelsen af 16. juni 1993 blev betragtet som den endelig anmeldelse, hvorfor efteranmeldelsen den 20. januar 1999 var forældet. Skifteretten kom frem til, at anmeldelsen den 14. september 1992 ikke havde forældelsesafbrydende virkning, som løb fra boets slutning. Dog kom de frem til, at anmeldelsen den 16. juni 1993 havde forældelsesafbrydende virkning. Derfor fandtes anmeldelsen den 20. januar 1999 som værende forældet. Skifteretten fandt dog frem til, at et beløb på kr. 34.929 fra henholdsvis januar, marts og april 1994 ikke var forældet, som konkursboet skulle betale til fordringshaver.

Sagen blev anket af fordringshaveren, hvorefter de nedlagde samme påstand som ved skifteretten. Skyldner nedlagde påstand om, at de kun skulle anerkende, at kravet på kr. 23.083 ikke var forældet. Subsidiært nedlagde de påstand om stadfæstelse. Fordringshaveren gjorde også i landsretten gældende, at anmeldelsen den 14. september 1992 afbrød forældelsesfristen, således at forældelsesfristen først løb fra boets slutning. Landsretten kom frem til, at anmeldelsen den 14. september 1992 uanset hvad ikke havde forældelsesafbrydende virkning, da den alene indeholdt oplysning om, at fordringshaveren ville og kunne få et krav mod boet, men ikke en tilstrækkelig identifikation af kravet. Landsretten fandt dog frem til, at beløbet på kr. 23.083 ikke var forældet, hvorfor skyldneren skulle betale dette beløb til fordringshaveren.

Af denne dom kan det udledes, at der i forbindelse med konkurs også gælder et krav om, at størrelsen og eksistensen af fordringen skal være tilstrækkeligt præciseret, for at kunne afbryde forældelsesfristen.²³⁹ Selvom dommen er fra Vestre Landsret, vil den stadig have en vis præjudikatværdi, da der ikke findes domme på området, som modsiger resultatet.

Rekonstruktion (§ 17, stk. 1, nr. 1 og 3)

Ifølge reglerne om rekonstruktion, kan fordringshaveren begære rekonstruktionsbehandling, jf. FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 1, som er sidestillet med reglerne om konkursbegæring.²⁴⁰ En rekonstruktion skal enten indeholde en tvangsakkord eller virksomhedsoverdragelse, jf. konkurslovens § 10.²⁴¹ En tvangsakkord går ud på en procentvis nedsættelse eller bortfald af fordringerne mod skyldneren. Endvidere kan det også gå ud på betalingsudsættelse, jf. konkurslovens § 10a.²⁴² Ved rekonstruktion er afbrydelsesvirkningen i samme omfang som ved konkurs, begrænset til den fordring som den vedrører. Derudover kan forældelsesfristen afbrydes efter reglerne i FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 3, hvis der bliver foretaget en anmeldelse af fordringen til rekonstruktøren i forbindelse med en åbning af rekonstruktionsbehandling. Afbrydelsen efter reglen i FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 3 har dog kun betydning, såfremt der ikke

²³⁹ Oswald, 2008, s. 185

²⁴⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 897

²⁴¹ Lovbekendtgørelse nr. 11 af 01/06/2014, § 10, s. 2

²⁴² Lovbekendtgørelse nr. 11 af 01/06/2014, § 10a, s. 2

allerede er sket afbrydelse efter FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 1. Den endelige afbrydelse af forældelsen i forhold til rekonstruktion, kræver at fordringen bliver anerkendt i en vedtagen tvangsakkord, jf. FORÆL § 19, stk. 4.²⁴³ Selvom det fremgår af formuleringen, at den endelige afbrydelse sker ved vedtagen tvangsakkord, er det afgørende dog ifølge Eyben, når skifteretten stadfæster af den vedtagne tvangsakkord.²⁴⁴ Dette markerer afslutningen på en rekonstruktionsbehandling.²⁴⁵ Såfremt dette ikke er tilfældet, er afbrydelsesvirkningen kun foreløbig, jf. FORÆL. § 20, stk. 4, 2. pkt.

Gældssanering (§ 17, stk. 1, nr. 3)

Som følge af reglerne i FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 3, vil en anmeldelse af en fordring ved indledning af gældssaneringssag, have den samme afbrydelsesvirkning, som anmeldelse ved rekonstruktion.²⁴⁶ Det vil sige, at der sker egentlig afbrydelse af forældelsesfristen, når fordringen anmeldes i forbindelse med gældssaneringssagen.²⁴⁷ Det er et krav for afbrydelse i forbindelse med gældssanering, at der er sket en anmeldelse af kravet, og at denne er anerkendt.²⁴⁸ Afbrydelsen af forældelsesfristen er gældende fra det tidspunkt, hvor anmeldelsen er kommet frem til skifteretten. Kommer anmeldelsen frem senere end dagen for forældelse, vil forældelsen være indtrådt.²⁴⁹

Andre universalforfølgingsformer

Efter FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 4 afbrydes en forældelse i relation til dødsboer ved anmeldelse af fordringen i et dødsbo efter dets udstedelse af proklama.²⁵⁰ Proklama er en indkaldelse til fordringshaver, hvor de opfordres til at anmelde deres krav mod en person eller selskab inden en fastsat frist. Efter FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 5 gælder der en regel om, at hvis skyldner selv udsteder proklama, vil der ske en egentlig afbrydelse, når fordringshaver anmelder fordringen.²⁵¹ Den endelige afbrydelsesvirkning er efter FORÆL. § 19, stk. 4 betinget af, at fordringen bliver anerkendt i boet.²⁵² Afbrydelsen vil indtræde den dag, hvor anmeldelsen kommer frem til bobestyrere eller den dag, hvor fordringshaverens anmeldelse kommer frem sammenholdt med betingelsen om anerkendelse af fordringen efter FORÆL. § 19, stk. 4.

²⁴³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 900

²⁴⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 909

²⁴⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 909

²⁴⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 901

²⁴⁷ Oswald, 2008, s. 197

²⁴⁸ Oswald, 2008, s. 197

²⁴⁹ Oswald, 2008, s. 197

²⁵⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 902

²⁵¹ Oswald, 2008, s. 200

²⁵² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 903

4.3.2.2. Individualforfølgning

Retslige skridt omfatter også individualforfølgning. En individualforfølgning foretages, når en fordringshaver vil forsøge at tvangsinddrive sit krav hos en skyldner. Dette sker blandt andet, når fordringshaver inddriver sit krav ved udlæg, og på denne måde sker der afbrydelse af forældelsen. Denne form for afbrydelse af forældelse vil blive gennemgået herunder.

Udlæg (§ 18, stk. 1)

Ifølge § 18, stk. 1 kan en forældelse afbrydes, såfremt fordringshaver anmoder om udlæg.²⁵³ Reglen i FORÆL. § 18 omhandler tilfælde, hvor en fordringshaver har et eksigibelt fundament, eksempelvis en dom mod skyldner, som skal forældelsesafbrydes.²⁵⁴ Ordlyden i FORÆL. § 18, stk. 1 er følgende:

”Forældelsen afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid”²⁵⁵

Betingelsen om at forretningen skal fremmes inden for rimelig tid, skal sættes i forhold til fordringshaveren. Betingelsen omfatter dermed kun fordringshaverens forhold.²⁵⁶ Det vil sige, at fordringshaveren efter at have anmodet om udlæg, skal foretage udlæg indenfor rimelig tid.²⁵⁷ Betingelsen om rimelig tid er det samme princip, som gælder efter FORÆL. § 16, stk. 1, hvor betingelsen opfyldes, hvis fordringshaver følger rettens anvisninger inden for rimelig tid.²⁵⁸ For at kunne afbryde forældelsen ved udlægsforretning, er det ikke en betingelse, at der bliver foretaget udlæg, men kun, at fogedforretning bliver afholdt.²⁵⁹ Det er heller ikke en betingelse for afbrydelse, at skyldner er til stede under denne fogedforretning.²⁶⁰ Fogedforretningen er dog kun foretaget, såfremt der er foretaget et udlæg, eller det konstateres, at der ikke findes aktiver, hvori der kan foretages udlægget.²⁶¹ Anmodning om udlæg skal være kommet frem til fogedretten inden forældelsesfristens udløb, før den får forældelsesafbrydende virkning.²⁶² Hvis anmodningen derimod bliver afvist, vil afbrydelsen kun være foreløbig, jf. FORÆL. § 20, stk. 3.²⁶³

²⁵³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 912

²⁵⁴ Oswald, 2008, s. 204

²⁵⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, § 18, stk. 1, s. 2

²⁵⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 930

²⁵⁷ Oswald, 2008, s. 210

²⁵⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 929

²⁵⁹ Bet. 1460/2004, s. 296

²⁶⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 913

²⁶¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 913

²⁶² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 912

²⁶³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 912

Et eksempel på spørgsmålet om, hvorvidt udlægsforetagelse medførte afbrydelse af en forældelsesfrist kom til udtryk i sag 148/2019 fra Højesteret af 16. april 2020. Udover spørgsmålet om afbrydelse, vedrørte dommen også om, hvorvidt udlægsforetagelsen afbrød forældelse af hele beløbet eller kun en del af beløbet, når fordringshaver kun anmodede om udlæg for en del af beløbet.

Sagen omhandlede en låneaftale mellem en privatperson (skyldner) og et pengeinstitut (fordringshaver A) fra den 13. marts 2006 med en hovedstol på 25.000 kr. Det samlede beløb, som skulle tilbagebetales, var 37.738,17 kr. medregnet heri var renter. Den 14. februar 2012 begærede fordringshaver B på vegne af fordringshaveren A, udlægsforretning mod skyldner i fogedretten. Fordringshaver B opgjorde beløbet til 43.004,13 kroner, men begærede kun udlæg for 3.000 kroner + omkostninger. Den 15. marts 2012 blev sagen fremmet af fogedretten for 4.050,- kr. Herefter overdrog fordringshaver A sin fordring til fordringshaver B. Den 23. april 2019 indgav fordringshaver B udlægsbegæring mod skyldneren for 43.922,79 kroner. Dette gjorde skyldner indsigelse mod.

Fogedretten gjorde gældende, at fordringen blev opdelt i to dele. Den del, som der begæres udlæg for, og den del der ikke begæres udlæg for, og dermed ikke skulle behandles under sagen. Derudover gjorde de gældende, at fordringshaver efter FORÆL. § 18 skulle søge forretningen fremmet inden for rimelig tid, hvis der skulle være tale om afbrydelse af forældelse. Dette havde fordringshaver B kun gjort ved den fordring, som der blev begæret udlæg for. Derudover gjorde fogedretten gældende efter forarbejderne til retsplejelovens § 490, stk. 1, at fogedretten kun skulle forholde sig til den del af fordringen, som der var begæret udlæg for. Fogedretten nåede derfor frem til, at forældelsen kun var afbrudt for det beløb, som der tidligere var begæret udlæg for. Det vil sige de 4.050 kr.

Skyldner appellerede afgørelsen til Landsretten. Landsretten fandt, at FORÆL. § 18, stk. 1, ud fra sammenhængen med FORÆL. § 5 og § 19, stk. 6-7 og forarbejderne måtte forstås sådan, at forældelsen af en fordring ved anmodning om udlæg kun kunne blive forældelsesafbrudt, hvis fogedretten havde forholdt sig til den pågældende fordring. Herunder havde fogedretten kun forholdt sig til den del på 4.050 kroner ved udlægsbegæringen den 15. marts 2012, og der kunne derfor kun ske forældelsesafbrydelse af denne del af gælden. FORÆL. § 19, stk. 6-7 vedrører afbrydelse af forældelsen.

Afgørelsen blev herefter påklaget til Højesteret. Som anbringende gjorde fordringshaver B gældende, at fordringen på 43.922,79 kr. ikke var forældet, da forældelsesfristen blev afbrudt ved den tidligere fordringshaver A's indlevering af udlægsbegæring den 14. februar 2012, der indeholdt en opgørelse af den fulde fordring og forbehold for at forhøje det beløb, som der blev begæret udlæg for. Herunder gjorde de subsidiært gældende, at såfremt fordringen var forældet, ville det ikke gælde for renter og omkostninger der blev opgjort ved udlægsbegæringen, jf. FORÆL. § 19, stk. 7. Højesteret benyttede ordlyden i FORÆL. § 18, stk. 1 til at fremhæve, at forældelsen ville afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg. Derudover benyttede de retsplejelovens § 507, stk. 2, som nævnte, at ved anmodning om udlæg søger fordringshaveren under fogedforretningen kun at opnå

fuldbyrdelse af den del af sin fordring, der anmodes om udlæg for. Derved tilsagde ordlyden i FORÆL. § 18, stk. 1, at der kun sker afbrydelse af forældelsen af den del, som der anmodes om udlæg for.

Højesteret kom derfor frem til samme resultat som fogedretten og Landsretten, dog med tillæg af senere påløbne uforældede renter og omkostningerne. Konklusionen af denne dom blev herefter, at såfremt fordringshaver begærer udlæg for en fordring, er det kun den del af fordringen, som nævnes, der kan forældelsesafbrydes, og den resterende del vil derfor rammes af forældelse.

En anden dom der fastslog princippet var i Højesterets kendelse den 16. april 2020 i sag 146/2019. Her var Vestre Landsret den 15. juli 2019 nået frem til, at der var sket afbrydelse af forældelsen af hele beløbet. Fordringen lød på 216.207 kr., men der var kun foretaget udlæg for 43.000,- kr. Landsretten brugte som argumenter, at det ikke fremgik af den nugældende forældelseslov eller dennes lovbemærkninger, hvordan retsstillingen var på området. Derudover nævnte de, at den fulde fordring var opgjort i anmodningen, hvorfor hele beløbet burde være afbrudt.

Højesteret traf den 16. april 2020 afgørelse om, at kun den del, som der var foretaget udlæg for kunne forældelsesafbrydes. Denne dom tog udgangspunkt i de to overnævnte, og er nu praksis på området. Derfor er praksis på området nu helt klarlagt, og konklusionen heraf er, at såfremt fordringshaver skal sikre, at der ikke sker forældelse af sin fordring, skal han foretage udlæg for hele beløbet.

4.4. Den nye forældelsesfrist for afbrydelse ved retslige skridt

I det tilfælde, hvor afbrydelsen af forældelsen sker ved retslige skridt efter FORÆL. § 16, begynder den nye forældelsesfrist ikke at løbe den samme dag, som forældelsen bliver afbrudt på.²⁶⁴ Derimod vil den nye forældelsesfrist, jf. FORÆL. § 19, stk. 3²⁶⁵ først begynde at løbe den dag, hvor der er kommet afgørelse i sagen.²⁶⁶ Det vil sige, at den begynder at løbe den dag der enten er indgået retsforlig, afsagt dom, påtegnet betalingspåkrav af fogedretten eller opnået en anden afgørelse.²⁶⁷

Hvis der er tale om en fordring som er anerkendt i et konkurs- eller dødsbo eller ved vedtagen tvangsakkord eller gældssanerings sag, vil den nye forældelsesfrist løbe fra boets slutning, tvangsakkordens vedtagelse eller gældssaneringskendelsens afsigelse, jf. FORÆL. § 19, stk.

²⁶⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 802

²⁶⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 842

²⁶⁶ Oswald, 2008, s. 189

²⁶⁷ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5601

4.²⁶⁸ Her er det dog vigtigt at bemærke, at betingelsen for afbrydelsesvirkningen er, at fordringen er anerkendt.

Såfremt fordringen anmeldes ved skyldners udstedelse af proklama, jf. FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 5, og fordringen herefter anerkendes, vil den nye forældelsesfrist løbe fra det tidspunkt, hvor anerkendelsen sker, jf. FORÆL. § 19, stk. 5.²⁶⁹ Normalvis har tidspunktet for anerkendelse af kravet ikke betydning, da forældelsesfristen i disse tilfælde jf. FORÆL. § 19, stk. 3-4 løber fra afslutningen af sagen. Tidspunktet for anerkendelse har dog relevans i dette tilfælde, da den nye forældelsesfrist løber fra det tidspunkt, hvor fordringen bliver anerkendt.²⁷⁰

Såfremt afbrydelsen sker ved udlægsforretning, gælder der en ny forældelsesfrist, jf. FORÆL. § 19, stk. 6.²⁷¹ Forældelsesfristen løber i dette tilfælde fra fogedforretningens eller auktionens afslutning.

Udgangspunktet vil være, at der løber en ny forældelsesfrist, med en længde svarende til den gamle.²⁷² Dog er der undtagelser til dette udgangspunkt.²⁷³ En undtagelse til dette udgangspunkt er, hvis fordringen forud var underlagt en 3-årig forældelsesfrist, og der ved afbrydelse er et særligt retsgrundlag jf. FORÆL. § 5, som eksempelvis en dom eller et skriftligt forlig. I dette tilfælde vil forældelsesfristen fastsættes til 10 år.²⁷⁴ Det har ingen betydning for den nye forældelsesfrists længde, hvor lang tid, der var forløbet af den gamle forældelsesfrist inden den blev afbrudt. Det vil sige, at såfremt den gamle forældelsesfrist var underlagt den almindelige forældelsesfrist på 3 år, vil den nye forældelsesfrist også underlægges 3 år.²⁷⁵

4.5. Foreløbig afbrydelse

Udover en egentlig afbrydelse efter reglerne i FORÆL. §§ 15-18, kan der også som nævnt ske en foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen. I disse tilfælde er der dog ikke tale om afbrydelse i den forstand, men blot en tillægsfrist på 1 år.²⁷⁶ Det vil derfor sige, at såfremt en fordring afbrydes foreløbigt, udløses der ikke en ny forældelsesfrist, men derimod sker der kun en udskydelse af forældelsestidspunktet.²⁷⁷

En forældelse kan afbrydes foreløbigt efter reglerne i FORÆL. §§ 20-22. En foreløbig afbrydelse betyder, at når den foreløbige hindring eller foranstaltning vil være ophørt, vil der gælde

²⁶⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 906 og FT. 2006-07, tillæg A, s. 5601

²⁶⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 906 og FT. 2006-07, tillæg A, s. 5601

²⁷⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 906

²⁷¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 932

²⁷² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 803

²⁷³ Oswald, 2008, s. 190

²⁷⁴ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5601 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 804

²⁷⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 803

²⁷⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 797

²⁷⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 798

en tillægsfrist på 1 år til at kunne foretage en egentlig afbrydelse.²⁷⁸ En foreløbig afbrydelse af forældelsen vil kræve en efterfølgende handling, for at forældelsen endeligt er afbrudt.²⁷⁹ Der gælder dog den regel for foreløbig afbrydelse, at såfremt der er mere end 1 år tilbage af den ordinære forældelsesfrist, vil der ikke kunne gives en foreløbig afbrydelse.²⁸⁰

Reglerne om foreløbig afbrydelse knytter sig primært til reglerne om afbrydelse ved retslige skridt efter FORÆL. §§ 16-18.²⁸¹ Det skyldes, at udskydelsen knytter sig til forholdet, at fordringshaver har indledt et retsligt skridt, som kunne have ført til egentlig afbrydelse, men ikke gjorde det.²⁸² Der kan ske flere foreløbige afbrydelser efter hinanden, hvorfor forældelsesfristen kan blive ved med at blive forlænget, så længe der er grundlag for det.²⁸³ Der er forskel på den foreløbige afbrydelse efter reglen i FORÆL. § 20 og de regler om afbrydelse, som er hjemlet i FORÆL. §§ 21-22.

4.5.1. *Foreløbig forældelse efter FORÆL. § 20.*

Reglen i FORÆL. § 20, stk. 1 har følgende ordlyd:

”Har fordringshaveren inden forældelsesfristens udløb foretaget et retsligt skridt som nævnt i § 16, men fører dette ikke til forlig eller realitetsafgørelse, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at fordringshaveren har fået meddelelse om, at sagen er afsluttet. Har fordringshaveren ikke fået sådan meddelelse inden rimelig tid, regnes fristen fra det tidspunkt, da fordringshaveren fik kendskab til forholdet eller burde havde søgt oplysning herom”

FORÆL. § 20, stk. 1 varetager de tilfælde, hvor fordringshaveren har indbragt en sag for domstolene eller anden instans i overensstemmelse med FORÆL. § 16, men uden at resultere i en realitetsafgørelse, som kunne have ført til egentlig afbrydelse.²⁸⁴ Det fremgår af bestemmelsen, at hvis der ikke opnås en realitetsafgørelse inden forældelsesfristens udløb, vil reglerne efter FORÆL. § 20, stk. 1 benyttes.²⁸⁵ Bestemmelsen i FORÆL. § 20, stk. 1 omfatter eksempelvis tilfælde, hvor fordringen er indleveret til forkert værneting eller at advokaten ved en fejl ikke møder op til et retsmøde.²⁸⁶ Hvis det derimod fører til en realitetsafgørelse, som giver fordringshaveren helt eller delvist ret, vil der omvendt være tale om en egentlig afbrydelse.²⁸⁷

²⁷⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 939 og Oswald, 2008, s. 212

²⁷⁹ Oswald, 2008, s. 164

²⁸⁰ SKAT, Foreløbig afbrydelse af forældelse, 2020

²⁸¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 798

²⁸² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 798

²⁸³ Oswald, 2008, s. 214

²⁸⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 798 og 939

²⁸⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 842

²⁸⁶ Oswald, 2008, s. 219 og Bet. 1460/2005, s. 353

²⁸⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 946 og Oswald, 2008, s. 218

Reglen i FORÆL. § 20, stk. 3 omfatter derimod tilfælde, hvor der enten er indgivet begæring om konkurs eller om rekonstruktionsbehandling i overensstemmelse med FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 1 eller tilfælde, hvor der anmodes om fogedforretning i overensstemmelse med FORÆL. § 18. Reglen i FORÆL. § 20 stk. 4 omhandler tilfælde, hvor en fordring er blevet anmeldt i et bo i overensstemmelse med § 17, stk. 1, nr. 2-5. Hvis konkursdekret ikke bliver afsagt, rekonstruktionsbehandling ikke bliver indledt, fogedforretning ikke bliver afholdt og anmeldelsen af fordringen ikke anerkendes, sker der en foreløbig afbrydelse.

Disse vil kort blive berørt for så vidt angår afbrydelsestidspunktet og begyndelsestidspunktet for tillægsfristen.

Afbrydelsestidspunktet

Forældelsen afbrydes for så vidt angår FORÆL. § 20, stk. 1, den dag meddelelsen om sagsindbringelse kommer frem til retten. Tilsvarende gælder for FORÆL. § 20, stk. 3 om konkursbegæring, hvilket vil sige den dag, hvor begæringen om konkurs kommer frem til skifteretten.²⁸⁸ Det samme regel gælder, hvis der er tale om rekonstruktion. I relation til FORÆL. § 20, stk. 4 vedrørende gældssanering, er afbrydelsestidspunktet den dag, hvor anmeldelsen kommer frem.

Begyndelsestidspunktet for den 1-årige forældelsesfrist

Når der sker en foreløbig afbrydelse, betyder det, at forældelse tidligst indtræder 1 år efter, at fordringshaveren har fået meddelelse om, at sagen er afsluttet ifølge FORÆL. § 20, stk. 1.²⁸⁹ Bestemmelsen gælder også i forhold til FORÆL. § 20, stk. 3, for så vidt angår konkursbegæring, når der gives meddelelse om, at sagen afsluttes fordi konkursdekret ikke er afsagt efter FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 1. Det samme gælder, når der er indgivet begæring om rekonstruktion, og der gives meddelelse om, at sagen afsluttes, fordi rekonstruktionsbehandling ikke er indledt efter FORÆL. § 17, stk. 1, nr. 3. Reglen gælder også såfremt fordringshaver har iværksat forfølgning efter FORÆL. § 18, og der gives meddelelse om, at sagen afsluttes, da fogedforretning eller auktion ikke er afholdt. Forældelsen begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor meddelelse kommer frem til fordringshaveren.²⁹⁰ I forhold til FORÆL. § 20, stk. 4 vil 1-årsfristen begynde at løbe den dag, hvor beskeden om afvisningen var afsendt. Dog foreligger bestemmelsen herom ikke helt klar.²⁹¹

²⁸⁸ Oswald, 2008, s. 225

²⁸⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 955

²⁹⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 955

²⁹¹ Oswald, 2008, s. 236

4.5.1.1. Undtagelser til tillægsfristen på 1 år

Der findes 3 forskellige udtømmende undtagelser til tillægsfristen på 1 år, som følger af FORÆL. § 20, stk. 2. Såfremt en af disse undtagelser er opfyldt, vil der ikke kunne forelægge hverken foreløbig eller egentlig afbrydelse. Der gælder dog i praksis stadig tvivlsspørgsmål på området.²⁹²

Den første af de tre undtagelser er, hvis det retslige skridt ikke kunne føre til en realitetsafgørelse, jf. FORÆL. § 20, stk. 2, nr. 1.²⁹³ Et eksempel på dette ville være, at der blev anlagt sag ved dansk domstol, selvom det var indlysende, at det ikke skulle afgøres i Danmark, eller hvis sagen anlægges mod en forkert skyldner.²⁹⁴

Den anden undtagelse vedrører tilfælde, hvor fordringshaveren ophæver sagen, selv om en realitetsafgørelse kunne være opnået., jf. FORÆL. § 20, stk. 2, nr. 2. Denne undtagelse gælder kun, såfremt fordringshaveren frivilligt hæver sagen.²⁹⁵

Den tredje undtagelse vedrører tilfælde, hvor det beror på fordringshaverens valg ved indlevering af betalingspåkrav til fogedretten, at en realitetsafgørelse ikke kunne træffes, jf. FORÆL. § 20, stk. 2, nr. 3. Dette er eksempelvis tilfælde, hvor fordringshaveren ved indlevering af et betalingspåkrav til fogedretten angiver, at forkyndelse af betalingspåkravet skal undlades, fordi skyldneren har afgivet insolvenserklæring.²⁹⁶ Reglen gælder dog kun, hvis fravalget faktisk fører til, at sagen afsluttes uden påtegning af betalingspåkravet.²⁹⁷

4.5.2. Foreløbig afbrydelse efter FORÆL. § 21, stk. 5

Overordnet omhandler reglen i FORÆL. § 21 de retslige skridt, som ikke kunne have resulteret i egentlig afbrydelse.²⁹⁸ Reglen heri omhandler blandt andet tilfældet, der er oplistet i FORÆL. § 21, stk. 5. Reglen er relevant at belyse, da den vil blive inddraget i forbindelse med behandlingen af aftalt suspension i afsnit 6.2. Efter bestemmelsen er der mulighed for foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen, hvis der inden forældelsesfristens udløb indledes forhandlinger om fordringen mellem fordringshaveren og skyldneren.²⁹⁹

Retsvirkningen heraf er, at der gives en tillægsfrist på 1 år efter forhandlingernes afslutning.³⁰⁰ Formålet med denne regel er således at undgå, at fordringshaveren tvinges til at iværksætte

²⁹² Oswald, 2008, s. 220

²⁹³ Oswald, 2008, s. 220

²⁹⁴ Oswald, 2008, s. 221 og Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 160, s. 30

²⁹⁵ Oswald, 2008, s. 222

²⁹⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 162, s. 30

²⁹⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 162, s. 30

²⁹⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 939

²⁹⁹ Oswald, 2008, s. 255

³⁰⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 997

retslige skridt for at hindre forældelse. Fordringshaver har derfor igennem forhandlingerne mulighed for at finde en forligsmæssig løsning.³⁰¹ FORÆL. § 21, stk. 1-4 omfatter også andre typer af fordringer, der kan underligges en foreløbig afbrydelse. Disse har dog ikke været relevante for afhandlingens udarbejdelse, hvorfor de ikke vil blive uddybet nærmere.

4.6. Sammenfatning

En afbrydelse af forældelse kan overordnet ske på to måder. Der kan enten ske egentlig afbrydelse efter FORÆL. § 15-19 eller foreløbig afbrydelse efter FORÆL. §§ 20-22. Den egentlige afbrydelse af en forældelsesfrist kan enten ske ved skylderkendelse jf. FORÆL. § 15 eller ved iværksættelse af retslige skridt, jf. FORÆL. § § 16-18, hvorimod reglerne om den foreløbige afbrydelse knytter sig til reglerne om retslige skridt i FORÆL. §§ 16-18.

Retsvirkningen af den egentlige afbrydelse er, at der løber en ny forældelsesfrist, jf. FORÆL. § 19, stk. 1.³⁰² Hovedreglen er, at længden på den nye forældelsesfrist svarer til den forældelsesfrist, der var gældende ved afbrydelsestidspunktet. Dog er der som nævnt undtagelser til dette udgangspunkt. Hvis der derimod er tale om en foreløbig afbrydelse, vil retsvirkningen være, at fordringshaver får en tillægsfrist på 1 år efter den foreløbige hindrings ophør til at afbryde forældelsen. Ved afbrydelse af forældelsen fortaber fordringshaveren ikke sin fordring mod skyldneren.

³⁰¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 997

³⁰² Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2.udgave, Bo Von Eyben, s. 802 og FT. 2006-07, tillæg A, s. 5601

5. Ukendskab til skyldners opholdssted og andre hindringer

5.1. Ukendskab til skyldnerens opholdssted

Der kan opstå situationer, hvor en fordringshaver ikke har kendskab til skyldners opholdssted. Dette kan skyldes, at skyldneren er udrejst. I disse tilfælde har fordringshaveren også mulighed for at foretage en foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen, da han er afskåret fra at foretage en egentlig afbrydelse af forældelsesfristen. FORÆL. § 14, stk. 1 omfatter alle kategorier af fordringer uanset forældelsesfristens længde.³⁰³ Denne bestemmelse er en videreførelse fra tidligere regler i 1908-loven. Tidligere var den omfattet af en suspensionsregel, som udskudte begyndelsestidspunktet, jf. 1908-lovens. § 3. Dog har den nu fået en særskilt bestemmelse i forældelsesloven, som giver fordringshaver en tillægsfrist på 1 år efter det utilregnelig ukendskabs ophør til at afbryde forældelsen.³⁰⁴ Forældelsen vil derfor i disse tilfælde tidligst indtræde 1 år efter, at fordringshaveren fik eller burde få kendskab til opholdsstedet, jf. FORÆL. § 14, stk. 1.³⁰⁵ Reglen heri har følgende ordlyd:

”Hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted eller på grund af anden hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, henholdsvis 1 år efter hindringens ophør.”³⁰⁶

Denne bestemmelse er benyttet meget i praksis, da det i en lang række tilfælde har været svært for fordringshaver at finde frem til skyldnerens opholdssted. Dette forekommer oftest i tilfælde, hvor skyldner i en periode har opholdt sig i udlandet, og det derfor er svært at finde frem til, hvor skyldneren nu har bosat sig. Dog er det uden betydning, hvorvidt skyldneren befinder sig her i landet eller i udlandet.³⁰⁷

For at kunne påberåbe sig denne regel, er det nødvendigt, at fordringshaver har været uvidende om skyldners opholdssted, men derudover må han ikke kunne bebrejdes ikke at have fundet frem til det.³⁰⁸ Det er derfor et krav, at fordringshaver udfolder rimelige bestræbelser for at finde frem til skyldners opholdssted.³⁰⁹ FORÆL § 14, stk. 1 kan derfor ikke påberåbes, såfremt fordringshaver ikke har foretaget sig noget for at få skyldners opholdssted oplyst, hvis der findes kilder, som har været let tilgængelige.³¹⁰ Det vil sige, at fordringshaver er nødsaget til at slå op i et CPR-register eller anvende andre oplysninger, som han er bekendt med. Disse

³⁰³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 442

³⁰⁴ Oswald, 2008, s. 153

³⁰⁵ SKAT, Foreløbig afbrydelse af forældelse, 2020 og Oswald, 2008, s. 153 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 617

³⁰⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, § 14, stk. 1, s. 2

³⁰⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 100, s. 23

³⁰⁸ Oswald, 2008, s. 157

³⁰⁹ Oswald, 2008, s. 157

³¹⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 619

oplysninger kunne eksempelvis være skyldnerens telefonnummer, eller hvis han eksempelvis privat kender skyldnerens nærtstående familiemedlem.³¹¹ Det er dog ikke et krav, at han kontakter andre for oplysninger,³¹² medmindre der er tale om oplagte oplysningskilder.³¹³

Såfremt skyldner er udrejst til udlandet, vil der dog ikke stilles lige så store krav til fordringshavers undersøgelsespligt, som hvis skyldner var bosiddende i Danmark.³¹⁴ Denne problemstilling er behandlet i dommen UfR 2015.32.H:

Denne dom omhandlede et krav som SKAT (fordringshaver) havde mod en skatteyder (skyldner). Faktum var, at skyldneren udrejste af Danmark til USA i december 2008. Adressen i USA blev af skyldner oplyst til den amerikanske ambassade i Danmark. Skyldner hævdede i den forbindelse, at det ikke var muligt for den danske kommune at registrere adressen i systemet, men det alene var muligt at registrere, at skyldner var rejst til USA. Fordringshaver havde forud for udrejsen sendt agterskrivelser i oktober 2008 til skyldnerens adresse i København, vedrørende ændring af hans skatteansættelse for 2006 og 2007. Dette kom skyldner ikke med bemærkninger til. De senere agterskrivelser for indkomstårene 2008 og 2009 og afgørelser om skatteansættelse til skyldner blev ikke sendt, da fordringshaveren ikke havde oplysninger om skyldners adresse i USA. Fordringshaver havde hvert år gennemført årlige tjek i CPR-registret for at finde frem til skyldners adresse. Skyldner indrejste til Danmark i 2012, hvor han den 9. maj samme år blev registreret i CPR-registret med adresse i Danmark. Eftersom fordringshaver gennem perioden, hvor skyldner var udrejst ikke havde mulighed for at inddrive sit krav, foretog de den 5. juli 2012 udlægsforretning hos skyldner. Her var fristerne i inddrivelsesloven ikke overholdt, og der blev derfor foretaget en ny udlægsforretning den 9. august 2012. Skyldner ville ikke oplyse, hvilke aktiver han havde, hvorfor fordringshaver anmodede fogedretten om udlægsforretning. Fogedretten afviste dog fordringshavers anmodning, eftersom skyldner havde klaget om kravet til Landsskatteretten. Landsskatteretten afviste skyldners klage, og fordringshaver anmodede derfor fogedretten om at genoptage udlægssagen.

Fogedretten genoptag sagen, hvorefter skyldner nedlagde påstand om, at kravet var forældet. Fogedretten kom frem til, at fordringen ikke var forældet, jf. FORÆL. § 14, stk. 1. Dette begrundede de med, at fordringshaver havde foretaget rimelige skridt til at få skyldners adresse oplyst. Fordringshaver havde inden for 1-års fristen foretaget udlæg, hvorfor kravet ikke var forældet. Skyldner appellerede til Landsretten som stadfæstede fogedrettens kendelse. Skyldner ankede dog til Højesteret.

Skyldner gjorde overfor Højesteret gældende, at fordringshaver ikke havde gjort nok for at finde frem til hans adresse i USA, hvorfor gælden måtte være forældet. Herunder argumenterede han for, at fordringshaver skulle have kontaktet den amerikanske ambassade i Danmark samt have skrevet til

³¹¹ Oswald, 2008, s. 158

³¹² SKAT, Foreløbig afbrydelse af forældelse, 2020 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 622

³¹³ Oswald, 2008, s. 157

³¹⁴ Oswald, 2008, s. 158 og Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 624

den mailadresse, som han ændrede i maj 2009 i sin skattemappe. Han lagde her til grund, at SKAT kun havde forsøgt at finde frem til adressen ved opslag i CPR-registreret.

Fordringshaver gjorde gældende, at de havde gennemført de årlige tjek i CPR-registreret, og ikke var forpligtet til uopfordret at kontakte andre myndigheder eller udenlandske ambassader for at indhente oplysninger om skyldners opholdssted. Fordringshaver mente, at det burde være skyldners eget ansvar at oplyse sin adresse i CPR-registreret, og at det i øvrigt var helt sædvanligt, at en udenlandsk bosat dansker fik sin udenlandske adresse optaget i CPR-registreret. Derudover gjorde fordringshaver gældende, at de ikke benyttede skattemappen til at inddrive gæld, da dette redskab var personligt for skyldner. Spørgsmålet i sagen var herefter, hvorvidt gælden var forældet, eller om der kunne gives en tillægsfrist på 1 år til at afbryde forældelsen på grund af fordringshavers ukendskab til skyldners opholdssted, jf. FORÆL. § 14, stk. 1.

Højesteret nåede frem til, at fordringshaver havde gennemført rimelige bestræbelser på at efterspore skyldnerens opholdssted. Det kunne ikke tillægges fordringshaver at indhente oplysninger ved henvendelse til den amerikanske ambassade, eller andre myndigheder, eller ved sporing på internettet eller lignende. Derfor blev konklusionen fra Højesteret, at der kunne gives en tillægsfrist på 1 år fra fordringshavers kendskab til adressen. Da fordringshaver afholdt udlægsforretning ved fogedretten inden 1 år efter skyldners tilbagevenden til Danmark den 9. maj 2012, var der sket afbrydelse og dermed var kravene ikke forældede.

Det kan udledes af dommen, at fordringshaver havde udfoldet rimelige bestræbelser for at finde frem til skyldners opholdssted ved at slå op i CPR-registreret. Dermed fandt reglen om tillægsfristen på 1 år efter FORÆL. § 14, stk. 1 anvendelse. Derudover begrundede de afgørelsen med, at fordringshaver ikke var forpligtet til at henvende sig til den danske ambassade i USA eller andre amerikanske myndigheder. Det beror på en konkret vurdering, hvorvidt fordringshaver har udfoldet rimelige bestræbelser, for at finde frem til skyldners opholdssted. Det kan dog udledes af dommen, at det ofte vil være nok for fordringshaver at foretage årlige opslag i CPR-registreret. Dommen har en høj præjudikatværdi, da den er relativt ny og afsagt af den højeste retsinstans. Denne dom klarlægger derfor gældende ret på området.

Såfremt det utilregnelige ukendskab til skyldnerens opholdssted ophører over 1 år før den almindelige forældelsesfrist udløber, vil der ikke kunne tillægges en ekstra forældelsesfrist på 1 år.³¹⁵ Dette stemmer også overens med den foreløbige afbrydelse efter reglerne i FORÆL. §§ 20-22. Reglen om tillægsfristen efter FORÆL. § 14, stk. 1 kan anvendes både på fordringer omfattet af den almindelige forældelsesregel i FORÆL. § 3, stk. 1, for fordringer omfattet af den 10-årige forældelse i FORÆL. § 5 samt på andre forældelsesregler.³¹⁶ Det fremgår af første led i FORÆL. § 14, stk. 2, at reglen i stik. 1 ikke kan anvendes, såfremt der er tale om

³¹⁵ Oswald, 2008, s. 153 og Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, Lovkommentar 19, s. 11 og Bet. 1460/2005 s. 285

³¹⁶ Oswald, 2008, s. 153

den absolutte forældelsesfrist på 10 år efter FORÆL. § 3, stk. 3. Ifølge andet led FORÆL. § 14, stk. 2 kan bestemmelsen i stk. 1 dog forlænge de andre frister eller tillægsfrister med højst 10 år.

5.2. Hindringer som ikke skyldes fordringshavers egne forhold

Såfremt en hindring fra at afbryde forældelsen ikke skyldes fordringshaverens egne forhold, vil der også kunne tillægges en frist på 1 år. Det vil sige, at forældelsen tidligst indtræder 1 år efter, at hindringen ophører.³¹⁷ Der stilles ingen nærmere betingelser til hindringens karakter.³¹⁸ Denne bestemmelse omfatter både faktiske og retlige hindringer, men har dog størst relevans ved de retlige. Den eneste betingelse for, at fordringshaver kan benytte reglen er, at der ikke er tale om forhold, som beror på ham selv. Dette kunne eksempelvis være sygdom eller lignende.³¹⁹

Et eksempel på en retlig hindring kunne være, hvis skattemyndighederne ikke kunne sagsøge en skyldner, som er bosat i et andet land, da domstolen i dette land ikke vil foretage en prøvelse af kravet.³²⁰ Herved er fordringshaveren afskåret fra at afbryde forældelsen, og der vil derfor gives 1 års tillægsfrist. Hvis fordringshaver har mulighed for at inddrive kravet, men ud fra et økonomisk perspektiv fravælger at inddrive dette eller anlægge sag, vil der heller ikke være mulighed for at give tillægsfrist efter bestemmelsen.³²¹

³¹⁷ Oswald, 2008, s. 159

³¹⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 625

³¹⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 625

³²⁰ Oswald, 2008, s. 160 og Lov nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 101, s. 23

³²¹ SKAT, Tillægsfrist på 1 år, 2020

6. Suspension af forældelse

Formålet med dette kapitel er at give en analyse af de suspensionstilfælde, der kan opstå i forbindelse med forældelse, der udspringer af gældskrav fra fordringshaver. Først og fremmest gives en indledende præsentation af suspension samt de tilhørende retsregler. Der støttes ret på retspraksis for således at kunne vurdere retstilstanden på området og dermed hvorledes de forskellige retsinstanser håndterer og løser problemstillingerne. Derudover suppleres retspraksis med retslitteratur, for at give en bredere forståelse af suspension. Slutteligt gives en sammenfatning af afsnittet.

6.1. Suspension

Suspensionsreglen er en videreførelse af reglen i 1908-lovens § 3.³²² Denne bestemmelse er uddybet i afsnit 2.1.3. Suspension vedrører det forhold, at forældelsesfristen ikke løber i den periode, hvor fordringshaveren har været afskåret fra at iværksætte afbrydelse af forældelsen pga. ukendskab til fordringen eller skyldneren.³²³ Den periode, hvor fordringen har været underlagt suspension vil derfor blive tillagt forældelsesfristen.³²⁴ Suspensionsreglen er fastsat i FORÆL. § 3, stk. 2, som har følgende ordlyd:

*"Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil"*³²⁵

Selvom suspensionsreglen er en videreførelse af reglen i 1908-lovens § 3, er formuleringen i den nuværende forældelseslov ændret. I den gamle suspensionsregel, var der en henvisning til begreberne *"utilregnelig uvidenhed"* og *"sædvanlig agtpågivenhed"*. Dette betyder, at suspension forudsatte uvidenhed, og at fristen først begyndte at løbe på det tidspunkt, hvor fordringshaveren var, eller ved sædvanlig agtpågivenhed, ville være i stand til at kræve sit krav betalt.³²⁶ Dette blev således blevet ændret til begreberne *"ukendskab"* og *"fik eller burde have fået kendskab hertil"*. Det vil sige, at suspension nu forudsætter ukendskab, og at fristen først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil. Indholdsmæssigt er der ingen forskel.³²⁷ Reglen er blot forenklet og dermed lettere at forstå.³²⁸ Retspraksis på området fra 1908-loven har derfor fortsat gyldighed, og det har derfor heller ingen betydning, at der i tidligere retspraksis henvises til begreberne *utilregnelig uvidenhed* og *sædvanlig agtpågivenhed*.³²⁹ Præmisserne i tidligere afgørelser kan dermed udstrækkes til den

³²² Bet. 1460/2005, s. 8

³²³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 439

³²⁴ Bet. 1460/2005, s. 189

³²⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11-2015, § 3, stk. 2, side 1

³²⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 444-445

³²⁷ Bet. 1460/2005, s. 8

³²⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 439 og s. 444, Bet. 1460/2005, s. 100

³²⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 444

nuværende forældelseslov, og dermed har hidtidig retspraksis vedrørende suspension stadig præjudikatværdi. Der gælder dog en enkelt forskel fra suspensionsreglen i 1908-loven. Denne omfattede også ukendskab til skyldnerens opholdssted.³³⁰ Dette er ikke omfattet i den nuværende suspensionsregel i FORÆL. § 3, stk. 2, men er derimod omfattet af FORÆL. § 14, stk. 1. Reglen i FORÆL. § 14, stk. 1 er som nævnt i afsnit 5.1., således ikke en suspensionsregel, men en regel om en tillægsfrist.

Suspensionsreglen fungerer som en undtagelse fra de almindelige regler i FORÆL. § 2 om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt. Det følger af ordlyden, at forældelsesfristen, jf. FORÆL. § 3, stk. 2, først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldneren eller fordringen. Derudover gælder reglen kun for 3-års fristen efter FORÆL. § 3, stk. 1 og 5-års fristen efter FORÆL. § 4, stk. 1.³³¹ Reglen gælder derimod ikke for de længere frister i FORÆL. §§ 5-8.³³²

Suspensionsreglen i FORÆL. § 3, stk. 2 giver fordringshaver mulighed for at udskyde forældelsesfristens begyndelsestidspunkt i tilfælde af ukendskab til fordringen eller skyldneren.³³³ Eftersom der er taget hensyn til fordringshaveren i forbindelse med suspensionsreglen, skal fordringshaveren forholde sig til den absolutte frist i FORÆL. § 3, stk. 3.³³⁴ Den absolutte frist er til for, at det ikke skal føre til urimelige resultater for skyldneren.³³⁵ Da der gælder en absolut forældelsesfrist på 10 år, vil der derfor maksimalt kunne gives suspension i 7 år.³³⁶

De fleste suspensionstilfælde opstår i situationer ved tilbagesøgnings- og efterbetalingskrav i forholdet mellem borgere og myndigheder, men kan også opstå i tilfælde mellem borgere indbyrdes og mellem myndigheder indbyrdes.³³⁷ Henvisningerne til retspraksis og analysen heraf i forbindelse med suspension, vil i afhandlingen omhandle tilbagesøgnings- og efterbetalingskrav. Tilbagesøgnings- og efterbetalingskrav betragtes dog også som værende gæld, hvorfor retspraksis på området kan anvendes.

6.1.1. Ubekendt med skyldneren

For at fordringshaveren kan påberåbe sig suspension er det et krav, at denne er ubekendt med skyldneren.³³⁸ Det vil sige, at fordringshaveren ikke kender til identiteten af den eller de

³³⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 439 og Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 19, s. 11

³³¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 442

³³² Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 19, s. 11

³³³ Oswald, 2008, s. 77

³³⁴ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5589

³³⁵ FT. 2006-07, tillæg A, s. 5601

³³⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 19, s. 11

³³⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 463

³³⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 441

personer, som er skyldner til fordringen.³³⁹ I praksis opstår denne problemstilling i tilfælde, hvor fordringshaveren først retter et krav mod en, der ikke er skyldner til fordringen.³⁴⁰ Et eksempel kunne være, når skadelidte rejser et krav mod skadevolderens ansvarsforsikringselskab ud fra den misforståelse, at forsikringselskabet hæfter over for skadelidte.³⁴¹ I dette tilfælde vil der ikke ske suspension af forældelsen.³⁴² Suspension indtræder heller ikke, når kravet rettes mod en person, som efterfølgende afviser kravet og henviser fordringshaveren til at rette det mod en anden.³⁴³

Der er i praksis opstået tilfælde, hvor fordringshaver ikke ved, hvem det pågældende krav skal rettes mod. Dette har Vestre Landsret taget stilling til i dommen UfR 1983.623.V

Denne sag vedrørte et flyselskab F (fordringshaver) og en direktør i et aktieselskab (skyldner). Fordringshaveren udførte i 1976 en flyvning for skyldneren. Der blev dog ikke sendt en faktura til skyldneren, men denne blev i en intern faktura sendt til aktieselskabet, beregnet til kr. 9.620, - kr. Skyldneren afhændede sine aktier i 1978 og fratrådte som direktør i aktieselskabet. Samtidig hermed overtog han et irsk aktieselskab. Det irske aktieselskab udførte i 1979 transportopgaver for fordringshaveren, som blev faktureret til 9.750, - kr. og som skulle betales af fordringshaveren. Eftersom flyvningen i 1976 ikke blev betalt af skyldneren, modregnede fordringshaveren deres krav på 9.620, - kr. hvorfor de kun endte med at betale 130 kr. til det irske aktieselskab. Det irske aktieselskab afviste modregningen, og dennes advokat gjorde gældende, at den flyvning foretaget i 1976 var på fordringshaverens initiativ, og dermed kunne betaling ikke forlanges. Den 7. januar 1981 lagde det irske aktieselskab sag an mod fordringshaveren i civilretten, men fordringshaveren fastholdt modkravet. Senere tog de dog en tilkendegivelse fra retten til sig med det forbehold, at de kunne få de 9.620, - fra enten direktøren personligt eller aktieselskabet, som han tidligere var direktør for.

Den 29. juni 1981 lagde fordringshaveren i Landsretten sag an mod aktieselskabet, som skyldneren var direktør for. Fordringshaveren nedlagde påstand om, at skyldner skulle betale 9.620, - kr. + renter for den udførte flyvning i 1976. Til støtte for fordringshaverens påstand, gjorde de gældende, at forældelsesfristen måtte være suspenderet, jf. 1908-lovens § 3. Dette skyldes fordringshaverens utilregnelige uvidenhed om, hvem kravet skulle rettes imod, eftersom skyldneren var direktør i et andet aktieselskab efterfølgende. Skyldneren påstod frifindelse. Til støtte for skyldners påstand blev det gjort gældende, at kravet på betaling var forældet, jf. 1908-loven.

Landsretten fandt frem til, at forældelsesfristen ikke kunne anses for at være suspenderet og dermed at kravet var forældet. Begrundelsen herfor var, at idet hverken navnelighed, adressefællesskab eller andre særlige forhold kunne give fordringshaveren rimelig grund til at antage en identitet mellem det irske firma og det danske aktieselskab. Det kan dermed udledes

³³⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, 441

³⁴⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 457

³⁴¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 457

³⁴² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 457

³⁴³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 458

af dommen, at det afgørende for, at der kan ske suspension er, at fordringshaveren må have rimelig grund til at antage at en identitet ikke er kendt. Dette foreligger eksempelvis, hvis skyldners navn og adresse ikke er kendt. Der vil dog ske suspension, hvis grunden til, at kravet rettes mod en forkert, skyldes ukendskab til faktiske omstændigheder, som er afgørende for, hvem der er ansvarlig, eller hvem der hæfter for den ansvarlige.³⁴⁴ Det er dog vigtigt at bemærke, at det er en landsretsdom, hvorfor den retskildemæssige værdi kan blive underkendt af en Højesteretsdom.³⁴⁵

6.1.2. Ubekendt med fordringen

I suspensionsreglen fremgår det, at såfremt fordringshaveren ikke har kendskab til fordringen, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor han får eller burde få kendskab til denne. Ukendskab til fordringen omfatter tilfælde af ukendskab til de faktiske omstændigheder, der betinger kravets eksistens.³⁴⁶ Spørgsmålet er herefter, om det også omfatter tilfælde af ukendskab til det retlige grundlag for kravet.³⁴⁷ Med andre ord er spørgsmålet, om suspensionsreglen kun gælder ved faktisk vildfarelse, og ikke retsvildfarelse. Dette besvares i næste afsnit.

6.1.2.1. Retsvildfarelse

Hovedreglen er, at retsvildfarelse ikke medfører suspension.³⁴⁸ Retsvildfarelse er tilfælde, hvor fordringshaveren er ubekendt med reglens eksistens, eller hvor fordringshaveren er ubekendt med eller har misforstået den rette fortolkning af det retlige grundlag for kravet.³⁴⁹ Spørgsmålet om retsvildfarelse kan dog ikke udledes af formuleringen i FORÆL. § 3, stk. 2, hvorfor retspraksis i høj grad bør anvendes til fortolkning i disse situationer.

6.1.2.2. Ukendskab til reglens eksistens

Ukendskab til reglens eksistens er ikke et omdiskuteret emne, eftersom det forventes, at fordringshaveren skal kende til lovgivningen, og denne derfor ikke blot kan påberåbe sig ukendskab til dens eksistens.³⁵⁰ Hvis en person kunne påberåbe sig ukendskab til retsreglernes eksistens, ville retsregler generelt være ineffektive.³⁵¹ Et eksempel er, hvis en fordringshaver overser en forældelsesfrist. I dette tilfælde kan fordringshaveren ikke påberåbe sig ukendskab

³⁴⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 457 og lovebkendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 22, s. 12

³⁴⁵ Tvarnø, Christina D et. al., 2017, s. 141-142

³⁴⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 462

³⁴⁷ Bet. 1460/2005, s. 30

³⁴⁸ Oswald, 2008, s. 80

³⁴⁹ Lovebkendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 21, s. 11

³⁵⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 472

³⁵¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 472

til reglens eksistens.³⁵² Der er ingen undtagelser til princippet om, at ukendskab til retsreglens eksistens ikke kan begrunde suspension.³⁵³ Det er derfor uden betydning, om ukendskab til retsreglens eksistens drejer sig om en lovregel eller en regel, der kun findes i andre retskilder. Princippet om ukendskab til reglens eksistens kom til udtryk i Højesteretsdommen UfR 2010.1068 H

Denne sag vedrørte tre parter. En skadelidt, X og dennes advokat og et forsikringselskab Y. Den 10. oktober 2000 pådrog X sig en skade med varige mén og erhvervsevnetab til følge. Forsikringselskabet Y påtog sig at betale erstatningen og oplyste i brev af 8. maj 2002 beløbet, som forsikringselskabet ville tilbyde. Hvis X var i tvivl om selskabets tilbud, kunne X forelægge sagen for en advokat. Forsikringselskabet oplyste også, at de ville betale omkostningerne til advokaten. X hyrede herefter en advokat, fra et advokatselskab Z. Ved brev af 18. juli 2003 afregnede Y størrelsen af erstatningen for erhvervsevnetab over for X, hvilket også blev anset som forsikringsagens afslutning. X accepterede imidlertid ikke erstatningen. X's advokat søgte om fri proces for X, men forgæves. Derfor anmodede advokaten om betaling af sit honorar. Forsikringselskabet afviste kravet som forældet.

Herefter lagde advokatselskabet (fordringshaver) sag an mod forsikringselskabet Y (skyldner). Stævning blev indgivet den 6. marts 2007 af fordringshaveren. I byretten nedlagde fordringshaveren påstand om, at skyldneren skulle tilpligtes at betale 15.100,00 kr. Skyldneren nedlagde påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et efter rettens skøn fastsat mindre beløb. Til støtte for fordringshaverens nedlagte påstand, anførtes det blandt andet, at fordringshaveren, havde krav på omkostninger fra skyldneren, idet de ved brev den 2. maj 2002 havde afgivet et løfte om, at de ville betale omkostninger til X's advokat. Dette krav kunne tidligst være forfaldent på tidspunktet for forsikringsagens afslutning den 18. juli 2003. Først på dette tidspunkt, kunne kravet gøres op. Det var først på dette tidspunkt, at fordringshaveren tidligst fik eller burde få kendskab til kravet. Hvis ikke dette kunne gøres gældende, så skulle forældelsesfristen løbe fra det tidspunkt, hvor fordringshaver var bekendt med, at han havde et krav. Dette kunne ifølge fordringshaveren tidligst være den 8. maj 2002, hvor skyldneren tilkendegav, at skadelidte kunne hyre en advokat. Efter 1908-loven var kravet dermed ikke forældet.

Til støtte for skyldnerens påstand blev det gjort gældende, at kravet var forældet efter 1908-lovens bestemmelser. Forældelsesfristen skulle beregnes fra skadestidspunktet, hvilket var den dag, hvor skadelidte pådrog sig skaden, hvilket var den 10. oktober 2000. Stævningen var derfor indgivet for sent, da forældelsesfristen på 5 år var udløbet.

Sagen kom for de 3 retsinstanser. Byretten gav fordringshaveren medhold i den nedlagte påstand. Det begrundede de med, at forældelsesfristen for kravet på advokatomkostningerne ikke kunne løbe før den 8. maj 2002. Stævningen blev indgivet den 6. marts 2007, hvilket var

³⁵² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 473

³⁵³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 475

inden 5-års fristen og dermed var kravet ikke bortfaldet ved forældelse. Da sagen kom for Landsretten kom de dog frem til, at forældelsesfristen skulle løbe fra skadetidspunktet den 10. oktober 2000, og eftersom stævningen først blev indgivet den 6. marts 2007, var kravet på advokatomkostningerne forældet.

I Højesteret gentog fordringshaveren sine påstande, og skyldner påstod stadfæstelse. Højesteret gav fordringshaveren medhold. Der var enighed blandt dommerne om, at kravet på advokatomkostningerne støttedes på en retssædvane, der havde fundet udtryk i forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3, og at der var tale om et erstatningskrav. Af denne grund løb forældelsesfristen fra skadestidspunktet, medmindre der var grundlag for suspension. Kravet opstod derfor ifølge Højesteret ikke ved skyldners brev den 8. maj 2002. Forældelsesfristen var dog suspenderet fra skadestidspunktet til den 8. maj 2002, og dermed løb forældelsesfristen herfra, og derfor var kravet ikke forældet, eftersom advokaten henvendte sig inden 5-års fristens udløb. Selvom Højesteret anerkendte suspension, er det dog vigtigt at bemærke, at begrundelsen for suspension ikke skyldtes, at skadelidte først på tidspunktet ved modtagelsen af brevet den 8. maj 2002 fik kendskab til retten til at kræve godtgørelse af advokatudgifter.³⁵⁴ Uanset om det drejede sig om en retssædvane eller en lovregel, blev det således forudsat, at ukendskab til reglen ikke kunne begrunde suspension.³⁵⁵

Suspensionen blev derimod begrundet med, at skadelidte først ved modtagelsen af brevet fik eller burde have fået kendskab til, at opgørelsen af erstatningskravet kunne give anledning til en sådan tvivl, at der var grund til at søge advokatbistand.³⁵⁶ Det afgørende i denne sag var således, at flertallets begrundelse for at tillægge skyldnerens brev afgørende betydning for suspension ikke var brevetts orientering om retsreglens eksistens, men derimod den faktiske omstændighed, at skadelidte først på det tidspunkt ved modtagelsen af brevet, indså eller burde have indset, at der var behov for at benytte sig af reglen.³⁵⁷

6.1.2.3. Ukendskab til fortolkning af reglen

Retsvildfarelse omfatter også tilfælde, hvor fordringshaveren ikke har kendskab til den rette fortolkning eller forståelse af en retsregel.³⁵⁸ Ukendskabet til den rette fortolkning, udspringer oftest af, at en senere domstolsafgørelse fastslår en anden fortolkning af en regel end den, som fordringshaveren havde fortolket.³⁵⁹ Domstolen kan også fastslå, at reglen er ugyldig, med den konsekvens, at fordringshaveren får et krav, som ikke var hjemlet ved den forudsatte

³⁵⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 474

³⁵⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 474

³⁵⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 474

³⁵⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 474

³⁵⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 475

³⁵⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 475

forståelse af reglen.³⁶⁰ Et eksempel fra retspraksis, hvor princippet om ukendskab til fortolkning af reglen og ukendskab til selve retsreglen kom til udtryk i højesteretsdommen UfR 2000.1953 H:

Denne sag vedrørte et krav om tilbagebetaling af gebyrer, efter at EU-Domstolen havde fastslået, at de var i strid med et EU-direktiv. Sagen vedrørte 2 aktieselskaber, A og B samt gruppen C, som bestod af 15 anpartsselskaber. Disse 3 var fordringshaverne. Forinden retssagen, havde et lignende spørgsmål som nævnt været prøvet for EU-Domstolen. Dette kom for EU-Domstolen, fordi Rigsrevisionen havde lavet en beretning og konkluderet, at opkrævning af gebyrerne indebar en overdækning, og dette skyldes de mange selskabsfusioner. Gebyrerne blev derfor afskaffet den 1. maj 1992. EU-Domstolens afgørelse afsagt den 2. december 1997 var, at promillegebyrer havde været i strid med direktiv 69/335/EØF om kapitaltilførselsafgifter. Fordringshaverne lagde sag an mod Erhvervsministeriet (skyldner) med den påstand om tilbagebetaling af promillegebyrer som var opkrævet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Der blev i perioden fra 1983 til 1988 indbetalt promillegebyrer fra de respektive selskaber. Skyldneren påstod frifindelse.

Fordringshaverne gjorde gældende, at de var i utilregnelig uvidenhed om deres tilbagebetalingskrav. De gik ud fra, at taksterne i Erhvervsministeriets bekendtgørelser var lovlige og dermed også i overensstemmelse med gældende EU-ret. De lagde endvidere vægt på, at de ikke havde mulighed for at gennemskue, at gebyrerne indebar overdækning. De mente derfor, at forældelsesfristen var suspenderet, og forældelsesfristen dermed skulle først regnes fra en henvist dom afsagt den 20. april 1993 i EU-Domstolens retssag af 2. december 1997. Subsidiært skulle forældelsesfristen regnes fra den 8. maj 1992, som var datoen for gebyrernes afskaffelse. Det var disse tidspunkter, hvor fordringshaverne tidligst fik eller burde få kendskab til kravet. Skyldneren gjorde gældende, at tilbagebetalingskravene var forældede efter 1908-lovens § 1, stk. 1, nr. 6, og at betingelserne for suspension af forældelsesfristen ikke var opfyldt, da fordringshavernes uvidenhed beroede på en retsvildfarelse. Fordringshaverne havde haft det fornødne grundlag for at kunne bedømme, om gebyrerne indebar en overdækning. Derudover gjorde skyldnerne gældende, at opkrævningen af gebyrerne først blev underkendt ved EU-Domstolens dom af 2. december 1997, og derfor mente skyldner, at de kun skulle tilbagebetale gebyrer, der var indbetalt senere end 5 år før denne dato. Landsretten kom frem til, at fordringshaverne var i utilregnelig uvidenhed om, at de omhandlede gebyrer indebar en overdækning, og dermed var opkrævet uberettiget. Forældelsesfristen var derfor suspenderet indtil 8. maj 1992, hvor gebyrerne blev afskaffet.

Sagen blev appelleret og kom for Højesteret. Fordringshaverne nedlagde påstand om stadfæstelse af Landsrettens dom. Subsidiært nedlagde de påstand om, at Erhvervsministeriet alene skulle tilbagebetale gebyrer betalt efter 1. maj 1987, hvilket vil sige gebyrer betalt mindre end 5 år før afskaffelsen af gebyropkrævningerne. Fordringshaverne lagde vægt på, at skyld-

³⁶⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 475

neren som offentlig myndighed var forpligtet til af egen drift at genoptage de sager, hvor gebyrer var opkrævet uberettiget. Skyldner påstod frifindelse og gentog sin påstand om, at det ikke medførte suspension, at der var tvivl om fortolkningen af gældende lovgivning.

Højesteret stadfæstede ikke Landsrettens dom, men tog derimod skyldners påstand om frifindelse til følge. Højesteret henviste til EU-Domstolens dom af 2. december 1997, hvorefter det fandtes at være i strid med EU-direktivet, at sådanne gebyrer blev opkrævet. Den omstændighed, at fordringshaverne 1) ikke var bekendt med de nævnte bestemmelser i EU-direktivet, 2) at de ikke kendte til afgørelsen og 3) at de ikke var bekendt med den rette fortolkning heraf kunne ikke begrunde suspension. Højesteret kunne ej heller finde grundlag for at fastslå, at skyldneren var forpligtet til at tilbagebetale promillegebyrer, der var opkrævet gennem de seneste 5 år.

Det kan udledes af dommen fra Højesteret, at det ikke kan medføre suspension, at en fordringshaver først efter en domsafgørelse bliver bekendt med, at vedkommende har et retligt grundlag for at rejse krav.³⁶¹ Af denne grund kunne fordringshaveren ifølge Højesteret ikke have været i utilregnelig uvidenhed om sit krav.

6.1.3. Undtagelse til hovedreglen om retsvildfarelse

Der er ingen lovregler i forældelsesloven, der direkte gør undtagelse fra hovedreglen om, at retsvildfarelse ikke kan begrunde suspension.³⁶² Der fremgår dog følgende af lovforarbejderne:

*"Det kan efter udvalgets opfattelse ikke anbefales, at retsvildfarelse generelt skal kunne påberåbes som suspensionsgrund. På den anden side finder udvalget, at den eksisterende mulighed for i visse særlige tilfælde at anerkende retsvildfarelse som suspensionsgrund bør opretholdes. Samtidig anser udvalget det ikke for muligt at formulere en regel, som på tilfredsstillende måde afgrænser disse undtagelsestilfælde."*³⁶³

Det er ifølge forældelsesudvalget domstolene, der skal afgøre, hvorvidt retsvildfarelse kan medføre suspension. Domstolene har haft flere afgørelser, der vedrører krav i anledning af fejl begået ved professionel rådgivning eller bistand ved juridiske spørgsmål.³⁶⁴ Undtagelserne kan ikke læses i forældelsesloven, men beror i stedet på retspraksis.³⁶⁵

³⁶¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 478

³⁶² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 495

³⁶³ Bet. 1460/2005, s. 148

³⁶⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 499

³⁶⁵ Bet. 1460/2005, s. 148

6.1.3.1. Professionsansvar

I praksis opstår disse tilfælde eksempelvis, når en fordringshaver søger professionel bistand om rådgivning på et specifikt retsområde.³⁶⁶ Når en fordringshaver søger en sådan bistand, gælder et såkaldt professionsansvar.³⁶⁷ Professionsansvaret skal sikre, at fordringshaveren kan stole på, at rådgivningen lever op til professionsstandard.³⁶⁸ Dermed må det også forventes, at rådgiveren står til ansvar, såfremt rådgivningen ikke lever op til denne standard. Kendetegnet ved denne form for retsvildfarelse er, at den er fremkaldt ved selve det ansvars-pådragende forhold.³⁶⁹ Undtagelsen får dog kun betydning, i de tilfælde, hvor rådgiveren faktisk ifalder ansvar for rådgivningen.³⁷⁰ Dette tog Vestre Landsret stilling til i dommen UfR 2019.519 V

Denne sag vedrørte en person A (fordringshaveren) og en kommune B (skyldner). I sagen nedlagde fordringshaveren påstand om, at skyldneren skulle betale 83.465 kr. Skyldneren nedlagde påstand om frifindelse. Kravet fra fordringshaveren udsprang fra efterbetaling af en invaliditetsydelse. Sagen vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt fordringshaverens krav var suspenderet på grund af utilregnelig uvidenhed hos fordringshaveren. Fordringshaveren mente at være i utilregnelig uvidenhed på grund af skyldnerens manglende rådgivning og vejledning om fordringshaverens ret til invaliditetsydelse. Fordringshaveren blev i 2013 bekendt med, at vedkommende havde et krav på efterbetaling af invaliditetsydelse. Dette skete i forbindelse med, at en sagsbehandler hos fordringshaverens fagforening under behandlingen af en sag om arbejdsskade blev opmærksom på, at der ikke var udbetalt invaliditetsydelse. Fordringshaveren rejste derfor krav overfor skyldneren, hvorefter skyldneren afviste med forældelse som begrundelse. Fordringshaveren gjorde gældende, at kravet ikke var forældet i og med, at skyldneren havde forsømt deres vejlednings- og rådgivningsforpligtelse. De havde på intet tidspunkt gjort fordringshaveren opmærksom på, at vedkommende havde krav på invaliditetsydelse. Dette til trods for, at skyldneren var bekendt med, at fordringshaveren modtog førtidspension. Sagen kom først for byretten, men byretten gav ikke fordringshaveren medhold. Sagen blev derfor appelleret til Vestre Landsret.

Vestre Landsret gav fordringshaveren medhold i, at kravet kunne suspenderes. Dette begrundede de med, at skyldneren efter princippet om god forvaltningsskik havde en naturlig anledning til at gøre fordringshaveren opmærksom på retten til invaliditetsydelse. Derudover gjorde de gældende, at kommunen under de anførte omstændigheder, herunder gennem kommunens kontakt til fordringshaverens forsørgelsesgrundlag, også havde pligt til at oplyse om invaliditetsydelsen. Derfor fandt Landsretten, at skyldnerens manglende vejledning var ansvars-

³⁶⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/2011-2015, lovkommentar 21, s. 12

³⁶⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 500 og Ulfbeck, Erstatningsretlige grænseområder, 2010, s. 24

³⁶⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 500

³⁶⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 499

³⁷⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 500

pådragende. Skyldnerens manglende vejledning medførte, at fordringshaveren var i utilregnelig uvidenhed om sit krav på invaliditetsydelse, jf. FORÆL. § 3, stk. 2, og der derfor kunne ske suspension. Dette forhold førte til, at forældelsesfristen endnu ikke var udløbet.

Det følger af retslitteraturen, at undtagelsen til suspensionsreglen ikke hviler på højesteretspraksis.³⁷¹ Der findes således ikke en højesteretsdom, som endnu har gået imod denne undtagelse.³⁷² Dommen må derfor formodes at have en betydelig retskildemæssig værdi, indtil Højesteret afsiger afgørelse med modsatte resultat.

6.1.3.2. Offentlige myndigheders ansvar

Der foreligger også et andet undtagelsestilfælde, som ikke vedrører krav i anledning af fejl begået af professionel rådgivning. Det er eksempelvis offentlige myndigheders ansvar. Offentlige myndigheders ansvar dækker over tilfælde, hvor de har handlet i strid med en anerkendt fortolkning eller administrativ praksis.³⁷³ I lovforarbejderne³⁷⁴ nævnes en afgørelse, som dog giver anledning til tvivl om, hvorvidt afgørelsen er forenelig med Højesterets praksis. Undtagelsen kom til udtryk i dommen UfR 1993.604 Ø.

Afgørelsen vedrørte en grundejers (fordringshaveren) krav på tilbagebetaling fra en kommune (skyldneren), af en dækningsafgift, som kommunen uberettiget havde opkrævet i en række år. Fordringshaveren opførte en bowlinghal i Odense i 1976. Skyldneren bestemte herefter, at fordringshaveren skulle betale dækningsafgift af ejendommen i medfør af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme § 23 A. Derudover var der også et tilknyttet cirkulære til denne lov. Den 14. juni 1978 ansøgte fordringshaveren om fritagelse for betaling af afgiften. Skyldneren gav afslag på ansøgningen den 21. juli 1978. I 1984 købte fordringshaveren en ny ejendom, som skulle drives som et squashcenter. Denne skulle der også betales dækningsafgift af. Fordringshaveren ansøgte igen i 1991 om fritagelse, som skyldneren også afslog. Fordringshaveren begrundede ansøgningen med, at han havde læst i en avis, at et hotel fra 1988 og 1989 var blevet fritaget for dækningsafgift med den begrundelse, at hotellets omsætning disse år hidrørte fra kursusvirksomhed. Skyldnerens afslag blev i 1991 indbragt for Indenrigsministeriet, hvor de konkluderede, for begge ejendommens vedkommende, at de ikke længere skulle anses for benyttet til forretning, men til privat institutions- og serviceejendom. Dermed bortfaldt pligten til at svare dækningsafgift af ejendommens forskelsværdi. Skyldneren tilbagebetalte herefter den dækningsafgift af ejendommene, der var betalt for sidste kvartal af 1985 og senere.

Fordringshaveren lagde sag an mod skyldneren om tilbagebetaling af de øvrige indbetalinger for tiden siden 1978. Skyldneren anerkendte, at dækningsafgiften var opkrævet uberettiget, men nedlagde påstand om frifindelse, og gjorde dertil gældende, at fordringshaverens krav var forældet efter

³⁷¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 502

³⁷² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 502

³⁷³ Bet. 1460/2005, s. 148

³⁷⁴ Bet. 1460/2005, s. 148

1908-lovens § 1, nr. 6. Reglen heri anførte på dette tidspunkt, at forældelsesfristen var 5 år, for fordringer, som udenfor tilfælde af svig haves på betaling af, hvad nogen har ydet i urigtig formening om, at forpligtelsen påhvilede ham. Fordringshaveren bestred, at kravet var forældet. Hertil påberåbte han sig suspensionsreglen i 1908-lovens § 3. Han anførte, at han på grund af utilregnelig uvidenhed om sit krav havde været ude af stand til at gøre sin ret gældende. Til støtte for dette, henviste fordringshaveren til afgørelsen, som skyldneren traf i 1978, hvor der blev meddelt afslag om fritagelse for afgiften. Afgørelsen gav ifølge fordringshaveren ikke anledning til at tro, at den kunne ankes eller ændres. Fordringshaveren gik derfor ud fra, at han blev nødt til at rette sig efter den og betale afgiften. Skyldneren anførte hertil, at suspensionsreglen i 1908-lovens § 3 var uanvendelig, fordi reglen heri forudsatte, at fordringshaveren var i uvidenhed om sagens faktiske forhold. Til det tilføjede skyldneren, at fordringshaveren altid havde haft kendskab til samtlige faktiske, relevante forhold. Fordringshaveren burde ifølge skyldneren, da han modtog afslaget have henvendt sig til sin advokat påny, for således at anke afgørelsen. Ifølge skyldneren, var der tale om egen skyld fra fordringshaverens side. Skyldneren mente ikke, at retsvildfarelse kunne medføre suspension.

Byretten kom frem til, at fordringshaveren var i utilregnelig uvidenhed om sit krav, indtil han blev bekendt med, at ejendommene ikke var dækningsafgiftspligtige, når de anvendtes til idrætsformål. Fordringshaverens krav var derfor suspenderet i perioden op til det tidspunkt, hvor han blev opmærksom på, at ejendommene ikke var afgiftspligtige. Kravet var derfor ikke forældet. Til støtte for deres afgørelse, gjorde byretten gældende, at fordringshaveren havde rimelig grund til at gå ud fra, at afslaget var lovhjemlet og i overensstemmelse med sædvanlige fortolkningsprincipper og med anerkendt, administrativ praksis. Fordringshaveren burde derfor ikke efterprøve, om skyldnerens afslag var truffet på et rigtigt grundlag. Landsretten stadfæstede byrettens dom. Denne sag er som nævnt fra 1993, hvorfor det var den tidligere retstilstand som fandt anvendelse. Dette ændrer dog ikke på fortolkningen af reglerne i den nuværende lov. Hovedreglen er som nævnt, at retsvildfarelse ikke medfører suspension. Men i dette tilfælde ses det, at retsvildfarelsen fra fordringshaverens side medførte suspension. Konklusionen i denne dom er således, at såfremt en offentlig myndighed i et konkret tilfælde har handlet i strid med en i øvrigt anerkendt fortolkning eller administrativ praksis, kan der umiddelbart ske suspension ved retsvildfarelser.

Selvom dommen ikke direkte udtaler, at kommunen havde begået en ansvarspådragende fejl, er der ingen tvivl om, at dette kan udledes af dommens henvisning til, at kommunens afgørelse manglede støtte i lovens ordlyd og det tilknyttede cirkulære. Det er dog vigtigt at være varsom med at drage generelle konklusioner ud fra denne enkelte dom, eftersom dommen er konkret begrundet. Lovgiver har da også undladt at opstille generelle principper udover, hvad der findes af retspraksis. For således at kunne anvende og støtte ret på netop denne dom, er det essentielt, at faktum i sagen ikke må være anderledes. Det skal altså være præcis samme

faktum, før der kan støttes ret på dommen.³⁷⁵ Hvis der ikke er tale om et af de ovenstående tilfælde med professionsansvar eller fejl fra offentlige myndigheders sider, vil det være tæt på ufravigeligt at tillægge suspension som følge af retsvildfarelser.

6.2. Aftalt suspension

FORÆL. § 26, stk. 1 anfører som nævnt i afsnit 3.2.2, at loven ikke ved forudgående aftale kan fraviges til skade for skyldneren. Derimod indeholder loven ikke bestemmelser, som hindrer, at skyldneren efterfølgende kan fravige lovens bestemmelser.³⁷⁶ Fordringshaveren og skyldneren har derfor gennem aftale mulighed for at fravige lovens bestemmelser, hvis det er til skade for dem selv.³⁷⁷ Den part hvis retsstilling bliver forringet, skal ved indgåelse af aftalen, anerkende at give afkald på den beskyttelse, som lovens regler ellers indebærer.³⁷⁸ Da der er tale om en aftale, forudsætter det at de almindelige aftaleretlige regler overholdes.³⁷⁹ Der gælder derfor blandt andet den regel, at fordringshaver skal godtgøre, at en anmodning om suspension er blevet accepteret af skyldneren.³⁸⁰ Aftaler om suspension er en udskydelse af tidspunktet for forældelse, og har ikke samme retsvirkning som efter FORÆL. § 3, stk. 2. Det skyldes, at suspensionsperioden ikke tillægges forældelsesfristen, men i stedet betyder det, at forældelse ikke indtræder i den periode, hvor suspension er aftalt at gælde.³⁸¹

I praksis ses det oftest, at fordringshaver og skyldner indgår en aftale om suspension af forældelsesfristerne.³⁸² Disse indgås typisk i forbindelse med forhandlinger eller nærmere undersøgelser om grundlaget for kravet, da det oftest forudses, at disse ikke kan forventes at blive afsluttet inden forældelsesfristens udløb.³⁸³ I nærværende situationer vil fordringshaver indgå suspensionsaftaler, således at fordringshaveren ikke er nødsaget til at anlægge retssag.³⁸⁴ Hvis der ikke bliver indgået en suspensionsaftale mellem parterne, risikerer fordringshaveren at det pågældende krav forældes. Aftaler om suspension sker typisk på fordringshavers initiativ, da det er fordringshaver, som ønsker at sikre sig mod forældelse.

Princippet om aftalt suspension kan også sammenholdes med forhandlingsreglen i FORÆL. § 21, stk. 5. Det fremgår af bestemmelsen heri, at hvis der inden forældelsesfristens udløb er indledt forhandlinger om kravet mellem parterne, indtræder forældelse først 1 år efter forhand-

³⁷⁵ Oswald, 2008, s. 83

³⁷⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 214, s. 35

³⁷⁷ Einersen: U.2016B.1, s. 5

³⁷⁸ Einersen: U.2016B.1, s. 5

³⁷⁹ Oswald, 2008, s. 87

³⁸⁰ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 141

³⁸¹ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 19, s. 11

³⁸² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 136

³⁸³ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 136

³⁸⁴ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 136

lingernes afslutning. Det er vigtigt at bemærke, at imens forhandlingerne er i gang suspenderes forældelsesfristen.³⁸⁵ Der gælder nogle betingelser for, at FORÆL. § 21, stk. 5 kan benyttes. Disse betingelser er, at der skal være tale om egentlige og reelle forhandlinger.³⁸⁶ Derudover skal skyldner have udvist en form for anerkendelse af kravet, så fordringshaver ikke har haft grund til at tro, at det var nødvendigt at iværksætte retslige skridt.³⁸⁷

Det kan dog være nødvendigt at udskyde forældelsesfristen yderligere, hvorfor suspensionsaftaler bliver indgået.³⁸⁸ Behovet for at indgå aftaler om udskydelse af forældelsesfristen foreligger i tre tilfælde. Det første tilfælde er situationer, hvor parterne ikke fører forhandlinger om kravet, men samtidig ikke ønsker at sagen skal for domstolene blot for at afbryde en forældelse.³⁸⁹ Dette skyldes, at fordringshaveren afventer udfaldet af en anden sag.³⁹⁰

Det andet tilfælde er situationer, hvor der er usikkerhed omkring, hvornår forældelsesfristen udløber. Dette skyldes usikkerhed om, hvornår forfaldstidspunktet for kravet er, eller om forældelsen i forvejen har været suspenderet.³⁹¹

Det tredje tilfælde er, hvis fordringshaveren ønsker at præcisere eller fravige forhandlingsreglen i FORÆL. § 21, stk. 5.³⁹² Eksempelvis hvis der i aftalen er fastsat en bestemt dato for varigheden af suspensionen, således at parterne ønsker at fravige 1-års fristen, som reglen i FORÆL. § 21, stk. 5 ellers har fastsat.

Når en suspensionsaftale er indgået, men parterne ikke har aftalt retsvirkningen af ophør af aftalen, kan der tænkes 4 mulige udfald.³⁹³ Der tages her udgangspunkt i et tænkt eksempel om en 3-årig forældelse efter FORÆL. § 3, stk. 1. Et tilsvarende eksempel kan læses i Einersen: U.2016B.1, side 5. Forældelsen løber fra den 18/3-2010. Der indgås den 18/3-2011 en aftale om suspension, som skal gælde i 30 måneder, hvilket vil sige indtil den 18/9-2013. Forhandlingerne afsluttes 18/8-2013. Sagen anlægges for retten efter 18/9-2013.

1. udfald: Suspensionsperioden tillægges forældelsesfristen.³⁹⁴

I dette tilfælde vil forældelse indtræde 3 år + 30 måneder efter den 18/3-2010, hvilket vil sige den 19/9-2015.

³⁸⁵ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 996

³⁸⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 09/11/2015, lovkommentar 186, s. 33

³⁸⁷ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 1000

³⁸⁸ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 136

³⁸⁹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 137

³⁹⁰ Oswald, 2008, s. 87

³⁹¹ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 138

³⁹² Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 139

³⁹³ Einersen: U.2016B.1, s. 5-6

³⁹⁴ Einersen: U.2016B.1, s. 5

2. udfald: Parterne stilles som om suspensionsaftalen aldrig var indgået, og fordringshaveren derved mister retten til at påberåbe sig, at forhandlinger i suspensionsperioden indebærer foreløbig afbrydelse. Dog kan en fortsættelse af forhandlingerne efter udløbet af suspensionsperioden medføre, at FORÆL. § 21, stk. 5 træder i kraft.³⁹⁵

I dette tilfælde vil forældelse indtræffe så snart suspensionsaftalen ophører. Det vil i relation til eksemplet derfor være den 19/9-2013. Dette skyldes, at forældelse ikke kan indtræde så længe suspensionsaftalen er i kraft.

3. udfald: Parterne stilles, som om suspensionsaftalen aldrig var indgået, men forhandlinger i suspensionsperioden kan præjudicere skyldnerens ret til at påberåbe sig forældelse.

I dette tilfælde vil der ikke være indgået en suspensionsaftale mellem parterne. Dog sker der stadig forhandling i perioden. I forhandlingsperioden betragtes skyldners deltagelse i forhandlingen som et stiltiende midlertidigt afkald på at påberåbe sig forældelse. Efter forhandlingens afslutning anvendes FORÆL. § 21, stk. 5, og forældelsen vil derfor indtræde 1 år efter forhandlingernes afslutning. Forældelse vil derfor indtræde den 19/8-2014 i eksemplet.

4. udfald: Parterne stilles, som om de har været i forhandlinger, indtil suspensionsperioden slutter. Det vil sige, at der tidligst indtræder forældelse 1 år fra periodens slutning.

I dette tilfælde stilles parterne her, som om at suspensionsaftalen er indgået og været i forhandlinger i suspensionsperioden. Suspensionsperioden er aftalt til at gælde indtil 18/9-2013. Det vil sige, at der tidligst indtræder forældelse 1 år fra suspensionsaftalens afslutning. Forældelse vil i eksemplet derfor indtræde 19/9-2014.

Udfaldene som ses ovenfor, indebærer betydelige forskelle i, hvornår en forældelse indtræder.

1. udfald vil kort blive berørt i forbindelse med domsanalysen nedenfor. I dommen UfR 2008.945 H tog Højesteret stilling til fortolkning af en aftale om suspension af forældelse.

Sagen vedrørte et investeringsarrangement, som en gruppe investorer havde deltaget i igennem en investeringsforening. Investeringsarrangementet var udbudt af to selskaber, hvor A (skyldner) var bestyrelsesmedlem i det ene. De danske skattemyndigheder nægtede fradrag til investorerne for renteudgifter.

Den 28. december 1995 blev der af skatteforvaltningen afsagt kendelse med afslag på fradrag. Den 11. august 1997 blev der indgået en suspensionsaftale mellem investorforeningen og et bestyrelsesmedlem A, hvori parterne aftalte, at eventuelle forældelsesfrister blev suspenderet fra den pågældende dag. Kendelse afsagt den 28. december 1995 kom for skatteankenævnet og Landsskatte retten, som stadfæstede kendelsen den 24. december 1998. A opsagde suspensionsaftalen den

³⁹⁵ Einersen: U.2016B.1, s. 6

20. september 2002 til ophør den 30. december 2002. I foråret 2003 blev der mellem parterne ført forligsforhandlinger vedrørende kravet. Dog blev spørgsmålet om forældelse ikke omtalt.

Investorforeningen rettede krav over for de involverede selskaber, som følge af tabet for nægtet fradrag – herunder A. Dette førte til en prøvesag den 9. september 1999 mellem en af investorerne mod A. A blev frifundet i 2002. Sagen blev anket til Højesteret, som gav investoren medhold den 15. december 2004.

Den 16. december 2005 indgav de øvrige investorer (fordringshaver) stævning mod A (skyldner). Skyldner påstod frifindelse, da han mente, at kravet var forældet. Fordringshaver mente, at suspensionsaftalen stadig var gældende, og der derfor ikke var indtrådt forældelse. Derudover gjorde de gældende, at suspensionsaftalen måtte have samme effekt som efter FORÆL. § 3, stk. 2. Derfor skulle suspensionen fra august 1997 til den 31. december 2002 ifølge fordringshaveren tillægges forældelsesfristen. Skyldner gjorde gældende som påstand, at suspensionsaftalen senest var ophevet den 31. december 2002, hvor den var opsagt til.

Landsretten tog herefter stilling til problemstillingen og gav skyldneren medhold. De begrundede dette med, at suspensionsaftalen udløb den 31. december 2002. Landsretten anførte samtidig følgende:

”Retsvirkningen af en suspension beror på parternes aftale. Det fremgår imidlertid ikke udtrykkeligt af aftalen, hvad retsvirkningen skulle være. Ved fortolkningen af aftalen må det, ud over baggrunden for aftalen og formålet med denne, indgå, at skyldner opsagde suspensionsaftalen, således at den udløb den 31. december 2002, under angivelse af et varsel på 3 måneder måtte anses for mere end rigeligt for fordringshaveren.”

Landsretten lagde til grund, at der derfor ikke var tilstrækkelige holdepunkter for at antage, at det var aftalt, at suspensionsperioden på godt 4 år skulle tillægges den normale frist på 5 år. Derudover lagde de til grund, at suspensionsaftalen ikke skulle fortolkes mere vidtrækkende end blot at forældelsesfristen skulle udskydes i suspensionsperioden. Sagen blev appelleret og kom for Højesteret. Højesteret stadfæstede Landsrettens dom og tilkendegav, at kravet var forældet, og at der ikke var grund til at antage, at suspensionsperioden skulle tillægges fristen på 5 år. Forældelsesfristen begyndte ifølge Højesteret at løbe den 24. december 1998. Til støtte for deres begrundelse anførte de følgende:

”En aftale om suspension af en forældelsesfrist må i mangel af holdepunkter for andet forstås således, at forældelsesfristens udløb udskydes i aftaleperioden. En aftale indgået på ubestemt tid kan i almindelighed opsiges med passende varsel, og afbrydelse af forældelsen skal herefter ske inden udløbet af dette varsel, medmindre lovens frist endnu ikke er udløbet på dette tidspunkt. Hvis der ikke foreligger særlige holdepunkter herfor, kan en aftale om suspension af forældelsesfristen således ikke – som det er gjort gældende af appellanterne – forstås på den måde, at lovens frist forlænges med en periode svarende til suspensionsaftalens løbetid.”

På baggrund af dette stadfæstede Højesteret dommen, og kravet var forældet. Dette begrundede de med, at parterne ikke havde fastsat et bestemt tidspunkt for udløbet af suspensionsaftalen. I foråret 2003 blev der som nævnt ført forligsforhandlinger mellem parterne. Der gælder den generelle regel efter FORÆL. § 21, stk. 5 om, at fordringshaver har 1 år efter forhandlingernes afslutning til at foretage afbrydelse af forældelsen. Derfor fik fordringshaveren 1 år efter forhandlingernes afslutning til at iværksætte retslige skridt. Eftersom fordringshaveren først iværksatte retslige skridt den 16. december 2005, ville reglen i FORÆL. § 21, stk. 5 ikke medføre et andet udfald i dette tilfælde.

Derudover havde parterne heller ikke aftalt retsvirkningerne af suspensionsaftalen. Dette måtte ifølge begge retsinstanser betyde, at suspensionsperioden ikke kunne tillægges forældelsesfristen, hvorfor 1. udfald ifølge Højesteretspraksis ikke kan påberåbes under disse omstændigheder. En suspensionsaftale har som udgangspunkt ikke retsvirkning som en suspension efter FORÆL. § 3, stk. 2. Der foreligger indtil videre ikke nogen eksempler i praksis, hvor forældelsesfristen bliver forlænget med den aftalte suspensionsperiode.³⁹⁶ Derfor er udgangspunktet, at retsvirkningen er, at forældelsestidspunktet er udskudt indtil det tidspunkt, hvor suspensionsaftalen udløber.

6.3. Sammenfatning

Suspension forudsætter jf. FORÆL. § 3, stk. 2, at fordringshaveren er ubekendt med fordringen eller skyldneren. Såfremt dette er opfyldt, vil forældelsesfristen først regnes fra den dag, da fordringshaveren får eller burde få kendskab til disse. For så vidt angår ukendskab til fordringen, gælder der den hovedregel om, at retsvildfarelse ikke medfører suspension. Der findes undtagelser til denne hovedregel, men der skal dog være tale om særlige omstændigheder.

Skyldner og fordringshaver kan i nogle tilfælde også indgå en aftale om suspension. Suspensionsaftalen indgås oftest på grund af, at fordringshaveren ønsker at sikre sig mod forældelse. Ved en sådan aftale accepterer skyldneren, at forældelsesfristen udskydes. En suspensionsaftale indgås oftest af forskellige årsager. Typisk er det i forbindelse med forhandlinger eller nærmere undersøgelse om kravet.

Som det fremgår af ovenstående retspraksis, sker der forskellige udfald. Suspension bliver både anerkendt og underkendt. Retsvirkningerne ved en suspension efter FORÆL. § 3, stk. 2 er, at suspensionsperioden bliver tillagt forældelsesfristen. Konsekvensen ved suspension er således, at forældelsesfristen først løber på et senere tidspunkt. Fordringshaver får dermed

³⁹⁶ Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2019, s. 443

tillagt et tidsrum til at finde frem til skyldneren eller fordringen. Det vil føre til urimelige resultater, såfremt en fordringshaver ikke har mulighed for at suspendere den ellers korte frist. Såfremt fordringshaveren ikke har mulighed for at suspendere en forældelsesfrist, vil retsvirkningen være at kravet bliver forældet som følge af forældelsesreglerne. I samme ombæring vil fordringshaver miste sit krav mod skyldner.

Retsvirkningen af en aftalt suspension vil være, at der først kan ske forældelse, når suspensionsaftalen udløber. Det vil sige, at såfremt fordringen er underlagt en 3-årig forældelse og der indgås en 5-årig suspensionsaftale, vil forældelsen først indtræde dagen efter suspensionsaftalen udløber. Suspensionsperioden bliver derfor ikke tillagt forældelsen, ligesom det er tilfældet med den almindelige suspension efter FORÆL. § 3, stk. 2. Dette udledes også af højesteretsdommen UfR 2008.945.H.

7. Konklusion

Formålet med denne afhandling har været at undersøge, hvilke retsvirkninger afbrydelses- og suspensionsreglerne har for forældelse af krav, som udspringer af gæld. Denne problemstilling er blevet behandlet igennem en analyse af retspraksis samt lovfortolkning. Afhandlingen har primært taget udgangspunkt i FORÆL. § 3, stk. 1 som har en forældelsesfrist på 3 år. Denne anses også som hovedreglen, der omfatter alle typer af fordringer, medmindre andet er bestemt. Derudover har afhandlingen også primært taget udgangspunkt i FORÆL. §§ 5 og 6, der vedrører særlige forældelsesfrister, som er en undtagelse til hovedreglen. Disse er blevet berørt i kapitel 2. I den videre analyse er der blevet taget stilling til reglerne om afbrydelse og suspension, og hvilke retsvirkninger disse har for forældelsen af disse frister. Herunder er der blevet redegjort for, ved hjælp af retslitteratur og retspraksis, hvilke foranstaltninger en fordringshaver skal iværksætte har til at afbryde og suspendere forældelsen.

Afbrydelsesreglerne fremgår af FORÆL. §§ 15-22. Disse indeholder reglerne om den egentlige og den foreløbige afbrydelse. Retsvirkningerne af en egentlig afbrydelse er, at der løber en ny forældelsesfrist. Denne har som udgangspunkt samme længde som den, der var gældende på afbrydelsestidspunktet. Der gælder nogle forskellige begyndelsestidspunkter for forældelsesfristen i de forskellige bestemmelser i FORÆL. §§ 16-18. Den foreløbige afbrydelse af en forældelse fremgår af reglerne i FORÆL. §§ 20-22. Reglerne om foreløbig afbrydelse knytter sig primært til reglerne om afbrydelse ved retslige skridt efter FORÆL. §§ 16-18. Retsvirkningerne af en foreløbig afbrydelse efter reglerne i FORÆL. §§ 20-22 er, at der gives en tillægsfrist på 1 år fra tidspunktet, hvor den foreløbige hindring ophører. Der kan også gives en tillægsfrist i situationer, hvor fordringshaver ikke kender til skyldnerens opholdssted eller såfremt der foreligger en anden hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, jf. FORÆL. § 14, stk. 1. I dette tilfælde er retsvirkningen, at begyndelsestidspunktet for tillægsfristen på 1 år løber fra det tidspunkt, hvor fordringshaver er vidende om skyldnerens opholdssted eller fra den foreløbige hindrings ophør.

Suspension opstår når en fordringshaver ikke er bekendt med enten fordringen eller skyldneren, jf. FORÆL. § 3, stk. 2. Forældelsesfristen løber ikke i den periode, hvor fordringshaveren har været afskåret fra at iværksætte afbrydelse af forældelse pga. ukendskab til skyldneren eller kravet. Retsvirkningerne ved en suspension efter FORÆL. § 3, stk. 2 er, at fordringshaver får tillagt suspensionsperioden til forældelsesfristen. Dette giver dermed fordringshaver yderligere tid udover den legale forældelsesfrist, til at finde frem til skyldner eller fordringen. Der kan også aftales en suspension mellem fordringshaver og skyldner. Suspensionsaftaler indgås oftest i forbindelse med parternes forhandlinger om fordringen. Forældelsen udskydes i den periode, hvor aftalen er gældende. Retsvirkningerne af en suspensionsaftale er, at der

ikke kan ske forældelse i det tidsrum, hvor suspensionsaftalen er aftalt at gælde. I afhandlingen er der anvendt retspraksis, der har klarlagt, hvordan retstilstanden er på området. Anvendelsen af denne retspraksis har været med til at udlede retsvirkningerne af en suspension.

Slutteligt bør det også nævnes, at det kan udledes af loven, retspraksis og retslitteratur, at reglerne om afbrydelse og suspension medfører, at fordringshaveren ikke fortaber sin fordring mod skyldneren i den periode, hvor forældelsen er afbrudt eller suspenderet. Såfremt der ikke var sket afbrydelse eller suspension af forældelsesfristen, ville fordringshaveren omvendt have miste sin ret til at kræve opfyldelse.

8. Litteraturliste:

8.1. Retslitteratur

Einersen, Eivind: Forældelsesloven af 1908 med kommentarer, Jurist og Økonomforbundets Forlag, 1. udgave, 1999

Evald, Jens: Retskilderne og den juridiske metode, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2. udgave, 2000

Evald, Jens og *Schaumburg-Müller*, Sten: Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2004

Eyben, Bo Von, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2. udgave, Karnov Group Denmark A/S, 2019

Eyben, Bo Von og *Mortensen*, Peter og *Sørensen*, Ivan: Lærebog i obligationsret II, 4. udgave, Thomson Reuters, 2014

Eyben, Bo Von, Forældelse II, 1. udgave, Thomson – Gad Jura, 2005

Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2018

Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2014

Oswald, Brian Nygaard: Forældelse i praksis, 1. udgave, Jurist – og Økonomforbundets Forlag, 2008

Tvarnø, Christina D. og *Nielsen*, Ruth: Retskilder og retsteorier, 5. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2017

Ulfbeck, Vibe: Erstatningsretlige grænseområder, 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2010

8.2. Juridiske artikler

Einersen: U.2016B.1

8.3. Love og forarbejder

8.3.1. Lovgivning

Danske Lov af Kong Christian den Femtis, 5-14-4, 15. april 1683

Forældelsesloven af 2008: Lovbekendtgørelse nr. 1238 af 9. november 2015

Forældelsesloven af 1908: Lov nr. 274 af 22. december 1908

Gældsbrevsloven: Lov nr. 333 af 31. marts 2014

Konkursloven: Lovbekendtgørelse nr. 11 af 1. juni 2014

Købeloven: Lov nr. 140 af 17. februar 2014

Produktansvarsloven: Lov nr. 371 af 07. juni 1989

Retsplejeloven: Lovbekendtgørelse nr. 938 af 10. september 2019

Voldgiftsloven: Lov nr. 553 af 24. juni 2005

8.3.2. Forarbejder

Bet. 1460/2005: Justitsministeriets forældelsesudvalg betænkning nr. 1460, Betænkning om revision af forældelseslovgivningen

L 165 FT. 2006-07, tillæg A: FT 2006-2007 lovforslag nr. 165, Forslag til lov om forældelse af fordringer

8.4. Retspraksis

8.4.1. Ugeskrift for Retsvæsenet (U)

UfR 1959.951 Ø

UfR 1962.913 Ø

UfR 1967.325 H

UfR 1975.898 SH

UfR 1983.623 V

UfR 1993.604 Ø

UfR 1998.1709 V

UfR 2000.1953 H

UfR.2001.481 V

UfR 2008.945 H

UfR 2010.1068 H

UfR 2015.32.H

UfR 2019.519.V

8.4.2. Utrykt retspraksis

Højesterets kendelse af 20. april 2020 sag 146/2019

Højesterets kendelse af 20. april 2020 sag 148/2019

8.4.3. Fuldmægtigen (FM)

FM 2016.64 V

FM 2017.280 Ø

8.4.4. Tidsskrift for skatter og afgifter (TfS)

TfS 1992.576 Ø

8.4.5. Skatteministeriets offentliggørelse af domme, kendelser, afgørelse (SKM)

SKM 2020.81 HR

8.4.6. Det finansielle ankenævn

Sagsnummer 112/2017

8.5. Cirkulære fra SKAT (Den juridiske vejledning)

SKAT, Foreløbig afbrydelse af forældelse, 2020

SKAT, Tillægsfrist på 1 år, 2020

SKAT, Individualforfølgning og modregning i konkurs, 2020